

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PÁP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A politikai Paganini.

Budapest, október 18.

Az aradi szocialisták ugyan munkaszünetes nappá avatták azt a csütörtököt, melyen Tisza Istvánt kell a város vendégül fogadni, de nem valószínű, hogy ezt tiszteletből és rajongásból tenéik. A szocialisták sohasem rajongtak Tisza Istvánért, most pedig egyenesen benne látják a politikai vörös posztót. A szakadék nem is valami csekélység közöttük. Míg a szocialisták azt vallják, hogy a mai politikai helyzetben, a nemzet elerőtlenedése következtében, új fejekre és új kezekre volna szükség, addig Tisza István csak új kalapokat és új keztyűket akar beszereztetni, mintha ennyitől is felfrissülhetne a nemzet. A szocialisták és Tisza István között tehát el van vágva az abrosz és az aradi munkások a holnapi nappól azért csináltak munkaszünetes ünnepet, hogy Tisza István megemlegesse a szocialisták bosszuját. Az októbervégi hideg csütörtököt ugyan forróvá akarják tenni Tisza Istvánnak.

No de hát van még a világon rendőrség és katonaság és Arad bizonyára gondoskodni fog róla, hogy a munkapárt utazó üdvöskéjének testi épségében kár ne essék. Majd lesz: ha kell, szuronyos sorfal és az aradi képviselő megtarthatja, ha kell zárt helyiségben.

a beszámoló beszédét is. Nem olyan szokatlan ez Tisza Istvánnak, aki hasonló fogadtatást átélt már Győrben és Marosvásárhelyen is. Azért be fog ő számolni és talán annál őszintébb és keményebb lesz, mentül kevesebb rózsát és mentül több záptojást dobálnak az útjába. Hiszen, ha arra hivatkozhatik, hogy az ellenzéki obstrukció a szocialista utonállás egyaránt igazolja a többségi erőszak szükségét, akkor ő ezt a közönséges hivatkozást nem is fogja ehmulasztani. Mindig szerette ő az ilyen vulgáris argumentumokat. S nincs kizárva, hogy Tisza István csöppét sem haragszik az aradi szocialisták készülődése miatt, sőt maga is legszívesebben ilyen fogadtatást rendelt volna meg. Mert nehezebb egy meleg, éljenző közönségnek az erőszak szükségéről beszélni, mint egy ellenséges és támadó táborból fegyveresen oltalmazott közönségnek.

A magunk szempontjából tehát szerencsésebbnek tartottuk volna, ha az aradi szocialisták kissé türtöztetik magukat s nem akarják Tisza István aradi beyonulását ellenséges tüntetésekre felhasználni. Szerettük volna, ha Tisza István, mint a parlament folyosóján, Aradon is úgy lett volna kénytelen az erőszak himnuszát zengeni, hogy köröskörül mindenki és minden a béke dalát dalolja. Mert ha Tisza István a képviselő-

selőház elnökének béketárgyalásai közben is arról beszélt az intimusainak, hogy a rosszul csinált november tizen-nyolcadikát most második és javított kiadásban kell kiadni, akkor bizonyára egy csupa éljenzőkből toborzott közönség előtt s egy ünnepélyesen fellobogózt utca daczára is csak azt mesélte volna, hogy erőszak nélkül ezt a nemzetet nem lehet megmenteni. De akkor az erőszaknak ilyen maniákus követelése legalább torz lett volna, mint minden, amit Tisza István csinál, holott a szocialisták előre kitervelt bosszuját látszólagos igazolását adhatja az aradi beszámoló erőszakosabb hangjának. Nem kell a kakast ingerelni, mert ugys természetében van az ingerültség. És nem kell Tiszát se ingerelni, mert olvadóan békés közhangulathoz dobta ő be először is az ugrai levelet.

De végre is, nekünk mindegy. Sem a szocialisták taktikáját, sem Tisza István taktikáját nem irányítjuk s nekünk egészen mindegy, hogy milyen külső körülmények között fogja holnap Tisza István beszámolóját megtartani. Amit a szocialisták holnap művelni fognak, azért Tisza nem teheti felelőssé a nemzetet, de amit ő holnap mondani fog, azért ő igenis felelős lesz a nemzetnek. S ha Tisza István az ő aradi választói előtt nyitabban vagy burkoltabban az erőszak szükségességéről fog be-

Egy ifjúkori barátság.

Írta: Pelleas.

(Utánnomlás tilos.)

Ugy gróf Andrassy Gyula, mint gróf Tisza István az utóbbi időben gyakran hivatkoztak arra az ifjúkori barátságra, mely őket, még mielőtt a közpálya tényezői lettek volna és még azután is, bensőleg összekötötte. És hogy ennek az ifjúkori benső barátságának valóban léteznie kellett, abban kételkedni nem lehet; mert máskülönben gróf Andrassy Gyula sohasem hivatkozott volna erre. Amde ha kételkedni abban nem is lehet, de elmélni fölötte annál inkább. Mert a barátság, ha benső, azaz őszinte és igazi, nem állhat csupán abból, hogy az érintkezés mindkét félre nézve egyaránt értékes és kellemes és hogy az mint ilyen megszokottá, tartóssá, sőt nélkülözhetetlenné is válhatik. A barátság nem állhat csupán kölcsönös érdekszövetségből, melynek háttére legtöbbször önző számítás. Az igazi barátság első sorban érzelmi közösségen alapszik s azért nem lehet annak szülő anyja, dajkaja és fészke kizárólag az agy, hanem kell oda sziv is. És vajjon micsoda érzelmi közösség lehetett két oly sokban ellentétes jellem, gondolkodás és kedélyvilág közt, aminek a gróf Andrassy Gyuláé és a gróf Tisza Istváné?

Micsoda érzelmi közösség, vagy, ami ezt pótolni tudja, micsoda szuggeszció lehetett az, mely e két természetű kontraszt közt mégis igazi és benső barátságot tudott létrehozni? Erre a kérdésre a magyarázatot csakis a serdülő kor hevülékenysége és az ifjonti

fogékonyság adhatja és az az egyetlen egyformaság, mely mindkettőnek egész lényét áthatotta. Az ugyanis, hogy mindkettő, igaz, hogy mindenik a maga módja szerint, de mindkettő a végtelenségig szerette és bálványozta édes atyját.

Abban az időben, midőn az orosz szövetség és később az okkupáció miatt gróf Andrassy Gyula mint külügyminiszter szintén szembe került az itthoni népszerű áramlatokkal és nem egyszer éppen olyan vádakkal és támadásoknak lett kitéve ő is, mint elveinek szegre akasztása miatt Tisza Kálmán; abban az időben melegegett össze az ifjabbik gróf Andrassy Gyula és Tisza István. Teljesen egykorúak (Andrassy mindössze másfél évvel idősebb, mint Tisza István) és az akkori aktuális kérdések felfogásában teljesen egy vívásuk voltak. Az apjukat ért, sokszor nemesek igazságtalan, hanem durva, nemtelen támadások miatt mind a ketten egyformán háborodtak fel és mindkettőjüknek szinte lelki szükségükké lett, hogy háborgó érzelmeiket egymásnak kiönthessék. Ez kétségtelenül nagy és erős érzelmi közösség volt és az a csekély eltérési árnyalat, hogy míg Tisza Istvánnál igen gyakran a gyűlölet maga elég ok volt a megvetésre is, addig Andrassy Gyulánál a megvetésre már akkor is egygyel több okának kellett lenni magánál a gyűlöletnél, semmiféle disszonanciát nem keverhetett közéjük.

Ezen az érzelmi közösségen kívül azonban igen nagy szerepet játszott az a szuggeszció is, melyet a fizikailag sokkal hatalmasabb, a debattéri adományokban sokkal korábban kifejtett és a fascinatív ékesszólás terén jobban megáldott Tisza István gyako-

rolt az ifjú gróf Andrassy Gyulára. Tisza Istvánnak e briliáns tulajdonságaihoz az Andrassy Gyula szemében mit sem vont le az a felismerés, hogy a Tisza István debattéri superioritása gyakran és minden elfogadható ok nélkül csap át a rabulisztikába, hogy a Tisza István nagy szónoki adománya nem egyszer keresi a hatás-vadászatot. Mert mindezeket, a Tisza Istvánhoz méltatlan gyöngeségeket kiegyenlítette az ifjú Andrassy szemében a Tisza István egyéniségének imponáló férfiassága, nagy tudása és őseredeti humora, melybe ha kellettél több keserűség és malícia vegyült is, de amely, ötletességénél fogva, igazán szeretetreméltó, sőt hódítón megnyerő is tudott lenni. És ez a szuggeszció, melyet Tisza István Andrassy Gyulára gyakorolt, sokkal tovább hatalmában tartotta Andrassy Gyulát, mint az apák politikai ellenfelei vagy ellenségei iránt érzett felháborodás érzelmi közössége.

Mert az idősebb gróf Andrassy Gyula, mihelyt érezte, hogy a magyar nemzet egy részének érzelmevilága — ha evidens félreértés alapján is — de tényleg elszakadt tőle; mihelyt érezte, hogy megesorbult népszerűséggel áll azon a helyen, ahol az egész magyar nemzet ósztatlan bizalmára és támogatására volt szüksége, már nem sokáig maradt külügyminiszter. Mintán Balkán-programm-jában beláthatatlan időkre letette a sineket utódjai számára és miután ennek a programnak fentmaradására és biztosítására megalkotta a német szövetséget; minden kérdés, minden marasztalás daczára ott hagyta magas állását és hazajött Magyarországra. Hazajött tiszta és nyugodt lelkiismerettel, mint aki mindent megtett, ami hazájának és

szólni: abban a külső körülmények igazán ártatlanok lesznek. Ez az erőszakos nőfa öbenn van, nem a szocialisták boszúja diktálja beie. Az erőszak volt ennek a politikai Paganininek hegedűjén az egyetlen hur, amióta először lépett fel nyilvánosan, ő kívánczolt az elnöki székbe, amikor a Bánffy-ellenes obstrukciót szerették volna letörni, ő vállalta a kormányt, mikor a Széll-ellenes obstrukcióra szerettek volna taposni, ő írta a legbékésebb napokban az ugrai levelet, melynek utolsó mondata november tizenhétadikában fult el s ő csak hű marad magához, ha egyhuru hegedűjén megint az erőszak melódiáját próbálja fűrészelni. Mellékes tehát, hogy az aradi szocialisták, mint műkedvelő utcai filharmonikusok, milyen kíséretet tanultak be, a politikai Paganini csak az erőszakot fogja játszani, mert nincs más hur az ő hegedűjén.

Az ellenzék azonban nem sokat törődik az aradi hegedűssel. Zászlók között, vagy záptojások között hegedülhet ő az erőszakról: az ellenzék látott már afajta viharokat s nem ijed meg. Az ellenzék a maga nemzeti kötelességének falán áll s ügyeli ugyan a Berzeviczy békedalát is, a Tisza várható harezzi dalát is, de egyiktől sem hagyja magát pozíciójából kicsaladni. Kész a békére, de kész a harezra is. És ha az erőszak élén megint az a Tisza István áll, aki már megismerhette egyszer a megtorló nemzet erejét, hát annál jobb. A nemzet másodsor is meg fogja őt tanítani.

Budapest, október 18.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, csütörtökön, a következő napirenddel tartja ülését: név szerinti való szavazások és a véderőjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

nemzetének javára válhatott, sőt mint aki csakis azt tette, amiről tudta, hogy hazájának és nemzetének javára válik. Boszupolitikára, mely az ő nemes lényével inkompatibilis volt, egy pillanatra sem gondolt, hanem kiengesztelődött még azok iránt is, akik midőn mint külügyminisztert üldözték és megrágalmazták s akik midőn még lemondását is gunyos kárommással fogadták, igazán nem tudták, hogy mit eslekeszenek.

Természetes, hogy gróf Andrassy Gyulának a bécsi Ball-Platzról való távozása után annak az érzelmi közösségnek, mely addig az ideig Tisza István és az ifjabb Andrassy Gyulát egymáshoz fűzte, lazulnia kellett. Mert míg az Andrassy kiengesztelődésében fia is osztozott, addig Tisza István, kinek atyja az Andrassy lemondása után még tíz évig volt miniszterelnök, még tíz évig volt kénytelen fölizzgulni apjának politikai ellenfelei iránt. Mindebben a lelki evolúcióban az ifjabb Andrassy már nem vehetett részt, sőt kezdte ezt mindinkább idegenül nézni; miglen a Tisza István táborának boszupolitikára való hajlandóságáról, az 1904. november 18-án beállott szakadás után, személyesen és közvetlen tapasztalás alakjában is meg kellett győződnie.

Tévedne azonban az, aki azt hinné, hogy amint az a közös érdeke, mely a Tisza István és az ifjabb Andrassy Gyula kölesönös hajlandóságát baráti frigygyé forrasztotta, szűnni kezdett, azzal együtt kezdődött meg a régi barátságuk kihülése is; és hogy már ennek a kihülési folyamatnak csak befejezése lett volna az a szakadás, mely köztük a november 18-iki esemény után beállott.

A november 18. miatti szakadás, leg-

Harci készüődések.

— Utolsó békekisérletek. —

Hirek a politikai küzdőtérrel.

Budapest, október 18.

A munkapárton — mint Hegedüs Loránt írja — türelmetlenül várják a harezzi jelt; a függetlenségi pártok vitarendező bizottsága holnap megteszi az előzetes intézkedéseket minden elképzelhető erőszakos támadással szemben; a néppárt tegnap körülhordozta a véres kardot és értekezletén fogyverbe szólította összes katonáit; Tisza István ma Aradra utazott, hogy belefújjon a harezzi kürtbe és a képviselőház folyosóján még mindig a békéről beszélnek.

Igazán nehéz szatirát nem írni akkor, amikor a békéről tárgyaló felek egyáltalán figyelmen kívül hagyják a béketárgyalásokat, ellenben minden elképzelhető előkészületet megtesznek arra, hogy egymáson mihamarabb végigüthessenek.

— A békekülátások nem valami rózsásak! — mondotta ma a képviselőház folyosóján Berzeviczy Albert.

Mi hozzáteszünk ehhez a kijelentéshez azt, hogy a békekisérletek alatt minden türelem daczára rózeát senki sem látott, csak töviseket. De ezeket annál bővebben. Kijutott belőlük Berzeviczy Albertnek is és mindenkinek, aki csak a béketárgyalások közelébe fért. Ily körülmények között igazán nem esoda, ha ma már a békében senki sem hisz és senki sem bízik.

A hangulat a békére nézve egyáltalában nem kedvező és ennek oka nem is annyira a képviselőkben, mint inkább a közvéleményben keresendő. A közvélemény türelmetlen és izgott. Félti érdekeit és közszabadeágait. Amikor már az utca is megmozdul, mint ez ma Aradon megtörtént, akkor kétségtelen, hogy az elkecserevés a közvéleményben a végsőkig fel van csigázva. Ezt tapasztalni fogja holnap

alább Andrassyban, nem változtatott semmit a régi baráti érületen. Andrassyra teljesen ráültek Brutusnak ama szavai: „Szerettem Caesart, midőn ledöftem.” És Andrassy csakis a minden oldalról reá zuduló presszió által sodortatott el, midőn közvetlenül a szakadás után Tisza Istvánnal szemben a belvárosi jelöltséget elvállalta; de ha el is fogadta, nem szünt meg ezt a lépését a küzdelem alatt is sajnálni s a maga részéről hibának minősíteni. Az 1905-iki választási harezban, amilyen keményen ítélte el Andrassy a november 18. tényét, annyira nem támadta soha a Tisza István személyét és sohasem érintette intenzióit, melyeket tévedéseiben is tisztelt. A Tisza István baráti környezetéből és sajtójából ráirányzott nyilakra, melyek közt mérgezett nyilak bőven akadnak, Andrassy sohasem reagált és a Tisza István nagy kvalitásait, briliáns tulajdonságait mindig őszintén, még a harez hevében is elismerte. Az 1905-iki választások eredménye és ennek következtében a Tisza bukása után Andrassy szerette hinni, hogy ez a választási eredmény nem volt véletlen, mert talán maga Tisza István sem akarta, hogy a nemzet a november 18-iki esényt igazolja és ezt a hitét, mint egyik kedves illuzióját sokáig őrizte. Ilyen illuziók csak olyan szívből fakadhatnak, melyből még nem halt ki — még a beállott politikai szakadás után sem — a régi baráti vonzalom. És még akkor is, mikor Andrassy már kénytelen volt látni és tapasztalni, hogy abban a következetes üldözésben, melylyel a Tisza István hívei nem szüntek meg Andrassyt gunyolni, kicsinyelni és személyében gyanúsítani és sértegetni, valóban egy eltökélt rendszer van és hogy ez a rendszer Andrassyval szem-

ben egy engesztelhetetlen boszupolitikát jelent; Andrassy még akkor sem tulajdonította ezt Tisza Istvánnak, hanem csakis azok haragjának és gyűlöletének, akik a hatalom elvesztésébe nem tudtak belenyugodni. És midőn, még az 1905-iki választások után is, Andrassy oly tervekkel állott elő, melyek lehetővé tették volna a hatvanhetesek további kooperációját és midőn mindezekre a tervekre egymás után jöttek a legridegebb visszautasítások, Andrassy sohasem keresett visszatorlást, pedig módjában és hatalmában állott volna. Andrassy tisztán látta, hogy az alkotmánypártnak egészen más szerepe és más pozíciója leendő a koalícióban, ha az összes hatvanhetes elemek a hata mögött állottak volna; mégis, mikor tapasztalnia kellett azt a gögös és rosszakaratú daczot, melyet a volt szabadelpártpárt 67-esi tanusítottak irányában, mikor meg kellett győződnie, hogy a nemzeti társaskör szemében minden kombináció lehetséges, csak az az egy nem, mely esetleg Andrassyhoz vezethetne, mindezekkel szemben még sem követte soha a „szegyet-szeggel“ politikáját. A hatalom birtokában sohasem érezte Tisza Istvánnal, hogy „nem vagyok rád szornlva“ és jóval hamarabb, mintsem a koalíció elmentéi válsággal fenyegettek volna, Andrassy közeledett Tisza Istvánhoz s találkozásukra ő tette meg az első lépést.

Aradon Tisza István is, aki pedig azt hitte, hogy diadalutat tartani megy le Aradra. És a diadalut a tömeg fenyegető magatartása miatt kényszerült összezsugorodni egy zártkörű népgyűlésre, melyről katonai kirendeltséggel kell majd távortartani a népet.

Ha tehát Tisza harezot és erőszakot hirdetni ment le Aradra, mindjárt meg is ütközhet és közvetlen-középből tapasztalhatja, hogy a közvélemény nem fél semmiféle erőszakos fenyegetéstől, ellenben annál nagyobb erővel kel veszélyeztetett jogainak védelmére. Mert az erőszakra csak erőszak lehet a méltó felelet.

Mai hireink egyébként a következők:

Az új kereskedelmi miniszter.

Beöthy Lászlónak kereskedelmi miniszterré történt kinevezéséről szóló királyi kéziratot a hivatalos lap holnap, csütörtökön száma közli. Az új kereskedelmi miniszter a jövő hét hétfőjén fog Bécebe utazni, hogy a király előtt a hivatalos ceki letegye és szerdán veszi át a miniszteriumának vezetését.

A hivatalos lap holnap száma a kereskedelmi miniszterium vezetésében beálló változásra vonatkozólag két királyi kéziratot fog közölni, melyek szövege a következő:

Kedves Lukács! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt a kereskedelemügyi magyar miniszterium ideiglenes vezetésétől e téren is tett hasznos szolgálatai elismerése mellett ezenel felmentem. Kelt Bécsben, 1911. október 18.

Ferencz József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

Kedves Beöthy! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt kereskedelemügyi magyar miniszteremmé nevezem ki. Kelt Bécsben, 1911. október 18.

Ferencz József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

A vitarendező-bizottság ülése.

Az ellenzéki pártok vitarendező-bizottsága holnap, csütörtökön délelőtt a képviselőházban összeül és megállapítja a jövő hét programját. A vitarendező-bizottság minden beállható eshetőséggel számolni fog, hogy az ellenzék semmiféle meglepetés ne érhesse.

v
g
j
e
ir
sá
m
ug
m
te
18
li
fo
de
ny
k

vo
bó
me
vo
67
get
ner
ug
ny
em
gán
imp
mir
rál

szel
tak
von
től
elné
hog

A béketárgyalások.

Berzeviczy Albertnél ma gróf Apponyi Albert, Tóth János, gróf Tisza István, gróf Andrássy Gyula és Désy Zoltán jártak; az elnök valamennyiükkel hosszabban tanácskozott. Gróf Andrássy Gyula az elnökkel való tanácskozása után tárgyalásba vonta gróf Batthyány Tivadart és Kossuth Ferenczet s kívülök az ellenzéknek és munkapártnak több tagját. Gróf Andrássy mindez irakkal terjedelmesebb és behatódó tanácskozást folytatott s nyilvánvaló lett, hogy a tanácskozások a parlamenti béke érdekében indított akciónak szólnak. Azok a politikusok, akik ma az elnökkel jártak s akikkel Andrássy tanácsozott, hosszabban értekeztek egymás között is és pártjuk vezetőfőfőisival is. Így Kossuth Ferencz gróf Batthyány Tivadarral, gróf Apponyi Albert Kossuthal, később Gil Sándorral, Tóth Jánossal és gróf Bethlen Istvánmal tanácskozott sokáig.

A tárgyalások folyamán az a vélemény kerekedett ki, hogy a katonai differenciákat talán ki lehet egyenlíteni Bolgár Ferencz indítványa révén, némi engedménnyel alapján. Bolgár Ferencz erre a képviselőház folyosóján indítványáról a következőket mondotta:

— Kérem az én indítványom nem megoldás, csak formája lehet a meggyőzésnek. Én azt fejtettem és az a meggyőződésem, hogy a javaslatot, amely a kétéves szolgálat alapján áll, csak úgy lehet olcsóbbá tenni, ha visszamegyünk a három éves szolgálat formájára. A mostani javaslatot, amely a Ház előtt fekszik, olcsóbbá tenni nem is lehet. Ellenben én a hároméves szolgálat alapján akarom megoldani a differenciákat, ami tulajdonképpen mégis kétéves szolgálat, mert a szabadságolásokkal ezt az eredményt elértem és lényegesen olcsóbbá teszem a reform költségeit.

Megkérdezték Bolgárt, hogy a jelenlegi politikai szituáció mellett, milyennek tartja ő a kilátásokat:

— Kérem — mondotta Bolgár — én optimista szemmel nézem a dolgokat, de hangsúlyoznom kell ismét, hogy amit én csináltam, az még nem megoldás, nem kon-

cesszió az ellenzéknek, hanem csak alap, amelyen állva egymással találkozhatunk.

Bolgár optimizmusával szemben megjegyezhetjük, hogy maga a tárgyalásokat vezető Berzeviczy Albert sincs a békekilátásoktól elragadtatva és ezt ma nyíltan ki is fejezte.

Ugyanis a képviselőház folyosóján ma többen meginterpellálták Berzeviczy Albertet, hogy mik az eddigi tárgyalások eredményei és folytatja-e még a tárgyalásokat?

Berzeviczy a következőket mondta:

— Erdemben a tárgyalások eredményéről ma még nem nyilatkozhatom, mert a tárgyalásokat tovább folytatom. Épp most várom gróf Apponyit és még ezután is több vezető politikusi felfogását és véleményét kívánom megismerni a helyzetről.

— És van a békére kilátás, kegyelmes uram?

— Bizony a kilátások nem valami rózsásak, azonban igen fontos érdekek parancsolják, hogy az általános pesszimiztikus hangulat dacára felhasználják minden eszközt arra, hogy a béke létrejöttét biztosítsam és előmozdítsam.

Ezt a pesszimiztikus hangulatot a legteljesebben kifejti a „Neue Freie Presse” mai cikke, amely a béketárgyalásokkal foglalkozva a következőket mondja:

A lövőtűz kísérletek előreláthatóan még pár napig folynak s majd csak Tisza István visszateérése után fog Berzeviczy beszámolni a miniszterelnök előtt tárgyalásai eredményéről. Az elhatározó lépések ezután következnek. Nagyon csekély a remény arra, hogy a többség elfogadja az ellenzék valamely kompromisszumjavaslatát. Inkább csak arról lehet szó, hogy a többség elfogadja a fegyverszünetet, ami azáltal állna be, ha a véderőjavaslatot levonnák a napi-rendről és a költségvetést tárgyalhatnák. De, ha a közvetítő akció meghiúsul, akkor a többségnek két útja van. Vagy a nyílt támadás, vagyis az obstrukciónak lehetetlenné tétele; vagy előlázni még egy időre a döntő megütközést, hogy ezalatt a Berzeviczy-tanácskozások alatt mutatkozott békehajlandóság a béke határozott akarátává nőhesse ki magát. Nem

valószínű, hogy a többség már most alkalmazásba vegye az obstrukció ellen a radikális eszközöket, mert ez megfojtaná a békére való hajlandóságot. Valószínű azonban, hogy a házi szabályok bizonyos rendelkezéseinek szigorúbb alkalmazása következik el, s amint tudják, erre a jelenlegi elnökség tagjai is hajlandók, úgy, hogy az elnökség ezidő szerint elkerülhető. Az elnökség e hét végén fog erről tanácskozni. Ezzel is időhaladékos nyer a helyzet, hogy mielőtt kenyértörésre kerülné a sor, még további kísérletek történhessenek a béke megteremtése iránt. Azok a kísérletek, amelyeknek hoznija az egyes pártokat egymáshoz közelebb hozni, valószínűleg akkor sem fognak megszűnni, ha Berzeviczy tárgyalásai már be is fejeződtek.

Tisza Aradon.

Gróf Tisza Istvánt holnap aradi beszámolója alkalmából a nemzeti munkapártnak mintegy 50 tagja kísérte el. A képviselők egy része a ma délután 2 és 5 órai gyorsvonatokkal utazott le Aradra, a zöme pedig gróf Tisza István kíséretében este indult el. Gróf Tiszának és kíséretének fogadására Aradon nagy előkészületeket tettek. A pályaudvaron az aradi nemzeti munkapárt küldöttsége fogadja a város képviselőjét, akit a központi szállóban levő lakására kísérnek. Ugyanott délelőtt közös ebéd lesz. Beszámoló beszédét gróf Tisza István délután 3 órakor mondja el a nyári szinkörben, ahová a rendezőség csak belépőjeggyel bocsátja be a közönséget. Este a Fehérkereszt-szállóban lakomát rendeznek gróf Tisza István tiszteletére s utána a budapesti vendégek külön gyorsvonaton utaznak vissza Budapestre.

Ezt írja Tisza aradi fogadtatásáról a kormánypárti félhivatalos és egészen megelégedezik arról, hogy Tisza fogadtatásán és beszámoló beszédén az aradi szocialisták is testületileg részt vesznek, mert felettébb kíváncsiak arra, hogy mit fog mondani Tisza a népjogok kiterjesztéséről és különösen az általános választójogról.

Ha a félhivatalos el is feledkezett a szocialistákról, de nem feledkezett meg róluk az aradi munkapárti fogadó-bizottság, amely látva azt a veszedelmes fenyegető hangulatot, amelylyel a város polgársága és a szocialisták szeretett képviselőjüket, gróf Tisza Istvánt akarják fogadni, egyszerűen lefújta az ünnepélyes fogadtatást és most

volt. Az, hogy a koalícióban egyesült függetlenségi és a 67-es pártok mindketten szünetjenek meg létezni és helyükben jöjjön létre egy országos 48-as párt, melynek programjában benne legyen a hadsereg nemzeti irányban való fejlődése, a gazdasági önállóságnak és függetlenségnek minden téren való megvalósítására a teljesen szabad kéz; ugyanez a szabad kéz úgy Horvátországgal, mint a nemzetiségekkel szemben, (természetesen mindig az 1868 : XXX. és az 1868 : XLIV. törvényekkel keretén belül) s végül a legmesszebb menő választói reform (a magyar államiság biztosítékaival), de viszont a 48-as párt programjából hiányozzék a personális unió és a hadsereg kettéválasztása.

Miután ebben a programban benne volt mindaz, ami a függetlenségi programból, a legszerencsésebb konjunkturák között megvalósítható és más részről sokkal több volt benne, mint amennyi az ugynevezett 67 eddigi interpretációjához fűződött: a függetlenségi párt vezére, Kossuth Ferencz, nem idegenkedett ettől a koncepciótól, ha ugyan ahhoz a király hozzájárulása is meggyerhető. Ez volt tehát a legfőbb feltétel s ennek megoldását Andrássy vállalta magára. És Andrássy 1908. tavaszán azzal az impresszióval érkezett haza Bécsből, hogy, mint mosolyogva mondá barátainak: „A király is 48-as.”

Ezután megtörtént a részletek megbeszélése is, melyek ama két pont körül forogtak, hogy az új 48-as párt megalakulására vonatkozó kezdeményezés Kossuth Ferencztől induljon ki és hogy az új 48-as kabinet elnöke Wekerle legyen. Az is eldöntetett, hogy az eszmét az 1908. május elsejére ki-

tűzött pécsi Kossuth-szobor leleplezése alkalmával, a királynak tett előterjesztéshez híven, Kossuth Ferencz fogja nyilvánosságra hozni.

A pécsi Kossuth-szobor leleplezése 1908. május 10-én meg is történt és Kossuth Ferencz meg is tette az új pártalakulásra vonatkozó nyilatkozatot, de az eredeti tervhez képest némi módosítással. Kossuth Ferencz, ugyanis szólott ugyan a 48-as fuzióról, de ezt oly formába öltöztette, hogy a 48-as egyesülés után is fent maradna, mint „ideális cél” a függetlenségi program és csak e mellett létesülne egy gyakorlati kormányzati program, mely körül a 48-as párt tömörülne. Arról azonban, hogy a 48-as fuzióval el kellene tűnnie a „függetlenségi” elnevezésnek és a personális uniónak, Kossuth Ferencz egy szót sem szólott.

Ugy Apponyi, mint Szerényi igyekeztek ugyan megnyugtattani Andrássyt, hogy ne tekintse a Kossuth pécsi nyilatkozatát az utolsó szónak, sőt Apponyi, a pécsi beszéd után még nagyobb optimizmussal beszélt az Andrássy tervéről, mint annak előtte, de Andrássy, a királynak tett előterjesztése után a pécsi beszéd által dezavválva érezte magát és tervét bukottinak tekintette. És a következőknek neki adtak igazat.

A Kossuth Ferencz pécsi beszédéből a közös kormányzati program, vagy amint ez későbbben forgalomba jött, a kibontakozási munka-program eszméje fent maradt ugyan — de a 48-as fuzióról, vagyis az új 48-as pártról sohasem volt több szó. És így a függetlenségi törekvések és a 67-iki politika ellentéteinek fulánkja tovább is bent maradt a koalícióban és a 67 renaissance-a, vagyis a 67 újjászületése a 48-ban, úgy amint

az az Andrássy lelkében megfogott és amely a király hozzájárulásával ölthetett volna testet, ismét a chimáerák kódébe hullott vissza.

Hogy e fordulatnak minő hatása és befolyása volt arra, hogy Andrássy az ő választójogi tervezetében a nemzeti állam fenntartásának egyik főbiztosítéka gyanánt a pluralitást jelölje meg, annak kutatása nagyon messze vezetne. Tény az, hogy egy hónappal később, Andrássy 1908. június 5-én terjesztette a minisztertanács elé választójogi memorandumát a pluralitás alapján és a minisztertanács 1908. június 10-én foglalkozott az Andrássy memorandumával, egyhangulag kimondta, hogy ahhoz hozzájárul. Andrássy azután (június 12-én) két hónapra Angliába utazott s onnan visszatérve, 1908. őszén be-terjesztette a Házban a választói reformra vonatkozó törvényjavaslatot.

Andrássynak még sikerült törvényjavaslatának beterjesztéséhez megnyernie az előleges királyi szanckiót, de az már nem sikerült neki, hogy törvényjavaslatának nyugodt parlamenti előkészítést és nyugodt parlamenti tárgyalást tudott volna biztosítani. És Andrássynak nem sokára éreznie kellett, hogy a választási reform terén a nemzeti állam és a magyar szuperioritás fenntartásának biztosítékaira, melyre közelebb áll Tisza Istvánhoz, mint a koalíció többségéhez.

Igy történt, hogy még 1908. végén az Andrássy intim barátai értésükre adták a Tisza István intim barátainak, hogy Andrássy meglátogatni ohajtana Tisza Istvánt, mire Tisza István azzal felelt, hogy bejelentette látogatását Andrássynál. A látogatás 1909. január 16-án meg is történt.

A találkozás nem volt titok, s nem is

már megelőztek azzal, hogy Tiszát legalább rendőri fedezet mellett tudja becsémpészni a városba. Erre nézve aradról a következőket jelentik:

A gróf Tisza István fogadását rendező bizottság ma tartott ülésén elhatározta, hogy tekintettel a város rendkívül izgatott hangulatára és a függetlenségi és szociálista polgárság és munkásság agresszív állásfoglalására, gróf Tisza István ünnepélyes fogadása az aradi pályaudvaron elmarad. A rendező bizottság ma átiratot intézett a rendőrséghez, amelyben ezt tudomásul adva, kérte a rendőrséget, hogy a hivatalos fogadtatás elmaradása miatt teljes létszámban vonuljon ki az utcára és egyben a térparancsnoksághoz erős katonai készenlét kirendelése iránt is írjon át. Aradon ma az a hír terjedt el, hogy gróf Tisza István, az aradi munkapárti végrehajtó-bizottság tanácsára nem az előre publikált reggeli hat órai gyorsvonattal fog megérkezni, hogy így a fogadás elmaradása dacára is készenlétben levőknek alkalmuk legyen Tisza István ellen tüntetni. A beszámoló délután öt órakor tartják meg a nyári szinkör helyiségében, ahová csak névre szóló belépőjeggyel lehet bejutni, amit csak Tisza István szavazóinak bocsátásának rendelkezésére. Nehogy illetékteleneknek bejussanak, a belépőket a választói névjegyzék alapján bizalmiférjak őrzik ellen.

Vajjon ezután a helyzetkép után merre Kluen azt jelenteni odafönn Bécsben, hogy az ország hangulata a munkapárt mellett van és lelkesen követeli az obstrukció letörését?...

A pártkörökből.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-pártkörben az est folyamán igen élénk volt az élet. A párt vezére, Kossuth Ferencz, hét óra tájban látogatott fel a pártkörbe, ahol a párt vezető tagjai közül jelen voltak Sándor Gyula és Déry Zoltán alelnökök, továbbá Barabás Béla, Gál Sándor, a képviselőház volt elnöke stb. A párt tagjai élénk eszmecsere folytattak a politikai helyzetről és különösen a béketárgyalások eshetőségeiről esett sok szó.

A függetlenségi Justh-pártkörben Justh Gyula elnök, gróf Bathányi Tivadar és Hólló-Lajos alelnökök, a pártnak igen nagy számban megjelent képviselő tagjaival beható eszmecsere folytattak a politikai helyzetről. Ezek során szóba kerültek azok a hírek, amelyek a béketárgyalások folytatá-

maradt titokban, valamint annak a beszélgetésnek tartalma sem, mely Tisza és Andrássy közt lefolyt. Csak a választói reformról volt szó közöttük. Andrássy közölte Tiszával azokat a számításokat, melyekre törvényjavaslatát építette, és Tisza elkérte az egész anyagot Andrássytól, hogy behatóan tanulmányozhassa. — A tanulmányozás eredménye az volt, hogy Tisza szerint Andrássy sokkal messzebb ment, mint amennyire Tisza elmenne vagy elmehetne.

Tisza és Andrássy ezután többször is találkoztak, s a visszaállított ifjúkori barátság őszinteségével és melegségével érintkeztek egymással, s kétségtelenül a választási reform kérdésén kívüli tárgyakról is cseréltek eszmét. De ezek az eszmecsere kötelező megállapodásokra sohasem törekedtek, és nem is vezettek. Mindössze azt dokumentálták, hogy az az ifjúkori barátság, mely Tiszát és Andrássyt a múltban összekötötte, az 1904-iki politikai szakadással nem szakadt el, és hogy a politikai ellentétek próbáját kiállta.

Mintán azonban ez az ifjúkori barátság az utóbbi idő alatt sokkal többször leti olyan hangon fölemlítve, hogy arra Andrássy-nak „nyílt válaszban” kellett megnyilatkoznia, ennek láttára még a távolabb állókban is fölvetődhetik a kérdés, hogy vajjon ez az ifjúkori barátság nincs-e olyan próbák elé állítva? és az az aggodalom, hogy vajjon ez az ifjúkori barátság egy újabb politikai ellentét próbáját ki tudná-e állani?

Ez az aggodalom azért támad fel sokakban, mert Magyarországon sokan vannak, akik gróf Tisza Istvánt és gróf Andrássy Gyulát nem egymással szemben, hanem egymás mellett karöltve óhajtanák látni. Nemcsak azért, mert az ő szolidaritásukban a pro-

sáról megjelentek. — Majd a legközelebbi vidéki népgyűlések kérdésével foglalkoztak és ezek megbeszélése során a párt örömmel állapította meg, hogy az eddig megtartott népgyűlések teljesen hű visszhangját adják annak a hangulatnak, amely országsszerte a függetlenségi és 48-as pártnak a katonai javaslatok ellen és az általános választójog érdekében folytatott küzdelmét kíséri.

A véderőreform ellen.

A függetlenségi és 48-as párt a szociáldemokrata-párttal és a Választójog Országos Szövetségével karöltve népgyűlést rendez Temesvárott. A népgyűlés tárgya a katonai terhek elleni tiltakozás és állásfoglalás az általános, egyenlő és titkos választói jog mellett. A népgyűlésen a függetlenségi és 48-as párt központja képviselteti magát.

E hó 22-én Szentesen lesz népgyűlés, amire meghívják a függetlenségi és 48-as párt központját, a Választójog Országos Szövetségét és a szociáldemokrata pártot. A népgyűlés előkészítő bizottsága élén dr. Molnár Jenős, Szentés város volt orsz. képviselője áll.

Baján e hó 20-én lesz népgyűlés, amelyen megjelenik Justh Gyula is, a függetlenségi és 48-as párt elnöke.

Szabadkán november 12-én Justh Gyula részvételével, valamint a délvidéki függetlenségi szervezetek bevonásával.

Mohácsdon pedig november 14-én lesz népgyűlés a katonai javaslatok ellen és az általános, egyenlő és titkos választói jog mellett.

A verseczi átirat.

Komárom városának törvényhatósági bizottsága e hó 25-én veszi tárgyalás alá Versecz városnak obstrukciót elítélő határozatát. A függetlenségi és 48-as párt ez alkalommal értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy a kör nevében egyik bizottsági tag szabályszerű indítványt fog benyújtani a közgyűlésen, hogy mondja ki Komárom városa törvényhatósági bizottságának közgyűlése, hogy a tisztviselőket szavazati joguk gyakorlásában akadályozni nem óhajtja, azonban függő helyzetükre való tekintettel őket a szavazás alól fölmenti és kivátnak tartja, hogy a szavazástól tartózkodjanak.

Abauj vármegye törvényhatósági bizottsága e hó 24-én tartja őszi közgyűlését, amelynek tárgyszorátán szerepelnek a verseczi átiratok is. A ver-

testáns és a katolikus surlódások minden lehetőségének kiküszöbölését látnak biztosítva, hanem azért is, mert egy a nemzeti, mint a szabadelvű és a kulturális haladás előmozdítására semmiféle más kombináció nem lehetne megfelelőbb annál, ha e nagy célok elérésére ők fognának kezni.

Az a beszéd, melyet gróf Tisza István a múlt év elején a főrendiházban mondott, s melyben nem a pártember, hanem az egész nemzetel együtt érző hazafi beszélt belőle; az az erélyes és férfias hang, melylyel Tisza István Ausztriával szemben a készfizetések felvételét követelte: az az őszinte vallomás, melylyel Tisza István a katonai kérdések terén már-már megvalósult kibontakozási tervet értékelni, és annak bukását fájjalni tudta: mind magukon viselték az Andrássyval való gyakori érintkezésnek és szolidaritásnak jellemvonásait. Ámde midőn egyszerre csak oly fordulat állott be, mely nemcsak Andrássyt lephette meg, hanem mindenkit, aki a dolgokat és az embereket elfogulatlanul ítéli meg; mikor egyszerre csak a laikus közönségre nézve érthetetlen jelenségek kezdtek fölmerülni, és mikor Tisza István az Andrássy iránt érzett ifjúkori barátság emlegetésével párhuzamosan elkezdte a barátságának éppen ellenkezőjét gyakorolni; — mindenki érezte, hogy valami történt, ami Andrássyban is olyan fordulatot idézett föl, mely a jövőendő események árnyékát már is előre veti.

És ez a tapasztalás sokakra nézve lehangoló. De kivált azokra nézve, akik a legkomolyabb pillanatok egyikében hallották Andrássy ajkáról azt a szót: „Megaláztatni nem hagyom sem magamat, sem nemzetemet.”

secci obstrukciót elítélő átirat ellen való állásfoglalás érdekében a vármegye függetlenségi és 48-as pártja tegnap Kassán értekezletet tartott. Szent-Imrey Gyula elnöklte alatt, amelyen többek között megjelentek Szalay László, Hammersberg László és Gedeon Aladár orsz. képviselők is. Az értekezlet elhatározta, hogy az átiratokkal szemben napirendtérést fog javasolni, az erre vonatkozó határozati javaslatnak megszövegezését és a párt álláspontjának a közgyűlésen való kifejtését Szalay László orsz. képviselőre bízta.

Kolozsmegye állandó választmánya ma ülést tartott, amelyen a többek között a verseczi átiratokat is tárgyalás alá vették. Az ülésen gróf Esterházy Kálmán főispán elnökölt. A választmány az obstrukcióra vonatkozó verseczi átirat dolgában elhatározta, hogy a következőket javasolja a közgyűlésnek: Minthogy Kolozsmegye Győr város átiratára már 1903-ban erélyesen állást foglalt az obstrukció ellen, e határozatot fentartja és Versecz átirata felett napirendre tér, de közli ugy Verseczezel, mint a képviselőházzal, hogy az obstrukcióellenes határozatát fentartja. A közgyűlés holnap lesz.

Betiltott fáklásmenet.

Ujpest város függetlenségi érzelmi polgári fáklásmenetben készültek tüntetni a város polgármestere, Ugró Gyula ellen, akinek sem közgazgatási működésével, sem politikai szereplésével nincsenek megelégedve. A polgármester politikai köpeny-forgatását Pest vármegye legutóbbi közgyűlésén erős szavakkal bélyegezték meg Hédergáry Lehel és Kovácsy Kálmán országgyűlési képviselők és az ujpesti függetlenségi kör az ujpesti ipartestülettel karöltve az ő tiszteletükre akarta a fáklásmenetet rendezni, hogy azon a képviselők mellett és a polgármester ellen tüntessen. A fáklásmenetbe, amelyet csütörtökön akartak megtartani, az ujpesti összes társadalmi köröket is be akarták vonni. A menet programját már részleteiben is megállapították. A fáklásmenet azonban elmaradt, mert Boda Dezső főkapitány nem adta meg rá az engedélyt. A főkapitány elutasító határozatát azzal indokolta, hogy Ujpesten legutóbb ismét két kolera-veszélyes eset fordult elő, amíg tehát kolera-veszélyes fenyeget, addig nem engedélyezhet ilyen tömeges összejöveteleket. Erre a rákospalotai függetlenségi kör fordult kérelemmel a főkapitányhoz, hogy engedélyezze a fáklásmenetet Rákospalotán. A főkapitány ezt is megtagadta, azzal, hogy Rákospalotán szalmafedeles házak vannak és azért a lámpionosmenet tűzveszélyes lehet. Ebben az ügyben a képviselőház szombati ülésén interpelláció lesz. A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt valamelyik tagja fogja szót tenni az esetet.

A huskérés.

A huskérés ügyében ma délben a képviselőházban tanácskozás volt, amelyen résztvettek: a kereskedelemügyi miniszterium ideiglenes vezetőjével megbízott Lukács László pénzügyminiszter, gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter, Kazy József és Ottlik Iván földmívelésügyi államtitkárok, a kereskedelemügyi miniszterium részéről Lers Vilmos és Kelety Dénes miniszteri tanácsosok, Darvay Károly államvasuti igazgató, továbbá a földmívelésügyi miniszterium részéről Róth Lóránt miniszteri tanácsos és Győry Loránt osztálytanácsos. A tanácskozáson a tegnapi minisztertanács által érintett ellenindítványok megszövegezéséről volt szó, amelyet már legközelebb az osztály kormány tudomására hoznak.

A horvát exlex.

Minthogy az exlex állapot megszüntetése újból szóba került, a bán tárgyalásokat kezdett egyes pártvezérekkel. Dr. Starosovics és dr. Horvát, a közjogi ellenzék vezetői hivatkozással kiegyezésellenes programjukra, elvben elutasító magatartást foglaltak el az unionista rezsimmel szemben. Dr. Medakovicot, mint a horvát-szerb koalíció képviselőjét hívták meg a tárgyalásra, de a koalíció köréből származó hírek szerint Medakovic nem tekint magát felhatalmazottnak arra, hogy a normális költségvetési helyzet visszaállítása kérdé-

ében a koalíció nevében foglaljon állást. A koalíció valószínűleg csak holnap fog ez ügyben állást foglalni. A pártvezérekkel való tárgyalások valószínűleg e napokban folytatódnak.

Egy beszéd — négy interpelláció

A képviselőház ülése.

Budapest, október 18.

A képviselőház mai ülésén egy névszerűtlen szavazás után Jármy Béla Kossuth-párti képviselő szólott a véderőjavaslatokhoz és mondott talpraesett beszédet. Beszédében élesen kikelt a javaslatok ellen, amelyek újabb megaláztatást jelentenek a magyar nemzetnek. Pedig a megaláztatásokból már elég volt és a hadseregben érvényesülnie kell a nemzet nyelvének. Amíg ilyértelmű javaslatokat nem terjesztenek a Ház elé, addig ez sem lehet a véderő reformjáról.

Jármy lelkes beszédét az ellenzék zajosan megéljenzte és azután áttért a Ház az interpellációkra.

Ma négy interpelláció is volt. Csemez István a közlekedési közmunkák összeírása körül tapasztalt hibákra hívta fel a kereskedelmi miniszter figyelmét, Ráth Endre a bíróságok segédszemélyzetének fizetése, Kovács Gyula az égetett szesz pótdadójának késedelmes közlése és Huszár Károly (sárvári) a fővárosi építési katasztrófák miatt interpellált.

Ráth interpellációjára Székely Ferenc igazságügyminiszter és Huszár interpellációjára Khuen-Héderváry miniszterelnök azonnal válaszolt. Mindketten megnyugtató választ adtak, amit az ellenzék is tudomásul vett. Különösen figyelemreméltó volt a miniszterelnöknek a tegnapi építési katasztrófára vonatkozó aha kijelentése, hogy egy tegnapi kelt leiratában a legszigorúbb ellenőrzés és rendszabályok alkalmazására hívta fel a fővárost.

A mai ülésről részletes tudósításunk a következő:

Návay Lajos alelnök az ülést féltenegy órákor megnyitja. Négy kérvényt mutat be, amelyekre az ellenzék részéről névszerűtlen szavazást kérnek. Azután a napirendből egy névszerűtlen szavazást intézett el a Ház és féltenegy órákor áttért a véderőjavaslat tárgyalására.

Jármy Béla beszéde.

Jármy Béla képviselő emelkedett ezután szólarra a Kossuth-párti padokból. Mindnyájunk főszója. — kezdte beszédét — hogy az országnak békéjét és jólétét mozdítsuk elő. Ezt pedig az ország teljes függetlensége által érhetjük el. A függetlenség egyik legnagyobb követelménye az önálló hadsereg. Már csak azért sem fogadjuk el a törvényjavaslatot, mert az a közös hadsereget támogatja. A tulajdonon sem tartják olyan nagyszerűnek a javaslatokat. Meg van győződve, hogy csak egy szó miatt lelkesednek egyesek odaát. Ez a szó, amelyet nemrégiben hallott, az, hogy *muszáj!* (Zajos helyeslés a baloldalon.) A hadsereget fejleszteni, de az egészséges haladás útján. A nemzet teherbíró képességét figyelembe kell venni. Statisztikai adatok alapján mutatja ki, hogy milyen súlyosan érinti a nemzetet a létszámemelés. A tulságosan felemelt létszámot nem tudják a sorozások alatt sem megkapni. Az országban 214.000 ember lesz állandóan elvonva a produktív munkától. Pedig az országban elég kevés a munkás és ipari, gazdasági életünk sem tulságosan erős.

Felkiáltások a baloldaltól: Elgyöngítik az országot! Tönkreteszik a népet.

Jármy Béla kritizálja a két éves katonai szolgálatot. Ez által nem fog nyerni a besorozott újoncz semmit. A honvédelvesség példátul három évig fog ezentul minden közlekedési szolgálat. De a legsötétebb pontja a javaslatnak az őrmesterkérdés. Aki a két éves szolgálat alatt jól viseli magát, azt azzal jutalmazták, hogy a harmadik évre is bent tartják. Ez a hadsereg romlására vezet. Rámutat arra az anomáliára is, amely a tanítószolgálati kötelezettsége körül mutatkozik a javaslatban. Kulturális és népművelési viszonyaink mindig fokozottan állanak és ennek dacára mégis egy-

ebet kell majd a tanítóknak szolgálni az eddigi két hónap helyett. (Helyeslés a baloldalon.) A véraldozatnál is sokkal súlyosabbak az anyagi áldozatok. Eddig 227 milliót költöttünk a hadseregbe, nem hihető tehát, hogy a nagy létszámemelés után csak négy és fél millióval emelkedjenek a kiadások. Birálja a pénzügyminiszternek a javaslat pénzügyi részére vonatkozó adatait és állításait. Évenként 308 milliót kell majd a hadseregbe költenie Magyarországnak. Nagy hibája a javaslatnak, hogy nem tesz említést az 1915. után következő állapotokról, csupán az átmeneti állapotra terjeszkedik ki. Ennyit kell költenünk a hadseregbe, abban az országban, ahol nincsenek iskolák, kórházak, nincsenek orvosaink. Iparunk a kereskedelmünk, közlekedésünk, utaink gyöngök és mégis ezira hadseregbe költünk! (Zajos helyeslés a baloldalon.) Az ellenzék is a király és a nemzet közötti harmoniára törekszik. (Ugy van! Ugy van! Helyeslés a baloldalon.) Csakhogy nemcsak azt akarjuk, hogy mi adjunk és semmit se kapjunk. A hadseregbe költségvetésünk egy hatodát fordítjuk és magában a hadseregben nemzeti aspirációink teljes visszautasítására találunk. (Zajos helyeslés a baloldalon. Előkészenget.) A magyar vezényleti nyelv nem akadály ahhoz, hogy a közös hadsereggel együtt működhessenek a magyar csapatok. Ha nemzeti jogainkat, a nép teherbírást respektálják és ezen az alapon készítünk javaslatot, mi is örömmel járulunk hozzá. Akkor béke lesz és harmonia lesz a korona és a nemzet között. Mária Terézia a magyar nemzethez szólt, de most a magyar zsebbe szólanak. A javaslatot nem fogadják el. Határozati javaslatot terjeszt be, amelyben a nemzet jogainak és teherbíró képességének figyelembevételét követeli. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Elnök megállapítja a holnapi ülés napirendjét és azután áttérnek az interpellációkra.

Interpellációk.

Preszly Elemér kéri, hogy interpellációját legközelebb mondhasssa el.

A Ház megadja az engedelmet.

Csemez István a közlekedési közmunkák összeírása tárgyában interpellálta meg a belügyminisztert. Kéri a belügyminisztert, hasson oda, hogy a közlekedési közmunka ugyanabban az évben szolgáltatásba kerüljen, amelyben összeírják. Nagyon sok kellemetlenség forrását lehet így megszüntetni és a kérdésnek ilyen megoldásával a közlekedés is nyerne. (Helyeslés a baloldalon.)

Az interpellációt kiadják a belügyminiszternek.

Ráth Endre a bíróságok, ügyészségek és a segéd- és kezelő-személyzetük fizetésének kiutalása, illetve felvétele körüli nehézségekre mutat rá. Arra kéri a minisztert, valami alkalmas módot találjon arra, hogy ezek az állami alkalmazottak minden nehézség nélkül jussanak fizetésükhöz s ne legyenek kénytelenek amugy is szerény fizetésükből havonként még a fizetésük fölvetelére is jelenléteket összeget áldozni. (Helyeslés a baloldalon.)

Székely Ferenc igazságügyminiszter hangoztatta, hogy valamint a nyugdíjasoknál találtak megfelelő módot a fizetés kiutalására, reméli, hogy másutt is lehet ehhez hasonló alkalmas módot találni. Igéri, hogy megteszi a kellő lépéseket. Kéri válasznak tudomásul vételét.

Ráth Endre tudomásul veszi a választ. A Ház szüntén.

Kovács Gyula hangoztatja, hogy az égetett szesz pótdadókra hektoliterenként 20 százalékos pótdadót róttak ki. A pénzügyminiszternek erről szóló rendelete csak elkésve tétetett közzé, úgy hogy a szesz tulajdonosok nem vehettek róla tudomást. Kéri a pénzügyminisztert, hogy ott, ahol nem lehet a rosszhiszeműséget bebizonyítani, engedje el a bírságot.

Az interpellációt kiadják a pénzügyminiszternek.

Az építési katasztrófák.

Huszár Károly (sárvári) a tegnapi építési katasztrófával kapcsolatban a fővárosban történt gyakori építkezési szerencsétlenségeket teszi szóvá. A katasztrófák már több esetben emberáldozatot is kiváltak. Rámutat arra, hogy a katasztrófáknak az építkezési vállalkozók lelkiismeretlensége az oka s a bűnösök eddig mindig kibújtak a büntetés alól. Mindent el kell követni, hogy az ilyen balesetek elő ne forduljanak s hogy azok, akik mulasztást követnek el, szigorú büntetésben részesüljenek. Kéri a miniszterelnököt, hogy a tegnapi esetből folyólag intézkedtetse a szigorú vizsgálat elrendeléséről s a bűnösök megbüntetéséről s hajlandó-e olyan szociális intézkedéseket tenni, hogy az emberi életet az ilyen balesetekből megóvhassák.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök nyomban válaszolt az interpellációra. Sajnos, hogy az utóbbi időben sok építkezési baleset

történt. Magyarazata ennek az, hogy az építkezés a fővárosban olyan méretet öltött, amilyent évtizedek óta soha. Ennek természetesen megvan a sok sajnós következménye is. Ezzel azonban korántsem akarja a mulasztásokat védelmezni. Kötelessége róla gondoskodni, hogy mindazok a közegek, akik a felügyelettel foglalkoznak, szigorúan teljesítsék kötelességüket, mert hiszen a kormány se zárkozhatik el a felelősség elől. A tegnapi balesetről az este értesült. A fővárosban komoly hangú leiratot intézett, hogy tegyenek a tegnapi esettel kapcsolatban jelentést, kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség, s mit tett azok ellen, akiket mulasztás terhel. Választ eddig még nem kapott. Fölhívta egyben a fővárost általánosságban is, hogy az építkezéseknél a gyakori balesetek megelőzésére szigorú rendelkezéseket tegyen. Átirt a kereskedelmi miniszterhez is, hogy az iparhatóságokat szigorú felügyeletre utasítsák. A kormány mindent megtesz a balesetek megelőzésére s ha szükségét látná, az esetleges törvényes intézkedéstől sem zárkozhat el a felelősség szempontjának kidomborításával (Helyeslés), hogy az ilyen szerencsétlenségeknek elejét vehessék. (Helyeslés.)

A választ tudomásul veszik.

Elnök az ülést féltenegy órákor berekeszti.

Budapest, október 18.

Hazai visszaérkezett. Hazai Samu honvédelmi miniszter, aki a novemberi katonai előléptetések ügyében két napot Bécsben töltött el, ma este visszaérkezett Budapestre.

A képviselőház bizottságaiból. A vizügyi bizottság e hó 24. napján délelőtt tizenegy órákor a képviselőház III. számú termében ülést tart. Tárgy: A vizügyi törvény revíziójáról szóló törvényjavaslat előadójának megválasztása.

Báró Burián a királynál. Báró Burián közös pénzügyminisztert ma a király külön kihallgatáson fogadta. Azt hiszik, hogy ez a kihallgatás összefüggésben van a bosnyák tartománygyűlés munkaképtelenségével. A múlt napokban ugyanis, amint azt megirtuk, a szerbek és a kormányellenes mohamedánok otthagyták a tartománygyűlést s bár a király nemrégben hosszu kihallgatáson levő Potiorek tábornokot, a boszniai országos kormány főnökét megbizta a béketárgyalások megindításával, ezek a tárgyalások még nem vezettek eredményre.

A jogi oktatás reformja. A vallás- és közoktatásügyi minisztériumban régóta dolgoznak a jogi oktatás reformján s most e reform egy részlete, úgy látszik aktuálisra vált. Arról van szó, hogy a *lét alapvizsgát megtoldják egy harmadikkal*, amelyet a jogászoknak a hatodik félév után kell letenniük. A terv már volt megbeszélés tárgya és akkor a jogi kar tanárai ugyszólván egyértelműleg ellene nyilatkoztak. Ámde ezen a kultuszminisztérium, különösen a terv buzgó pártfogója, Balogh Jenő államtitkár, tultette magát és a harmadik alapvizsga tárgyában már fölterjesztés is ment a királyhoz. Ha a király beleegyezését adja, akkor a reform már a jövő évben életbe is lép. Balogh Jenő államtitkár egy újságíró előtt tett nyilatkozatában kijelentette, hogy a fölterjesztés tényleg megtörtént, mert az új rendtől olyan eredményeket várnak, amelyek mellett minden ellenvetés eltörpül.

Képviselői beszámoló. Nadányi Gyula, a bárdondi kerület országgyűlési képviselője legközelebb Nagyvárad közszégyben beszámolót fog tartani. A beszámolóra úgy a Kossuth-pártnak, mint a Justh-pártnak több képviselő tagja is leutazik.

Állami alkalmazottak drágasági pótléka. Az Igazságügyi Kezelőtisztviselők Országos Egyesülete által kezdeményezett, az állami alkalmazottaknak adandó drágasági pótlék iránti mozgalom előmunkálatait teljesen befejezték. Az állami hivatalnokok, díjnokok, altisztek és szolgák országos nagygyűlése e tárgyban e hó 22-én, vasárnap délután öt órákor lesz a budapesti törvényszék második emeleti esküdtzéki termében. Az előkészítő-bizottságnál naponta tömegesen érdeklődnek az alkalmazottak a mozgalom állása iránt és a vidék nagyvárosai, sőt a kisebb községek is bejelentették a mozgalomhoz való csatlakozásukat. Az előjelekből ítélve, a kongresszus igen népes lesz, úgy, hogy párhuzamos gyűlések tartására lesz szükség. A bizottság meghívta az országgyűlési pártokat és a főváros országgyűlési képviselőit is.

A török—olasz háború.

Törökország ellenáll és folytatja a háborút. — Egyiptom annektálása. — Törökországban államesiny készül. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 18.

A nagyhatalmak békeközvetítése szünetel, de tárgyalások vannak az egyes kormányok között, hogy az európai kabinetek közös akcióit indítsanak a hadviselő államok kormányainál. Egy római jelentés szerint a nagyhatalmak egyértelműen befejezték ténynek ismerték el Tripolisz annektálását, de egyidejűleg annak a reményüknek adtak kifejezést, hogy a török és olasz diplomáciának sikerülni fog mentől hamarabb anezsió miatt keletkezett ellentéteket kiegyenlíteni. Olaszország ezen az alapon hajlandó is a békéről tárgyalni.

A portán nagy aggodalmat keltenek az osztrák-magyar hadsereg egyes hadtesteinek mozgósításáról és a török határon való összpontosításáról elterjedt hírek. Azt beszélik, hogy két osztrák-magyar hadtest van a török határ közelében hadilétszámban. Ezek a hírek, valamint az a körülmény is, hogy Bulgária szintén mozgósít, arra bírja a portát, hogy a török hadsereg mozgósítását szélesebb mederben folytassa.

Táviratainkat a mai eseményekről itt adjuk:

A törökök ellenállása Tripoliszban.

Konstantinápoly, október 18.

Derna és Bengazi mellett még mindig harcognak. A törökök valamennyi támadást visszaverték és az olasz csapatok nagy veszteségeket szenvedtek.

Róma, október 18.

A Stefani-ügynökség a Szabah jelentését, mely szerint hatvan olasz katonát, akik Dernánál partira akartak szállni, törökök megölték, továbbá, hogy az olaszok még más veszteségeket is szenvedtek, teljesen alaptalannak jelenti ki.

Konstantinápoly, október 18.

A Szabah jelentése szerint Dsiszban török csapatok ismét támadóan léptek föl a tripoliszi olasz csapatok ellen. Az Ikdam szerint a törökök rohamot készítenek elő Tripolisz ellen. Az arabok csapatainak szelleme kitünő. Az ország becséjéből érkező segédcapatok jól föl vannak fegyverkezve és erőteljes ellenállást fejtenek ki az olasz csapatokkal szemben. Az olaszok Tripolisz körül, hir szerint, sánczokat és őrházakat emeltek.

Róma, október 18.

Nem igaz az a hir, hogy Benghasiban és Bernában az olasz csapatok vereségeket szenvedtek. A török flottáról különböző hírek érkeztek, de a szakértők megegyeznek abban, hogy a török flotta nem hagyhatta el a Dardanellákat. Caneva tábornok a kormánynak azt jelentette, hogy seregének egészségi állapota kitünő és kolera nem fordult elő.

Törökország folytatja a háborút.

Konstantinápoly, október 18.

A Szabah jelentése szerint a minisztertanács elhatározta, hogy közvetítő akcióit nem fogad el és folytatja a háborút, amíg Olaszország a porta álláspontja alapján bocsátkozik tárgyalásba.

A török flotta

Róma, október 18.

A török flotta harcra készen elhagyta a Dardanellákat.

Francia hajók Tripolisz előtt.

Toulon, október 18.

A „Leon Gambetta” páncéloshajó a tripoliszi partokhoz indult, hogy a francia állampolgárok védelméről gondoskodjék.

A török kamara ülése.

Konstantinápoly, október 18.

A kamara mai ülésén a terem, valamint a karzatok mind megteltek. A nagyvezér általános figyelem közepette lép a szónoki emelvényre és a kormány bel- és külpolitikájára vonatkozó programot felolvassa. Utal arra, mennyire súlyos a helyzet, amelyben a kormány átvette az állam ügyének intézését. Súlyt helyez arra, hogy az összes balkáni államokkal őszinte normális viszonyban éljen Törökország és hogy e viszony a kölcsönös bizalom és a kölcsönös érdekek folytán megerősödjék. Törökországnak nincsenek támadó szándékai és egy ország, egy állam ellen sem irányulnak tendenciózus ambíciói. Végül kijelenti, hogy a kormány, ha megnyeri a kamara bizalmi szavazatát, programját teljes mértékben meg fogja valósítani. Ezután azt kéri, hogy a ház mondja ki az ülés titkosságát, hogy a Tripolisz-kérdésben felvilágosításokkal szolgálhasson.

A kamara titkos üléséről származó hírek szerint a hangulat igen izgatott volt. A nagyvezér a tripoliszi ügyre vonatkozó egyes kérdésekre válaszolt, anélkül, hogy részletekbe bocsátkozott volna. Azoknak a képviselőknek, kik hosszú beszédet akartak mondani, ezt nem engedték meg, minthogy a vita még nem kezdődött meg. Leghosszabban Nadszi tripoliszi képviselő beszélt. A volt kormányt igen hevesen támadták, különösen a hadügyminisztert, kit sértő kifejezésekkel illettek. A hadügyminiszter szólásra akart emelkedni, de a nagyvezér vette át a szót és vele együtt a kormány többi tagjait védte.

Török államesiny készül.

Szalnikai, október 18.

A katonapárt azzal fenyegetőzik, hogy kiválik az egység és haladás bizottságából. A katonapártnak az a terve, hogy megbuktatja a kormányt, föl-osztalja a parlamentet és elrendeli a katonai diktatúrát.

Czafolják az olasz északi mozgósítást.

Róma, október 18.

Az európai sajtót nemrég az a hir járta be, hogy Olaszország északi hadtesteket is mozgósított és ehhez egyes lapok olyan kommentárokat fűztek, mintha ez az intézkedés az osztrák határ ellen irányulna. Ezeket a közleményeket nyomon követették a legerélyesebb czafolatok, de a háborus hírek összevisszaságában a közvélemény nem igen vett tudomást a czafolatokról. Egy félhivatalos lap tudósító most olyan diplomáciai forrásból, amelynek megbízhatóságához és pártatlanságához nem férhet kétség, azt a biztosítást nyerte, hogy az olaszországi hadtestek mozgósításáról szóló hírek teljesen alaptalanok és hogy északi Itáliában nyoma sincs bármilyen katonai intézkedésnek, amelyből a mozgósításnak akár csak jövőbeli szándékára is következtetni lehetne.

Az osztrák-magyar hadsereg kiküldöttéi.

Nápoly, október 18.

Mietzl őrnagy, Rémy sorhajókapitány és Vidala ezredes az osztrák-magyar hadsereg kiküldetésében a Bosznia gőzösön Tripoliszba utazott. A Bosznia gőzhajó a Navigazione Generale Italiana tulajdona s most mint kíséretű czirkáló van a hajóhadhoz beosztva.

Egyiptom annektálása.

London, október 18.

Hivatalosan megczafolják azt a hirt, hogy Anglia Egyiptomot annektálni akarja. Legföljebb arról lehet szó, hogy az angol kormány a hatalmak beleegyezését fogja kérni ahhoz, hogy a kapitulációkat és a egyes biróságokat megszüntethesse, de ezzel a kívánságával is csak a francia-német marokkói tárgyalás befejezése után fog előállni.

Bécs, október 18.

A Neue Freie Presse által terjesztett híresztelés, hogy Anglia annektálni akarja Egyiptomot, politikai körökben valószínűtlennek tartják, mert ez a lépés egyenes ellentétben lenne Sir Edvárd Grey angol külügyi államtitkárnak Anglia külügyi

politikájáról tett nyilatkozataival. A híresztelés, egyébként tegnap délután Berlinben is el volt terjedve, ahol azonban csakhamar megállapították, hogy közönséges bűze-manőverről van szó.

A Balkán.

Konstantinápoly, október 18.

Mint a Tanin jelenti, Bulgária és Montenegró a török határon csapatokat von össze.

Berlin, október 18.

Szalónikiból táviratozzák: Berbuva környékén egy montenegrói banda török területre nyomult fosztogatni, de a török határőrök visszazűzték őket s néhány emberüket megölték. Erre több montenegrói megrohanta a török őrházakat és az ütközet még most is tart. Kurbanánál öt montenegrói zászlóalj és egy tüzérsüteg áll.

KÜLFÖLD.

Az osztrák házszabályreform. Bécsből jelentik: A képviselőház megkezdte a házszabályvita első olvasását. Wickenburg belügyminiszter hangsúlyozza, hogy a jelenlegi házszabályprovizóriumhoz fűzött várakozások teljes mértékben valóra váltak, miért is a kormány a ház intézőja szerint vél eljáráni, ha a jövőre nézve hasonlóképp gondoskodik, főleg miután a zavartalan ügymenet előmozdításából a ház tekintélyére, az osztrák parlamentarizmus jelentőségére csak nyereség származhatik. A kormány erre nézve készséggel felajánlja szolgálatait. A miniszter világosan hangsúlyozza, hogy a kormány a jelenlegi javaslattal a háznak tulajdonképen csak anyagot akar előterjeszteni, amely a további vitára és tárgyalásra alapul szolgálhat. Miután a házszabályreform folytatolagos tárgyalása során Niklas képviselő, aki az osztrák parlamentarizmus határon tárgyalták a politikai helyzetet és annak Jenő, aki az ukránai klubnak a kormányjavaslatok elleni álláspontját ismertette, szólaltak fel, Tresics a dalmát vasutakra vonatkozó sürgős javaslat folytatolagos vitájában kijelenti, hogy sem Magyarországon, sem Ausztriában nincs meg a szándék a dalmát vasutaknak belátható időn belül való megépítésére. A kormánynak meg kell tagadni a költségvetést és az egyéb államszükségleteket, amíg a ház határozatainak megfelelően teljesítette Dalmáciával szemben kötelességét. Zahradnik képviselő hasonló értelmű felszólalása után az ülést berekesztik. Következő ülés holnap lesz. — Az egységes cseh klub elnöksége ma megjelent báró Gautsch miniszterelnöknel, akivel behatóan tárgyalták a politikai helyzetet és annak a legközelebbi jövőben való alakulását. A tárgyalást a napokban folytatják.

Beethmann-Hollweg lemondásának híre. Berlinből jelentik: A birodalmi kancelláról olyan hírek terjedtek el, hogy lemondása küszöbön áll. Mérvadó helyen kijelentik, hogy ezeknek a híreknek nincs alapja. Beethmann-Hollweg birodalmi kancellár lemondásának híre nem nagyon valószínű és alapjául valószínűleg az szolgált, hogy Vilmos császár vele tegnap hosszabban konferált, majd cete Potsdamból elutazott Schorlemer földművelésügyi miniszterhez látogatónak annak lieseri birtokára és ebből azt következtetik, hogy Schorlemer lesz a kancellár. Hogy a hírből mennyi a valóság, azt ebben a pillanatban még nem lehet megállapítani. Mindenesetre nem nagyon valószínű, hogy a kancellár most, a választások előtt lemondana.

A német birodalmi gyűlés. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés napirendjén ma hat interpelláció állott: a külpolitikáról, Marokkóról, Tripoliszról és Kináról, valamint a drágaságról és az egyesületi törvényről. Beethmann-Hollweg birodalmi kancellár kijelentette, hogy ő kész az interpellációkra válaszolni. Teljesen jogosultnak tartja a birodalmi gyűlésnek azt a kívánságát, hogy a kormánytól a külpolitikára vonatkozólag felvilágosítást kapjon és nézete szerint a Ház nem is fog szétmenni anélkül, hogy a külpolitikáról ne tárgyalt volna. Az elnök ezután a napirendnek ezen

pontját elintézettnak jelenti ki. Következett ezután a szociáldemokraták és a centrum javaslati az élelmiszerdrágaság dolgában. A birodalmi kancellár késznek nyilatkozik, hogy ezen interpellációkra a jövő héten adja meg a választ. Következnek a szociáldemokraták interpellációi az egyesülési és gyülekezési jog sérelmei dolgában. Az interpelláción hosszabb vita indult meg, amelyben *Delbrück* államtitkár is résztvett.

A szerb költségvetés. Belgrádból jelentik: A kormány a skupstina elé terjesztette a jövő évi költségvetést, amely az állami kiadásokat 130.856.930, a bevételeket 130.867.984 dinárral veszi számításba. A költségvetési javaslatot a pénzügyi bizottság elé utalták.

A kínai forradalom.

-- Ütközet a forradalmárok és a kormány csapatai között. --

-- Saját tudósítónktól. --

Budapest, október 18.

Kínában a köztársasági lázadás a legnagyobb mértékben fenyeget. A hadügyminiszter minden mozgósítható csapatot már is a lázadók ellen küldött. Eddig 10.000 katonát indítottak utnak szállítóhajókon a Jangese folyóra. A lázadók száma 35.000 és az ütközet Ewantól északra Kaiping környékén lesz.

Hankauban a lázadók már megütköztek a kormány seregével. A forradalmároknak ágyuk is volt s gyilkos golyózáport zúdítottak a katonaságra, amely csak gyengén viszonzta a tüzelést.

A kormány tárgyalásokat folytat Juan Sikkaj közvetítésével, hogy békét létesítsen a lázadókkal. A kormány hajlandó messzemenő demokratikus reformokat létesíteni s megígéri, hogy legkésőbb 1912-ben összehívja a parlamentet. Kétségtelen, hogy Japán csak akkor fog fegyveresen közbelépni, ha a pekingi kormány nem lesz képes leverti a forradalmat.

A mai éjszaka és egész nap nyugodtan telt el. A lázadók visszavonultak. Az angol tengernagy megérkezett s mint rangban legidősebb, átvette a szárazföldi és tengeri haderők fölött a főparancsnokságot.

Távíratunkat a mai kínai eseményekről itt adjuk:

London, október 18.

Pekingből jelentik: A forradalmárok néhány nap óta Hankauban s más városokban megszállva tartják a táviró-állomásokat. Hivatalnokaik elküldik a követségeknek szóló táviratokat, de *semmiféle hivatalos vagy sifferes táviratot nem fogadnak el.* A forradalmárok a hankai alkirály fejére kétezeröt száz tael díjat tűztek ki.

London, október 18.

Pekingből jelentik, hogy *hatvanötezer főtől* elindult Vuucsangból Kaiping felé, hogy ott a kormánycsapatokkal szembeszálljon. Ha a fölkelők győznek, Kanton sorsa meg lesz pecsételve.

Pétevá, október 18.

Hivatalosan megczófolják azt a hírt, hogy Oroszország és az Egyesült-Államok között tárgyalás folyik arról, hogy közösen járjanak el Kína ellen.

Hankau, október 18.

Ma reggel hét órakor megkezdtek a tüzelést a Hankau mellett levő vasútvonal mentén. Hanangból ágyukat szállítottak Vuucsangba. Az a vélemény, hogy a fölkelők elmulasztották a legalkalmasabb időpontot.

Berlin, október 18.

Az orosz mozgósításról Oroszországban a *Lokalanzeiger*-nek a következőket jelentik:

A 6. hadtestet Osztro és Osztrolenka között koncentrálták. A hadügyminiszter ma Komorovába érkezik s meg fogja tekinteni a koncentrált csapatokat. A kazáni katonai kerületben is megkezdtek a mozgósítást.

Newyork, október 18.

Dr. *Sun-Yat-Sen*, a kínai forradalom szellemi vezéré, aki hatalmas összeget gyűjtött a sanfranciscoi kínai kolónia körében a forradalom céljaira, most nagy ovációval fogják fogadni „a kínai köztársaság elnökét”. *Sun-Yat-Sen* innen ötven, amerikai egyetemet végzett kínai férfiú társaságában tér vissza Kínába és velük együtt *teremt meg Kína első modern kormányát.*

Hankau, október 18.

Az ütközet eddig eldöntetlen maradt. A fölkelők a támadókat átmenetileg visszazorították, ekkor azonban töltényhiány volt észrevehető és a fölkelők Vuucsangig vonultak vissza. Néhányan közülük az idegen kolóniakon akartak menedéket keresni. A fölkelők azon csapata, amely tegnap a Han folyó mellett felfelé vonult, megkísérelte, hogy a császári tábornoknak a belga kolónia közelében ütött táborát hátulról megtámadja. Ezidő szerint tárgyalások folynak a császári tábornok és a fölkelők vezetői között.

Honkong, október 18.

Konfucius születésnapja alkalmából egyes üzletek előtt, amelyek a császári színekkel voltak díszítve, tüntetők ezt kiáltották: *Le a mandzukkal!* A tömeg addig ismételte kiáltásait, míg a zászlókat bevonták.

Pétevá, október 18.

A forradalmárok — mint Pekingből jelentik — Hankau környékén egy hadihajót elsüllyesztettek. A külföldön élő kínai kereskedők igen nagy összegeket küldenek a forradalmi mozgalom céljaira.

EGYHÁZAK.

— (Kitüntetett főpapok.) Két főpap nagy királyi kitüntetését jelenti Bécsből: A király *Nagel Ferencz Xavér* bécsi hercegérseket a *Lipót-rend prelátusává* nevezte ki és neki egyúttal a *rend nagy keresztjét* díjmentesen adományozta. — Királyi kitüntetésben részesült *Felser Antal* felszentelt püspök, nagyváradi székesegyházi főesperes kanonok, püspöki helynök is, aki a *Ferencz József-rend* csillagos középkeresztjével lett kitüntetve.

— (Mevádolt püspök-jelölt.) A kolozsvári oláhság egyetértését mostanában belső viszályok dülják szét. Vasárnap mintegy száz görög-katolikus hívő istentisztelet után tüntetett *Daján Illyés* lelkész ellen s felszólította, hogy számoljon le a százezrekre rugó *Havasi-féle* hagyatékkal. *Havasi István* kolozsvári polgár ugyanis néhány év előtt halt el s vagyonát templomépítési célokra hagyta. De templom még mindig nem épült fel és a régi nemcsak dűledezik, hanem harangozaskor olyan veszedelmesen inog, hogy tartani lehet összeomlásától. Az összegyűlt hívők abezugolni kezdték a lelkészt, csak akkor oszoltak szét, mikor rendőri karhatalmat rendeltek ki ellenük. A tüntetéssel azonban nem ért véget a hívők körében megnyilvánuló ellenszenv *Daján* iránt. Már eddig is három iratot nyújtottak be a balázsfalvai szentszékhöz a lelkész ellenszenvét kérve, hogy a lelkészt rábírák az elszámolásra. A kolozsvári oláhok tüntetése annál kellemetlenebb *Dajánra* nézve, mert számbavehető püspökjelöltje a *Szabó János* halálával megüresedett szamosújvári görög-katolikus püspökségnek. *Daján Illyés* így nyilatkozott az elene irányuló akcióiról:

— A támadásoknak az az alapja, mert rossz szemmel nézik azt, hogy erős esélyeim vannak a püspökség elnyerésére. A *Havasi-hagyatékot* nem én kezelem, de ettől eltökéltem, mindent elkövettem, hogy az új templom felépüljön. Ellenségeim gyűlölete az *Economul* bankon keresztül irányul ellenem. A banknak alelnöke vagyok s innen is ki akarunk turni. *Egész a római szentszékiig megy denunczió aknamunkájuk ellenem, de hiába, ellenségeim vádjait komolyan senki sem veszi számba.*

— (A dunántúli református egyházkerület közgyűlése.) Pápáról jelentik: A dunántúli református egyházkerület ma befejezte három napig tartott rendes őszi közgyűlését. A mai ülés tárgyait a még hátralevő népiszkolai ügyek, a közgazgatási és elnöki elintézetett ügyek, a missziói bizottság előterjesztései képezték. Miután dr. *Antal Gábor* püspök, egyházi elnök az ülést megnyitotta, gróf *Tisza István* főgondnok elutazása folytán a

világi elnöki széket *Bartholos István* egyházmegyei gondnok foglalta el. Dr. *Thury Etele* a népiszkolai ügyeket és kapcsolatos javaslatokat terjesztette elő. A közgyűlés ezeknél elhatározta, hogy az oklevél nélküli tanítók nem méltányos gyors nyugdíjazása tárgyában felír a konvent utján a kormányhoz. Ugyazintén feliratot intéz avégből is, hogy a kultuszminiszter tüzzön ki új határidőt a tandíjkárpótlások dolgában is, amelyben az ingyenes népoktatásról szóló törvény értelmében a szülők által szintén tandíjként fizetett dologi kiadások pótlása is benne van. A dologi kiadások összegének meg nem térítése igen érzékenyen sújtja az iskolafentartó testületeket. A közgazgatási ügyeknél, melyeket *Peti Lőrincz* és dr. *Thury Etele* adott elő, a kerület felír a konventhez, hogy a díjlevelek pénzértékre való átváltoztatásának kérdését a következő zsinatig vegye le a napirendről. Vallássérelmek is kerültek szőnyegre s ezek során a kerület elhatározta, hogy a konvent, kormány, illetve törvényhozás útján a *Nagypénteknek országos ünneppé* való tételét kéri. A közgyűlés a pozsonyi nagyszabású templom építkezése tárgyában megbízta az elnökséget a tervek és költségvetések megbirálása alapján az építkezési engedély megadásával s megengedte, hogy az egyház e célra majd 310.000 koronás kölcsönt vehessen fel. *Peti Lőrincz*, a missziói bizottság részéről tett jelentést. A közgyűlés még több más tárgy elintézése után dr. *Antal Gábor* püspök lelkes elttetésével ért véget.

Az országos jogászgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 18.

Az országos jogászgyűlés szakosztályai a mai napon befejezték működésüket és holnap reggel megkezdődik a teljes ülés tanácskozása. A közjogi és közgazgatási szakosztály mai ülésén dr. *Némethy Károly* belügyi államtitkár előadásával és benyújtott indítványával foglalkozott, amely indítvány a közgazgatási hivatalnokok képesítésére és a közgazgatási gyakorlati vizsga szabályozására vonatkozik. A törvénykezési és bírói szervezeti ügyekkel foglalkozó szakosztály ülésén dr. *Márkus Dezső* kuriai bírónak egy benyújtott jelentős indítványát tárgyalták és azt elfogadva, a teljes ülés elé utalták. A holnapi teljes ülés délelőtt és délután fog lefolyni és pedig úgy, hogy délelőtt az I—III., délután pedig a IV—V. szakosztály elfogadott javaslati kerülnek döntés alá.

Tudósításunkat a mai szakosztályi tanácskozásokról itt adjuk:

Közjog és közgazgatás.

Az országos jogászgyűlés közjogi és közgazgatási szakosztálya ma délelőtt és délután *Concha Győző* egyetemi tanár elnöklésével ülést tartott, melynek napirendjén dr. *Némethy Károly* belügyi államtitkár előadása volt.

Az államtitkár a következő kérdéseiről tartott előadást: „Miképpen kellene megállapítani a közgazgatási hivatalnokok képesítését és szabályozni a közgazgatási gyakorlati vizsgát? Részletesen kifejtett indokai alapján dr. *Némethy Károly* a következőkben foglalja össze a beérkezett „Vélemények”-ben előterjesztett indítványokkal részben megegyező, részben azoktól eltérő javaslatait:

Mondja ki az Országos Jogászgyűlés, hogy:

1. 1. A közgazgatási fogalmazási tisztviselő *mostani jogi (elméleti) képesítését nem tartja kielégítőnek;*
2. szükségesnek tartja a vizsgarend olyan megváltoztatását, hogy a közgazgatási pályára lépő egyének a nélkülözhetetlen jogi ismeretek elsajátítására, akár a jogtudományi államvizsga kötelezővé tétele, akár a jogi tárgyat (magyar magánjogot és polgári törvénykezési jogot, büntető-jogot és büntető-perjogot) felőlelő *harmadik alapvizsga szervezése által*, reá kényszerítes-senek;

3. szükségesnek tartja a tanrend oly irányú módosítását, hogy az *államtudományi tárgyak*, különösen a *közgazgatási jog, az alkalmazott közgazdaságtan és a társadalomtudományi alapismeretek intenzívebb előadásban* részesüljenek;

4. szükségesnek tartja, hogy mind a jogi, mind az államtudományi tárgyak előadása körében a *gyakorlatok minél szélesebb körben meghonosítottassanak*, és hogy e gyakorlatokhoz való részvétel kötelezővé és a végbizonyítvány kiadásának előfeltételévé tétessék;

5. szükségesnek tartja, hogy a gyakorlati közgazgatási vizsga *mielőbb életbe léptetessék és*

hogy egységes általános közigazgatási vizsga és pénzügyi közigazgatási szakvizsga szerveztessék; hogy továbbá ezek szervezése és tárgyainak megállapítása a miniszteriumra, ügyeik intézése pedig az általános közigazgatási vizsgára vonatkozólag a belügyminiszterre, a pénzügyi közigazgatási szakvizsgára vonatkozólag a pénzügyminiszterre bízassék;

6. szükségesnek tartja, hogy a gyakorlati közigazgatási vizsgákra való bocsátás előfeltétele az elméleti képzés megszerzése után megkezdhető legalább három évi gyakorlat legyen, amely legalább részben (törvényhatósági, községi és állami szolgálatban) töltendő el;

7. szükségesnek tartja, hogy az önálló joghatósággal felruházott és jogi képzést előfeltételező közigazgatási állások csak oly tisztviselőkkel legyenek betölthetők, akik a gyakorlati közigazgatási vizsgát letették;

II. 8. Kivánatosnak tartja, hogy a közigazgatási és a jogi (bírói, ügyvédi) elméleti képzés teljesen egyenlővé tétessék, és hogy evégből — a tudori fokozat kötelező voltának megszüntetésével — oly egységes államvizsga állapíttassék meg, amelynek egyik része a jogi, másik része pedig az államtudományi tárgyakat ölelje fel és mindenike írásbeli és szóbeli vizsgából álljon;

9. kivánatosnak tartja az oly irányú gondoskodást, hogy a közigazgatási kezdő tisztviselők gyakorlata kötelezőleg vegyesen (törvényhatósági, községi és állami szolgálatban) legyen eltöltendő, hogy különösen központi szolgálatban külső (törvényhatósági) községi szolgálat nélkül senki se legyen alkalmazható és hogy a kezdő tisztviselők megfelelő gyakorlati rendszeres kiképzésben (utbaigazításban) részesüljenek;

10. kivánatosnak tartja, hogy a közigazgatási tisztviselők továbbképzéséről és a továbbképzés lehetővé tételéről gondoskodás történjék; végül

11. kivánatosnak tartja, hogy az alsóbbrendű fogalmazási teendőkre alacsonyabb foku képzés állapíttassék meg és hogy a közigazgatási tanfolyam ily alsóbb foku kiépítésére való tekintettel reformáltassék.

Kemény Károly a jogi és államtudományi képzés egységesítése mellett foglal állást. A magasabbrendű közigazgatási kiképzést nem külön tanfolyamokon, hanem az egyetem körén belül kell megvalósítani. K. Kovács Gyula szerint ha behozzuk a gyakorlati közigazgatási vizsgát, akkor a közigazgatási jogon kívül kell, hogy a magánjog, a perrendtartás és a büntetőjog is tárgyai legyenek ennek. Budai Béla műszaki főtanácsos tartotta meg ezután előadását és a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

Az Országos Jogászegyűlés megokoltan és közérdekűnek tartja, hogy az alkotandó új minősítési törvényben a közigazgatási fogalmazási teendőkre nézve minősítésül a megfelelő közigazgatási szakvizsga letételével a műegyetemi képzés a jogi képzéssel egyenrangúnak ismertessék el.

Vadnai Tibor vármegyei főjegyző kifejté előadásában, a három államtudományi doktorátus kötelezővé tételét és a két- vagy hároméves gyakorlatot. Ugyanilyen szellemű határozati javaslatot nyújt be Dárdai Sándor a harmadik egyetem felállításával kapcsolatban a felekezeti jogi oktatást előrendelőnek tartja. Farkas Geyza külön szakbizottsági osztályokat kíván felállítani a különböző főiskolákon az olyanok számára, akik különleges közigazgatási szolgálatra készülnek. Schopf Kálmán a vármegyei közigazgatás általános szervezeti reformját, valamint a közigazgatási tisztviselők külföldi tanulmányútjának rendszeresítését. Falcsik Dezső a harmadik alapvizsga ellen foglal állást és csak a jogtudományi államvizsga kötelezővé tételét akarja. Forbáth Imre szintén szükségesnek tartja a minősítés reformját, főleg abban az irányban, hogy a technikusok is a közigazgatási pályára lépjenek.

Némethy Károly zárószava után a szakosztály az előadónak a következő módosított határozati javaslatát fogadta el harminczhat szavazattal egyetemen:

Mondja ki az Országos Jogászegyűlés, hogy:

1. a közigazgatási fogalmazási tisztviselők mostani elméleti, jogi (államtudományi) képzését nem tartja kielégítőnek; 2. szükségesnek tartja, hogy a közigazgatási és a jogi (bírói, ügyvédi) elméleti képzés teljesen egyenlővé tétessék; 3. szükségesnek tartja a tanrend oly irányú módosítását, hogy az államtudományi tárgyak, különösen a közigazgatási jog, az alkalmazott közigazgatás és a társadalomtudományi alapismeretek intenzívebb előadásban részesüljenek; 4. szükségesnek tartja, hogy mind a jogi, mind az államtudományi tárgyak előadása körében a gyakorlatok minél szélesebb körben meghonosítsanak és hogy a gyakorlatban való részvétel kötelezővé s a végvizsgáztatás kiadásának előfeltételévé tétessék; 5. szükségesnek tartja, hogy a gyakorlati

közigazgatási vizsga mielőbb életbe léptetessék s hogy egységes általános közigazgatási vizsga és pénzügyi közigazgatási szakvizsga szerveztessék; hogy továbbá ezek szervezése a miniszteriumra, ügyeik intézése pedig az általános közigazgatási vizsgára vonatkozólag a belügyminiszterre, a pénzügyi szakvizsgára vonatkozólag a pénzügyminiszterre bízassék; 6. szükségesnek tartja, hogy a gyakorlati közigazgatási vizsgákra való bocsátás előfeltétele — az elméleti képzés megszerzése után megkezdhető — legalább három évi gyakorlat legyen; 7. szükségesnek tartja, hogy az önálló joghatósággal felruházott és jogi (államtudományi) képzést előfeltételező közigazgatási állások csak oly tisztviselőkkel legyenek betölthetők, akik az előírt jogi, államtudományi elméleti képzés megszerzésén kívül a gyakorlati közigazgatási vizsgát letették; 8. kivánatosnak tartja az oly irányú gondoskodást, hogy a közigazgatási kezdő tisztviselők gyakorlata kötelezőleg vegyesen (törvényhatósági, községi és állami szolgálatban) legyen eltöltendő, hogy különösen központi szolgálatban külső (törvényhatósági) községi szolgálat nélkül senki se legyen alkalmazható és hogy a kezdő tisztviselők megfelelő gyakorlati rendszeres kiképzésben (utbaigazításban) részesüljenek; 9. kivánatosnak tartja, hogy a közigazgatási tisztviselők továbbképzéséről gondoskodás történjék; végül 10. kivánatosnak tartja, hogy az alsóbbrendű fogalmazási teendőkre alacsonyabb foku képzés állapíttassék meg és hogy a községi közigazgatási tanfolyam ily alsóbbfoku képzésre való tekintettel reformáltassék.

A többi benyújtott indítványt elvetették.

Törvénykezés és bírói szervezet.

A IV. szakosztály, dr. Márkus Dezső kuriai előadásában azon kérdéssel foglalkozott, hogy kívánatos-e a bíróságok egyes perrendbeli teendőinek közjegyzőkre vagy ügyvédekre való átruházása. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

„Mondja ki a jogászegyűlés, hogy kivánatosnak tartja a bíróságoknak a perenkívüli ügyektől lehető legnagyobb mértékben való mentesítését és ezen ügyeknek a királyi közjegyzőkre való átruházását; a királyi közjegyzők szaporítását és minősítésüknek olyan megváltoztatását, hogy a királyi közjegyző hatáskörében és kérelmére csakis olyan egyén legyen felruházható, aki legalább 15 év óta tulnyomóan polgári gyakorlatot folytatott, megfelelő vagyoni biztosítékot nyújt és tizenöt éves ügyvédsége alatt fegyelmi eljárás alatt soha nem volt és azon megszorítással, hogy a peres ügyben képviselt ügyfele érdekében közjegyzői teendőt ne gyakorolhasson, továbbá a reform életbeléptetésével a legutóbbi 15 év óta működő királyi közjegyzők ügyvédi gyakorlat folytatására nyerjenek jogot.”

Az előadáshoz dr. Charman! Oszkár kir. közjegyző szövege hozzá. Utána dr. Papp József budapesti ügyvéd, kamarai titkár fejtette ki álláspontját. Dr. Magyary Géza egyetemi tanár szerint bíróságaink tehermentesítésére feltétlenül szükség van. Dr. Hevesi Illés módosító indítványokat terjesztett be, melyek után a szakosztály a vitát berekesztette. Dr. Márkus Dezső oda módosítja indítványát, hogy mondja ki a jogászegyűlés, miszerint kívánatosnak tartja a tehermentesítést, de a szervezeti kérdést ezúttal nem tárgyalja.

Ezután a szakosztály egyhangúlag elfogadta az előadó módosított indítványát és megbizta dr. Márkus Dezsőt, hogy a szakosztály határozatát a teljes ülésen előterjeszse. Ezzel dr. Imling Konrád elnöklő államtitkár a szakosztály működését bezárta.

A holnapi teljes ülés.

A mai napon a jogászegyűlés szakosztályai befejezték működésüket. A teljes ülés holnap délelőtt kilenc órakor az ügyvédi kamara disztermében kezdődik meg. A teljes ülés tanácskozása előreláthatóan a szakosztályok sorrendjében fog haladni, úgy hogy délelőtt az I—III., délután pedig a IV—V. szakosztályok kérdései kerülnek a teljes ülés elé.

A disztrakoma.

Az országos jogászegyűlés ma esti disztrakomáján közéletünk jogászai előkelőségei nagy számmal jelentek meg. Ott voltak dr. Székely Ferenc igazságügyminiszter, Günther Antal, a Kuria elnöke, Tóry Gusztáv és Némethy Károly államtitkárak, Nagy Ferenc, a jogászegyűlés elnöke, Fülepp Kálmán főpolgármester, Bárczy István polgármester. Az első felköszöntőt dr. Nagy Ferenc mondta. Szívák Imre a királyra mondott felköszöntőt, majd dr. Székely Ferenc igazságügyminiszter emelt ezután szót és hangsúlyozta az igazságszolgáltatás terén feltornyosuló teendők nagy fontosságát. Dr. Nagy Dezső Günther Antalt, a Kuria elnökét köszöntötte fel. Günther Antal válaszában Berzeviczy Albertnek a jogászegyűlés megnyitására a veritás és a justitia között tett összehasonlításából kiindulva

fejtegeti a magyar igazságszolgáltatás elemeit. Fülepp Kálmán főpolgármester a jogászegyűlés tagjaira, elsősorban pedig érdemes elnökére, Nagy Ferenczre ültette poharát. Ezután még több felköszöntő hangzott el s a társaság a késő éjszakai órákig lelkes hangulatban maradt együtt.

Brávó, fenség

vagy

soffőrvizsga Bécsben.

Szivdobogva olvastam tegnap, hogy Margit toszkánai hercegnő, Alisz toszkánai nagyhercegnőnek leánya ma soffőrvizsgát fog tenni. Minthogy mindenkor nagy respektussal viseltetem vizsgák iránt, amelyeket fő- és nagyhercegek, fő- és nagyhercegnők raknak le, ma reggel megjelentem a soffőrvizsga színhelyén.

Gyönyörű reggel. Nagy közönség. A térség közepén hatalmas kölni vízzel fűtött gép. A kormánykeréknél a hercegnő ül. A tanár frakkban a gép mögött.

A tanár: Méltóztassék fenségednek a gépet megindítani.

A tanítvány (némi habozás után megmarkol egy aczélrudat. A gép hátrál és legázolja a tanárt.)

A tanár (a gép alatt): Nagyon jól van... Az ember, mielőtt elindul, egy kicsit hátrál... Most méltóztassék indulni...

A tanítvány (forró füstöt bocsát a tanárra és a közönségre.)

A tanár: Brávó... Én tulajdonképen azt akartam mondani: Kérek egy kis gözt... Csak most következik az indítás... Méltóztassék parancsolni...

A tanítvány (ránt egyet egy aczélrudon és a gép csakugyan előreugrik.)

A tanár: Brávó... Balra fordulni...

A tanítvány (csavar egyet a keréken, mire a gép nekimegy az ögrófnak, két kerekével fölzalad a mellére és úgy marad ott, mint a hű kutya, amikor gazdáját üdvözli.)

Az ögróf (halóthálóványon): Csókolom a kezét fenségednek... Szerencsés vagyok, hogy észrevenni méltóztatott.

A tanár (int két csatlósna, ezek leterelik a masinát az ögrófról.) Most méltóztassék egy kört leírni...

A nézők (egy pillanat alatt a palánkon vannak és kórusban kiáltják): Hogy jobban lássunk...

A tanítvány (belelázik a géppel a palánkba.)

A tanár (lelkesen): Micsoda szemmérték... Ez a palánk valóban beleszik a körbe.

A tanítvány (balra ugrik a géppel és rámdngorol a tanárra.)

A tanár (a szájába kapja a ballábát): Brávó... én is belesem a körbe... Csak ezt akartam látni... (a mentők konyakkal itatják. Mielőtt iszik, udvarián odakocintja poharát a műszertáskához.)

A tanítvány (háiratánczol, azután lóugrással kezd dolgozni.)

A tanár: Köszönöm, fenség, elég... A kör pompásan sikerült. Most még csak egy kikerülést... (Kiállt a tér közepére egy öregasszonyt.) Méltóztassék kikerülni.

A tanítvány (nekiront az öregasszonynak, az utolsó pillanatban ránt egyet a kormánykeréken és szerencsésen elgázolja a nőt.)

Az öregasszony (nyögve): Az isten áldja meg kegyes jöltevémet. (Átvesszi a husz koronát és amikor meghallja, hogy egy másik jelenlévő hercegnő betegpótlással foglalkozik, ijedten elmenekül.)

A tanár (föltápaszkodik a hordágyon): Fenség ged fényesen tette le a vizsát. (Elájul.)

(Dörgő éljenzés, az épen maradt ember távozik. A többiek is elhajtanak a mentőkocsikon.)

Ray.

AZ „EGYETÉRTÉS“

szerkesztősege és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Véres épületárványok.

— A Rákóczi-téri omlás újabb áldozatai. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 18.

A Rákóczi-tér 15. szám alatti építési katasztrófa a közönség körében nagy felháborodást keltezt. Az áldozatok iránt nagy részvét nyilvánult meg és előbb seregestül kellett agyonnyomódnok a szegény munkásoknak, hogy végre a kormány is érdeklődjék a laza ellenőrzés, a kővelmes mérnök munkálkodása iránt. A belügyminisztérium sürgős kiratot intézett a fővároszhoz s talán ezáltal észbekap a főváros alvó adminisztrációja, amely telekkisajátításon kívül — a meghívott külföldi szakértők véleménye szerint is — tönkre építik, míg pedig embervérrel építik tönkre. Budapestet. Azt a kifogást, hogy kevés a kerületi mérnök, nem fogadhatja el sem a kormány, sem a közönség, sem az életükkel játszó munkások.

A botrányos épületfőszervezői munkák két újabb halottja van, a többiek szegények kinlódva fetrengek a kórházi ágyakon.

A kihallgatások.

Mint már megintuk, a rendőrség az éjszaka kihallgatta a Rókus-kórházban halálos sérüléssel fekvő Gerhardt József, Virág Sándor és Zubor János napszámosokat, akik azonban a katasztrófa okáról fölvilágosítást adni nem tudtak. Rajtuk kívül kihallgatták még tíz tanút, akik valamennyien a szerencsétlenség helyén dolgoztak. Azonban ezeknek a nagy része is csak jelentéktelen vallomást tett. De közülök egyesek azt vallották, hogy a teherfelvonó gép súlyát nem bírta el az állvány s ez okozta a szerencsétlenséget. Amint állítják, a gép súlyát meglazította az összekötő kapcsolat s így az állvány összeomlott.

A délelőtti órákban már az összes kihallgatott tanúk vallomása készült s a rendőri nyomozás ezzel egyelőre be is fejezte munkáját. Most már a hólnapi vagy hólnaputáni bírói szemle eredményétől függ a rendőrség további akciója. A szemle idejét még nem állapították meg pontosan.

Panaszkodnak a sebesültek.

A Rókus-kórház sebészeti osztályán három szobában helyezték el a katasztrófa sebesültjeit. A huszonegyesben és tizenötösben a férfiakat, a tizennyolcasban a nőket.

A hármasszámú ágyban egy fiatal nagykutai legény fekszik. Szalagy Károly. Egyik lába eltört, két keze és a feje megsérült. Fönt dolgozott az ötödik emeleten, egyszer csak megindult lefelé, aztán nem emlékszik rá, mi történt vele. A tizenötös szobában hárman fekszenek férfiak. Keserű panaszokkal emlegetik a vékony, rozoga szőlfákat és traverzeket, amikre olyan óriási terhelést raktak, hogy a katasztrófát nem lehetett elkerülni.

Zubor János ötvenéves munkást érte először a veszedelem. Az udvaron dolgozott, maltert csinált. A baloldala egészen oda van, a jobbkezét nem bírja mozdítani. Zubor szerint a főpallérnak tudnia kellett volna, hogy a traverzek nagyon meg voltak terhelve homokkal, mindennel; május óta ugy voltak.

Gerhardt Józsefnek, aki Galicziából került ide Magyarországra, s a tegnapi katasztrófa két lábát nyomorította el. Ő is maltert csinált, mikor leszakadt az állás. Az volt a baj, hogy a sok homok, a daruk, méteres kádak alá csak három-négy vékony deszka volt fektetve. A vaskapcsok is azért lazultak meg, mert a szabályszerű négy-szögletes főtartóoszlopok helyett gömbölyű szőlfákat alkalmaztak. Nyolcz súlyosan sebesült áldozat fekszik élet-halál között a Rókus-kórházban. Megmentésükre ma még nem lehet nyilatkozni, mert a külső sérüléseken kívül belső sérülésük is lehet s így állapotukról ma még megbízhatatlan a diagnózis.

Két új halott.

Délelőtt tíz óra tájban a kórház felvételi irodája az inspekcziós orvos megbízásából értesítette a főkapitányság bünyügyi osztályának vezetőjét, hogy a súlyosan sebesült munkások közül kettő, kevéssel nyolcz óra után meghalt. Az újabb áldozatok Szép István napszámos és Némel Anna napszámosleány, akik mindketten agrárkódást szenvedtek s azonkívül is több súlyos sebük volt. Valószínű, hogy belső sérüléseket is szenvedtek.

A főpallér védekezése.

Minden jel arra mutat, hogy a szerencsétlenséget a könnyelmű gondatlan építkezés okozta. Ezzel szemben azonban Török János főpallér azt

állítja, hogy a szerencsétlenség boszu műve volt. Szmuntek József munkásra gyanakodik, aki dolgozó ember. Többször rákiáltott, hogy dolgozzék, ne lopja a napot. Szombaton is rászólt, mire Szmuntek — ezt több munkás látta — kalapáccsal rohant feléje, de őt idejekorán megvédelmezték. Ez a Szmuntek akkor a levegőbe emelte az ökletét és fenyegetőleg mondotta:

— Na megállj, majd látsz te ezért csudát!

A főpallér azt hiszi, hogy Szmuntek az állványokból észrevétlenül kiemelt kapesokat, miáltal az állványok összetartó ereje meglazult. Szerinte két kapes kivételével clegendő volt, ahhoz, hogy az állványok összeomoljanak.

Tizenegy órakor megjelent Szmuntek János az épülő ház előtt. A munkás a leghatározottabban tagadja, hogy része volna a szerencsétlenség előidézésében; a bedőlt épületrészen — vallomása szerint — a mut héten dolgozott utoljára és azóta ott sem járt.

Nines ellenőrző közeg.

Az építkezések ellenőrzése a kerületi mérnök feladata. A nagyobb kerületekben van egy utépitő és egy magasépítő mérnök. Az építész-mérnöknek a kötelessége ellenőrizni a kerületben levő minden építkezést, még pedig a kerületi előjárásokról szóló ügyviteli szabályzat szerint legalább hetenkint egyszer minden építkezést meg kellene vizsgálnia. Ezenkívül azonban ugyancsak az építész-mérnöknek kell elintéznie minden építésre vonatkozó panaszt, állandóan vizsgálnia kellene a kerületben levő valamennyi ipartelepét, részt kell vennie a tűzrendőri, gyári szemléken, mozgátfénykép telepeknél végzett előjárásoknál, jelentéseket kell írnia és határozatokat kell hoznia.

Teljesseggel lehetetlen, hogy egy ember elvégezze mind azt a munkát, amit a szabályzat előír s megtörténik, hogy a kerületi mérnök csak a lakhatási engedély kiadásakor jelenik meg először az épületen. Az egyik kerületi előjáró egy katasztrófa után szigorúan utasította a mérnököt, hogy a szabályzatot hajtsa végre s minden építkezést hetenkint egyszer vizsgáljon meg. A kerületi mérnök hétfőn reggel elindult és noha délelőtt és délután egész estig járta az épületeket, szombat estig sem végzett, pedig egész héten be se nézett a hivatalába és semmi más munkával nem foglalkozott. A sok akta halomra gyűlt s az előjáró kénytelen volt visszavonni a rendeletét, mert belátta, hogy végrehajtása fizikai lehetetlenség.

A tegnapi történt baleset talán arra indítja a főváros vezető embereit, hogy a mérnöki állások szaporításáról gondoskodjanak.

TÁVIRATOK.

A szkupstinát elnapolták.

Belgrád, október 18.

A szkupstina ülésén Petronics óradikális kérdésére Milovanovics miniszterelnök kijelenti, hogy a Drina hadosztályon belül a hadosztály területén esepán próbamozgósítás rendeltetett el négy községben. Graskovics ifjuradikális pártja nevében kijelenti, hogy a kormány iránt nem viseltetik bizalommal, de tekintettel a külpolitikai helyzetre, a kormánynak nem fog nehézségeket okozni. A szkupstinát ezután november 23-áig elnapolták.

Kormányváltás Belginumban.

Brüsszel, október 18.

Az „Independence Belge“ jelenti, hogy a kormány valószínűleg már legközelebb visszalép és helyét egy liberális hivatalnok-minisztériumnak adja át, amely azután fel fogja oszlatni a parlamentet.

Uj koalíziós kabinet Szerbiában.

Belgrád, október 18.

A „Politika“ című lap fentartással közli, hogy kilátás van egy új koalíziós kabinet alakítására, amelyben négy ifju-radikális és öt óradikális miniszter foglalna helyet. A külügyminiszteri tárczát Pasics kapná, aki egyuttal miniszterelnök is lenne, míg a pénzügyi tárczát Protics vállalná.

A francia parlament egybehívása.

Páris, október 18.

A „Figaro“ jelentése szerint a kormány még mindig ragaszkodik ahhoz a szándékához, hogy a kamerát november 7-ikére hívja egybe. A kormány ugyancsak azt reméli, hogy akkorára a Marokkóra vonatkozó tárgyalások teljesen befejeződnek és a Németország adandó kompenzáció, vagyis a Közép-terület egy részének átengedése is tisztázva lesz. Ha azonban november 7-ikére ez még nem történne meg, úgy a kamara egybehívását elhalasztja november 14-ikére.

UJDONSÁGOK.

A nagy bukás után.

* * *

Szentimentális lelkek örvendjének. Van megint valami, ami szíveteket meg tudja hatni és ami lágy hangulathoz vihet benneteket. Firenzéből érkezik a tudósítás, hogy az a hölgy, akiből idők során Tosellinó lett, megint kibékült az urával. Ah, mily megható! Valóságos, élő szemtanúk vannak, akik azt állítják, hogy látták Tosellit és Tosellinót karöltve sétálni, még pedig az országúton.

Valóban ez a hölgy, ha nem született volna véletlenül oly magasan, elvegyült volna a tömegben és oly tuczathölgygyé változott volna, mint a többi, aki sohasem tudott, vagy sohasem akart a vérenek parancsolni; aki nem hallott arról még beszélni sem, hogy a nőiség legszebb dísz, legfőnségesebb ékessége éppen abból áll, hogy féket tesz szenvedélyeire s legyőzi indulatait, amelyek szétléphetik a kapesokat, mik a társadalomhoz kötik.

Végzet az volt, hogy egy nagy ország trónörököse, most már királya, feleségül vette. S ha a hölgynek a nőiség törvényeiről csak némi fogalma lett volna, most milliók fölött állna, akik áhítatosan néznének föl rá s kinevezték volna a nőiség tökéletességének. Ha vérenek zajgását le tudja győzni annak idejében, vagy ha bukásának titkáról maga nem rántotta volna le a leplet, akkor ma koronát viselne és minden ember, legalább a maga országában, bevezett tökéletességnek mondaná.

Igy azonban a trón lépesőjéről lelépve valahogy lassankint, tántorogva, de szükség-szerűen és elkerülhetlenül a csatornák szélére jutott. Botrány ur hozzácsatlakozott s ettől fogva a szédtő magasságban született ur-asszony lába igen sokszor belétaposott a társadalom szennyes mocharába; díszes ruhája is itt-ott bemocskolódt és uines az a fertőtlenítő szappan, mely tisztára tudná mosni. A nimbusa elhomályosult. A fény és tündöklés lekopott róla. Ma már a világ ama veszendő lelkek közé sorozza, akiket sem isten, sem ember nem tud már segíteni és aki feltartóztatlanul megy a maga végzet felé.

A világ nagyon hamar napirendre tér minden dolog fölött. Sokkal nagyobb és sokkal súlyosabb problémák foglalkoztatják az emberiséget, semhogy sokáig elidőzne egy asszony bukásának szemléletén. Mégis, jó sokáig foglalta le a civilizált világ figyelmét és érdeklődését ez a nagy bukás, de csak azért, mert olyan nagyon magasról bukott alá. Az utóbbi időben mégis féligmeddig felédésbe ment, mert bebizonyult, hogy a rendkívüli helyzetben volt asszony mégsem volt más, mint nagyon közönséges női halandó, akivel voltaképpen nem is érdemes sokáig foglalkozni.

Az utóbbi időben megint magára vonta a figyelmet, mert közreadta memoirjait s ezekben bizonyos arnyak jelentek meg, amelyek a királyi udvarokra borultak s azokat is más színben tüntette föl, mint amilyenben a naiv népek látják azokat. De az, hogy némiképpen kompromittált királyi udvarokat, nem szerezte meg számára a világ szemében a fölmentvényt. A legmélyebbre alábukott asszonynak tartják, mert valamikor a legmagasabb helyen állt.

Most megint beszélnek róla, amikor a férjével állítólag kibékült. De csak futólag szól róla a napi krónika. Abból a mélységből, melybe aláülyedt, soha ki nem emelkedhetik többé. Ilyen erkölcsi halál után nines feltámadás. (t.)

NAPIREND. Naptár: csütörtök, október 19.

— Róm. kath.: Alk. Péter hv. — Prot.: Lucian. — Görög-orosz: október 6. Tamás. aps. — Zsidó: Tisri 27. — A nap kel reggel 6 óra 23 perczkor, nyugszik este 5 óra 5 perczkor. — A hold kel éjjel 2 óra 58 perczkor, nyugszik délután 4 óra 15 perczkor.

A miniszterelnök mint belügyminiszter fogad a belügyminisztériumban délután 5 órakor. Az igazságügyminiszter fogad délután 12 órakor. A honvédelmi miniszter fogad délután 12 órakor. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedé kivételével, 1 korona. — Házipari Szövetés kiállítása (Kigyó-ter 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Liszt-kiállítás a Nemzeti Múzeumban. Nyitva 9—2-ig és 4—7-ig. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum Állattára 9—2-ig. — Aquincumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Néprajzi kiállítás az Iparcsarnokban 3—7 óráig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Tanszermúzeum 9—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képzőművészek: A Műcsarnok hármashatárú kiállítása. Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — Csúzy Károly és Varga Emil gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10—2-ig.

— **Frigyes császár szobrának leleplezése Aachenben.** Aachenből jelentik: Vilmos császár ma délelőtt ideérkezett. A pályaudvaron a császár lóra ült és ünnepes kísérettel arra a tőre lovagolt, ahol Frigyes császár leleplezésre kész szobra állott. Feldmann főpolgármester üdvözölő beszédében rámutatott Frigyes császár 1885. évi aacheni tartózkodására. A lópel lehullása után a főpolgármester háromszoros hurráht mondott a császárra. A 1. enet ezután a székesgyházba indult.

A városházán adott díszében Vilmos császár beszédet mondott, amelyben a következőket jelentette ki: Szébben nem lehetett ünnepelni atyám 80-ik születésnapját, mint az emlékének szentelt lovas-szobor leleplezésével, melyet az aacheni polgárságnak a német nép kedvence iránt érzett áldozatkész becsülése hozott létre. Szerencsét kívánok a városnak az új szoborhoz, amelyben még késői nemzedékek is gyönyörködni fognak és látni fogják, hogy korunk minden politikai, szociális és felekezeti pártoskodásai és surlódásai ellenére a szeretet és bizalom szilárd köteléke kapcsolja össze az uralkodót és népet. Ha valaha egy fejedelem éppen Aachenben szobrot érdemelt meg, úgy ez istenben boldogult atyám volt. Gyermekkorom óta megfigyelhettem, minő érdeklődéssel foglalkozott a német császárok és tradícióik tanulmányozásával és mennyire át volt hatva trónjuk hatalmától és a régi német császári korona fényétől. Atyámtól egyetlen Livatásomra neveltetve, csodálatban és tiszteletben nőtem fel a császári korona iránt, amelyet azután súlyával és felelősségével együtt átvettem tőle. Magasztos kincs ez, amelyről isten segítségével sok áldás áradt szét a házra és amely hazánk nemzeti becsületének színtje volt mindenkor. Bizalommal tekinthet fel minden német reája és annál erősebbnek fog bizonyulni, minél jobban körülveszi és támogatja őt a nép hű szeretete és komoly együttműködése.

— **A Nobel-díj nyertese.** Kopenhágai jelentés szerint a fizikai Nobel-díjra a Nobel-díj-bizottság Tesla Miklóst, a horvátországi származású híres fizikust javasolja. Tesla Miklós Edison mellett a jelenkor legkiválóbb elektrotechnikusa.

— **Bánffy Dezső-szobor.** Az erdélyi református egyházkerület november 18-án tartja rendes évi közgyűlést, amelyen az egyházkerület gondoskodni fog volt főgondnoka, báró Bánffy Dezső emlékének méltó megörökítéséről. A közgyűlésen Zeyk Dániel főgondnok azt az indítványt fogja előterjeszteni, miszerint az egyházkerület indítson mozgalmat, hogy báró Bánffy Dezsőnek Kolozsvárott vagy Budapesten szobrot állítsanak. Az egyházkerület a szobor céljaira való adakozásra föl fogja hívni a kormányt, a törvényhatóságot és a társadalmat.

— **Trubeckoj herceg gyilkosa.** Pétervárról jelentik nekünk: Trubeckoj herceget elhunyt fivérének fia, Kristij Vladimir ölte meg. Trubeckoj gyámja volt Kristij Vladimirnak és két fivérének, akiket tulságosan pazarló természetük miatt édesanyjuk, Kristij László elhunyt szenátor özvegye ovatosságból helyzetetett gyámság alá, hogy a tekintélyes apai örökséget el ne verjék. Trubeckoj nagyon lelkiismeretesen fogta fel gyámi tisztét és emiatt unokafiverei nem szerették. A gyilkos Kristij nős és három gyermek atyja, a testvérek közül ő a legidősebb.

— **A Liechtenstein-kastély pusztulása.** Prágából jelentik: Kolodejben ma reggel leégett a Liechtenstein hercegi kastély, melyből csakis a képeket és a berendezést lehetett kimenteni.

— **Leégett kórház.** Friedlandi jelentések szerint az elmúlt éjjel Lieberwédában leégett a gróf Klammgallas tulajdonát képező gyógyterem épülete. A tűz keletkezésének okát nem ismerik. A kár jelentékeny.

— **Magyar tiszt halála Afrikában.** Szentmiklósi Kaiser Rudolf, az 5. dragonyos-ezred 28 éves főhadnagya Afrikában életét vesztette. A szimpatikus fiatal tiszt Togóban, Németország nyugat-afrikai gyarmatán tartózkodott, ahol tüdőcsúchurujára keresett gyógyulást. A múlt hét egyik éjjelén kafferek támadták meg a fából épült szállodát, amelyben több német urnó is tartózkodott. Kaiser főhadnagya ugyiszólván egyedül védte a házat s tettvégya és kötelességérzésének áldozatául esett. Sörgöny hozta meg a szomorú hírt a főhadnagya édesanyjának, szentmiklósi Kaiser Antalménak Révfülöpre, aki egyetlen fiát siratja a szegény fiatal tisztben.

— **Politikai gyermekgyilkosság.** Vélázító gaztettet táviratoznak Pécsről. Szávabrod-ban a horvátok megölték egy gyermeket csak azért, mert az apja lelkes magyar ember volt és magyarul tanította a gyermekeket az iskolában. Ez az elvetemedettségre valló gyilkosság intenzív fényt vet a horvátországi viszonyokra, amelyek *Tomasics* bán égése alatt annyira elmeresedtek, hogy ártatlan gyermeknek kell lakolnia a Balkánnál is hitványabó állapotokért. Táviratunk szerint *Székely* János szávabrod-i magyar iskolaigazgatónak 13 éves kisfiát hétfőn este ismeretlen tettesek a szülők távollétében több késszurással megölték. A gaztett mögött politikai boezu rejtozik, mert *Székely* János lelkes magyar ember és a tulzó horvátoknak már régen szemet ezurt. Megdermed az emberben a vér az állatiak elvakultságának ilyen hitvány módon való megnyilvánulására. Hol találjon vigasztalást a hivatása teljesítése közben elárvult iskolaigazgató, aki most egész életén át halálra sebzetten járkalhat és mélyseges gyászát annak az értelmetlen, engedékeny s minden lendület nélkül való politikai kapcsolásnak köszönheti, amely gróf *Khuen-Héderváry* barátja, *Tomasics* bán megalkuvást és barátkozást kereső erélytelenségéből következik. Az „ismeretlen” tettesek — ismerve ilyenkor a horvát igazságszolgáltatást, aligha fognak előkerülni. Egy elüldözött családdal lesz kevesebb Szávabrod-ban és kicsi sirhanttal több.

— **Nagy takács-sztrájk.** Nachodi jelentés szerint a szövö- és fonóipar munkásai az egész környéken sztrájkba állottak. A bérmozgalom áttért a keleti iparvidékekre is. Königinhofban ma fogják proklamálni a sztrájkot, amelyben már eddig 15.000 munkás vesz részt. Harmincz százalékos bérjavítást követelnek a gyári munkások a nagy drágaság miatt. Josefstadtból katonaság ment az ipartelepekre, de a nyugalom mindenütt példás.

— **A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete.** Törvényhatóságok és magánosok egyre sürűbben jelentkeznék a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének anyagi támogatására abból az alkalmából, hogy az intézet most ünnepli fennállásának harminczéves jubileumát. Baró Wodianer Albert belső titkos tanácsos, főrendiházi tag ötszáz koronát küldött újabban. Torontól vármegye törvényhatósága ezer koronát szavazott meg. Vasvármegye pedig a következőképen okolja meg anyagi támogatását: Tekintettel arra, hogy a magyar sajtó hivatásának magaslatán állva, méltón tölti be azt a nagy feladatot, melyet a sajtó a magyar állam és társadalom kiépítő munkájában teljesíteni hivatva van, a sajtó munkásainak anyagi érdekeit felkarolni és őket öreg napjalkra nélkülözésektől megóvni méltánpos.

— **A kendői esodaforrás.** Marosvásárhelyről a kienes erdélyi földnek egy újabb esodaforrását jelentik. Dr. Papp Simon egyetemi tanársegéd, ismert geológus, aki a kormány megbízásából földgázkutatóra van kiküldve és e minőségében a Maroszáék csaknem minden községét már átkutatta, *Kendő* község környékén olyan iszapforrásra bukkant, melynek vegyi összetétele és gyógyhatása teljesen azonos a kovásznai híres „*Pokolsár*”-éval. A tudós tanár felfedezéséről jelentést tett a minisztériumban.

— **„Yes” porcellánpouder szépít, fiatalít.**

— **Szerencsétlenül járt alezredes.** Marosvásárhelyről jelentik: Conrad Gyulát, az itteni 51. gyalogezred alezredesét ma súlyos baleset érte. Dél előtt a gyakorlótéren leesett lováról és agyarázkódást szenvedett. Az alezredes, kinek állapota súlyos, a kórházba szállították.

— **Fogorvosok a fogtechnikusok ellen.** A Stomatológusok Országos Egyesülete és a Magyar Fogorvosok Egyesülete ma délután dr. *Hallyassy* Lajos egyetemi tanár és dr. *Rothman* Ármin előnkésével együttes ülést tartott, hogy állást foglaljon *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnöknek, mint belügyminiszternek ama rendeletével szemben, amelyvel a fogtechnikusok régen huzódó ügyét aképpen rendezte, hogy egy szakvizsga letétele után megengedte nekik a fogászati kezelést. A gyűlésen dr. *Szabó* József egyetemi magántanár ismertette a miniszter rendeletét és hosszabb megokolás kíséretében a következő határozati javaslatot terjesztette elő: 1. A tíz évnél kevesebb idő óta önálló iparigazolvány alapján működő fogművesek vizsgálatra ne boesáttassanak. 2. Előképzettséget legalább négy középiskola vagy polgári iskola elvégzésével kell igazolni Egyéni integritásukat az erkölcsi bizonyítványon kívül hiteles circulum vitae-val is kell igazolni. 3. A vizsgálat tárgyai ugy állapíttassanak meg, hogy azokon megfelelni csak komoly készséggel lehet. 4. A tanusítványt nyevő működési köre a legprecíziseben körülírassék. 5. A fogorvosoknak saját gyakorlatuk ellátására joguk legyen technikai segédanyagot tartani. 6. Azok a tanusítványt nyevő fogtechnikusok, akik a kibocsátandó pótrrendeletben nekik megszabott működési keretet csak egyszer is túllépték, kivételees engedélyüket azonnal veszítsék el. A határozati javaslatot *Láng* Ignác, *Körmöczy* Zoltán és mások hozzászólása után elfogadták. A közgyűlés együttes kimondotta azt a határozatot, hogy súlyos etikai vétséget követ el az a fogorvos, aki a belügyminiszteri rendeletben statuált vizsgálatra fogtechnikusoknak kurzust tart.

— **Szent a béke Toselliék között.** A római „Tribuna” újságolja, hogy Toselliné kibékült férjével és a válásból nem lesz semmi. Mikor az egykori szász trónörökösne Londonba utazott, hogy kiadóival tárgyaljon emlékiratairól, a zongoramester Flórenczig utána ment és kérlelte, hogy maradjon odahaza, azután az angol fővároba táviratozott érte és mivel választ sem kapott, megírta feleségének, hogy hűtlen elhagyás címén válópórt indít ellene. Azután következtek a lapokban a piszkolódo intervjúk Tosellivel, amit az asszony kamatostól visszafizetett. Elmondta a hitilapíróknak, hogy Toselli évek óta nem keres, de annál jobban szipolyozza őt s még ruhát is ő vesz neki, különben járhatna rongyosan. Ilyen előzmények után találkozott a hírhedt házaspár Tarentóban és ismét szent a béke.

— **Hat gyermek anyja.** Vaczula János harmincznégyéves gépkezelő ma délután a Szent István-kórház mögötti kis erdőben háromszor rálót a feleségére, *Vajda* Terézre. A 31 éves asszonyt mind a három golyó találta: a fején, a mellén és a karján. *Vaczula* megszökött, az asszony pedig elvászorgott a kórház kapujáig s ott összeesett. Bevitték és ápolás alá vették. A közelben gyakorlatozó katonák hallották a lövések zaját. A menekülő ember után vették magukat, elfogták és bevitték a IX. kerületi rendőrkapitányságra, ahonnan a központi ügyeletre kísérték be. *Vaczula* elmondta, hogy hosszabb ideig vadházasságban élt az asszonnyal, majd feleségül vette, minthogy hat gyermekük volt és a múlt év karácsonyáig boldogan éltek. A legidősebb gyermekük a 13 éves Katalin volt. Tavaly karácsonykor a felesége viszonyt kezdett egy emberrel és megszökött mind a hat gyermekével Nagyváradra. Vaczula utána utazott és kérte, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony hallani sem akart róla. *Vaczula* mostanában meghallotta, hogy az asszony Pesten van s a közvágóhidon napszámos asszony. Ujra könyörgött, hogy emberelje meg magát, legyen tekintettel a gyermekekre és éljenek ismét együtt. Vaczuláné ridegen elutasította az arát. A szegény ember nem tudott belenyugodni sorsába. Tudomást szerzett arról, hogy a felesége késő délután a Szent István kórház mögötti kis erdőben katonákkal szokott mulatozni. Ma délután kiment az erdőbe és tetten érte a feleségét egy katonával. Ismét könyörgésre fogta a dolgot, de elutasító választ kapott az esdeklésére. Ekkor Vaczula előkapta a revolverét és háromszor a feleségére süttötte. Az asszonyt nem lehetett kihallgatni. Vaczulát kihallgatás után a rendőrség letartóztatta.

— **Házasság.** Baró Ambrózy Andor temesgyarmati nagybirtokos, a délvidéki ágostai egyház főfelügyelője, ma tartotta esküvőjét Báloki *Kongres* János nagybirtokos leányával, Mártával, Atyáshalmon.

Sofförvizsgás hercegnő. Bécsi jelentés szerint Margit toszkánai hercegnő, Alisz toszkánai nagyhercegnőnek leánya, ma báró Bienert aló-ausztriai helytartó és nagy közönség jelenlétében letette a sofförvizsgálatot.

A kolera. A belügyminisztérium közegészségügyi osztályától kapott értesítés szerint Komárom városból egy, a komárommegyei Iszáról szintén egy, Keszegfalváról egy, továbbá a torontálmegyei Felsőmuzslyáról egy, Törökbecséről egy, Katalinfalváról egy, végül a krassó-szörénymegyei Alsólupkáról három kolera-gyanús megbetegedést jelentettek. — **Gyuláról** jelentik: Néhány békésmegyei kubikost, akik a szerbiai Szendrőben dolgoztak, kolera-gyanús megbetegedés miatt ide visszazsállították. A betegek most megfigyelés alatt vannak. — **Nagybecskerekéről** jelentik: Ma délelőtt Czvetlik András postaszolga kolera-gyanús tünetek között megbetegedett. — **Temesvárról** jelentik: A szerbiai határon levő Szendrőn fellépett kolera miatt mintegy 200 magyar munkást, kik haza akartak térni, vesztésgár alá helyeztek. A belügyminiszter ma táviratilag értesítette Temesmegye alispánját, hogy mivel Szendrőn öt nap óta nem volt kolera megbetegedés, megengedte, hogy az ott dolgozó magyar munkások Keveváron át visszatérhessenek illetőségi helyükre, Békésmegyébe. — **Nagykövéres** községben tegnap Miksa József asztalos kolera-gyanús tünetek közt megbetegedett. A buziásfürdői főszolgabíró a járásorvossal a helyszínrre utazott a szükséges óvintézkedések megtétele végett. — **Bécsből** jelentik: A belügyminisztérium egészségügyi hivatalának jelentése szerint Torre helységben egy újabb kolera megbetegedés történt, még pedig a kolera-ban elhunyt Mateo Munda nővére betegedett meg és október 17-én meghalt. — **Brailából** jelentik nekünk: Vasárnap itt nagy parasztlakodalm volt, amelyen igen sok vendég jelent meg. A násznép közt váratlanul feltűnt két olyan vendég is, akik kolera-gyanús miatt vesztésgár alatt voltak. Mikor a hatóság ezt megtudta, az egész lakodalmas népet megfigyelés alá helyezte és csak a hét végén fognak szabadulni a járványkórházból. — **Konstantinápolyból** jelentik: A kolera csökökenében van. Tegnap három új megbetegedés és egy haláleset fordult elő. Eddig összesen 2520 megbetegedés és 1471 haláleset volt.

Letartóztatott német anarchisták. Berlinben, valamint más nagyobb német városokban az utóbbi napok alatt egész sereg német anarchistát tartóztattak le. Berlinben Bötthel és Thielmaner anarchistákat, a szabad szocialista mozgalom vezető embereit tartóztatták le, Hamburgban pedig Badé és Schreier, Düsseldorfban Haussler és Mormann anarchistákat érte ugyanaz a sors. Azonkívül Crefeldben letartóztatták az ottani anarchista szervezet két tagját. A letartóztatások hír szerint azért történtek, mert az illetők a zászló hűtlen elhagyására csábították a katonákat és a katonaszökevényeket támogatták. A berlini anarchisták gyűjtést indítottak, hogy letartóztatott társaikat és azok hozzátartozóit támogathassák.

Amerikai dícséret. Olyan kevés dícséretben van mostanában Budapestnek része, hogy fel kell jegyeznünk az olyan dícséretet, amely amerikai szájból jött és olyasvalaminek szól, ami budapesti vagyis a Világjárás című napilapnak. Ugyanis ma délelőtt a Dorottya-utczában egy elegáns pár megdöglött. Keresni látszottak valamit és sorra nézegették a házakat. A férfi kezében egy újságot lobogtatott, az idegenek kedvenc lapját, a Világjárást.

The Világjárás? — tudakozódtak az emberektől és kiderült, hogy a Világjárás utazási irodát keresik.

Odavezették őket, ahol az amerikai pár a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozott a Világjárás idegenek lapjáról, amely hatalmas és érdekes. Elmondták, hogy a Hungaria-hotelben laktak és jóleső meglepődéssel vették, hogy a Világjárás című lapot minden egyes szállásobában díjtalanul bocsátják a vendégek rendelkezésére. Ez a dícséret minden elismerésnél értékesebb.

Késelő gyerkőc. Ma délután négy óraker Bakács-téren összeszólkalkozott két fiú. Nagy István 14 éves asztalos tanonc és Umánd József 13 éves tanuló. Veszekedés közben Nagy István kést rántott és hasbaszúrta társát, akit a mentők életveszedelemes sérüléssel vittek a Stefánia-kórházba. Nagy István ellen megindították az eljárást.

Véres dráma a hírság előtt. Az oderbergi törvénykezési tennap véres családi dráma játszódott le. Schelken Pál huszonöt éves munkás, aki élen felesége valókeresetet adott be, a tegnapi békéltető tárgyaláson agyonlőtte nejét, aztán felfelölte önmagát.

Az üstökös. Szolnoki jelentés szerint az este 7 óraker Jákóhatna fölött megjelent egy üstökös. A kometája hosszú csóvája meghaladta a hold átmérőjének hosszúságát. Az üstökös vagy 40 percig volt látható a nyugati égen.

Bányakatsztrófa. Saint Etienneből jelentik, hogy az ottani szénhányában ma tűz támadt, amelynek következtében bányalég-robbanás történt és husz munkás életét veszítette.

Csalás a vágújhelyi cukorgyárban. Vágújhelyről jelentik: Alig leplezték le Vágújhelyen egy cukorgyári mázsamesterének üzelmét, október 12-én egy Vághidas községben észlelt csufos család esetét jelentette fel az egyik termelő a titneséai ügyészségnek. A feljelentés szerint Grün vágújhelyi termelő több nap óta Vághidas községben a vágújhelyi mezőgazdasági cukorgyár r-t, mázsájában adta át cukorrépáját. Folyó hó 12-ikén feltűnt a termelőnek a Büchler mázsamester által megállapított súly csekélysége és ebből vita támadt. Vita közben a vitatkozók meglökték a mérleget, mire az ott elhelyezett súlyok leestek. Ekkor kiderült, hogy a súlyok alatt két súlyos vasdarab volt elhelyezve és a mérlegelésnél használt két súly pedig nem volt hitelesítve és az alkalommal mérlegelésnél a különbözet meghaladta a 400 kilogrammot. A termelő ezen tényállást megállapította a községi jegyzővel. Amíg Grün a községi jegyzőért küldött, a feljelentés szerint a mázsamester a termelőt nagyobb rápamennységgel a könyvébe való hozzáírásával akarta engedékenységre bírni, de terve nem sikerült. A körsjegyző a jegyzőkönyvet áttette az ügyészséghez. A hatóság a mérleget október 13-án lezáratta és a nyomozást megindította.

Összegett atya és gyermek. Aradról jelentik: Jernye Tamás pankotai földesgazda felesége a kúncszében tűzet rakott. Egy észrevétlen pillanatban meglötte lévő kis leányának a ruhája meggyulladt. Anyja a lángban álló kis leányt felkapta és a kúthoz igyekezett vele, azonban közben az ő ruhája is égni kezdett, mire a szomszédok a veszedelmet észrevették, mindketten összegegtek és csakhamar úgy az anyja, mint leánya meghaltak.

Elfogott rablók. Jelentették a minap, hogy október 16-án éjszaka az Alsóerdősor-utczában a Zöld koszoru kávéház előtt több suhanec megátámadta Nikolovits Zsigmond lakatossegédet. Megverték, megszurkálták és elrabolták pénzét, aranygyűrűt és óráját. Azután elmenekültek. A rendőrség az utazólókat ma letartóztatta. Ezek: Molnár József kádársegéd, Poresik Mihály cipőtisztító, Deutsch Arnold mázolósegéd, Deutsch Jenő békéscsüggéd, Majoros István napszámos és Lencsér Magdolna utcai nő. A rendőrség valamennyit rablás ezimén letartóztatta.

Hamis váltók. Bergner Dezső gabonaügynök hosszabb idő óta összeköttetésben volt Dománd Ödön vidéki gabonakereskedővel, akit váltókkal fizetett. A napokban azonban kiderült, hogy a 16.000 korona értékű váltó mind hamis, mire Dománd feljelentette Bergnert, akit ma a detektívek kinyomoztak és bevitték a rendőrségre, ahol kihallgatás után letartóztatták.

Elgázolás. A Polgári serfőzde 932. számú automobílja, amelyet Zimmer Vilmos sofför vezetett, ma délután hat óraker a Jászberényi-uton elgázolta György Imréné öregasszonyt, akit súlyos sérülésekkel vittek a Rókus-kórházba. Miután begyógyosodott, hogy az asszony ijedtében ugrott az automobil elé, a saffört a rendőrség kihallgatás után elbocsátotta.

A tengerbe pusztult hajóskapitány. Triestli jelentés szerint a „Gorizia” nevű Lloyd-gőzös kapitánya a tengeren szerencsétlenségnek az áldozata lett. A gőzöst Alexandriából Kalamatába ment nagy vihar érte utól és a hullámok olyan erővel dobálták a hajót, hogy a kapitány, aki nem kapaszkodott meg, a fedélzetről a tengerbe esett. Eltűnését a sötétségben későn vették észre, amikor már szó sem lehetett a megmentéséről.

Életuntak. Ma reggel a hársfa-utczai Árpád-szállodában Klupenegger György huszonhétéves fodrászsegéd felfelötte magát. Nyomban meghalt. Két levelet hagyott hátra. Az egyiket szüleinek ezimezte, amelyben a következőket írja: „Tettem eka idegesség.” A másik a rendőrségnek szólt: „Halálomról értesítsék Uri-utca 4. szám alatt lakó bátyámat, Kornai Lászlót.” Az öngyilkos holttestét a törvényészi orvostani intézetbe vitték. — Az éjszaka egy uriasan ültözött férfi a Várkert rakpartról a Dunába ugrott. Mielőtt kimenthették volna, elmerült. A parton egy monogrammmal nélküli fekete keménykalapot hagyott hátra. — **Bauermann József** huszonhétéves kereskedősegéd a Deák Ferencz-téri illemhelyen a szájjába lött. Életveszélyes sebével a Rókus-kórházba vitték.

Tűz. Ma reggel pontos Testvérek Rózsautca 34. szám alatti mázóműhelyében tűz támadt. A tüzet a VI. kerületi tűzörség oltotta el.

A lovak patái alatt. Potoczák János harminczkétéves kocsihát talicskával homokot szállított a Hungária-uton levő sporttelepre. Mikor az első talicskát felborította, a ló megszökött, a többi ló pedig szokás szerint utána futott. Potoczák elkapta a nekivadult vezető ló kantárát, de megcsuszott és a földre vágódott. A többi ló kocsiakkal együtt átrobogott a szerencsétlen emberen, aki összezsúzott tagokkal került a Rókus-kórházba.

Halálozás. Dr. Endrey Gyula ügyvéd, volt országgyűlési képviselő súlyos csapás érte, fia, Endrey Zoltán másodéves joghallgató 19 éves korában hasi-hagymáz következtében, hosszú szenvedés után elhunyt Hódmezővásárhelyen.

Honig Adólf. Dombóvár köztisztvisletben álló polgára, számos köztisztvislet viselője szerdára virradó éjjel 70 éves korában meghalt. Temetése 19-én, esztörtökön délután 2 óraker lesz a dombóvári izraelita temetőben. Az elhunytban dr. Hajdu Miklós, A Nap szerkesztője és dr. Hajdu Viktor budapesti ügyvéd édesatyjukat gyászolják.

Madridból jelentik: Lopez Dominguez José tábornok, volt miniszterelnök tegnap meghalt.

Handel Elemér, fiatal tehetséges festőművész ma 32 éves korában váratlanul elhunyt. Az elhunytban Dióssy Béla, a Neues Pester Journal első munkatársa pedig sógorát gyászolja. A temetés ma délután nagy részvét mellett folyt le.

Tóth Lajos, a pécsi főposta jeles főnöke, felfelügyelő 57 éves korában Pécsen hirtelen meghalt.

Lakatos János, Magyarország egyik legrégebbi ügyvédje, ma 97 éves korában meghalt Nagyváradon.

Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 óraker.

Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

Fodor-féle vívóterem a Koronherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

Czím- és reklámtáblákat, nemesi címereket készít Harsányi László, Budapest, VII., Hungária-körút 155. Telefon 170—12.

A méltóságos kisasszony, a kopenhágai „Norlist Film Compagnie” legújabb szenzációs mozgó-fényképfelvételeinek a címe. E kétfelvonásos társadalmi dráma, amelynek főszerepeit a dán királyi színház világhírű művészei játsszák, remek szép új műsor keretében kerül bemutatásra az Apolló-színházban.

Simplon-szálloda, mely Budapestben, a Kevegyermek-utca 4. szám alatt nyílt meg a múlt hóban, a vidéki jobb közönség kedvenc tartózkodási helye lett, tekintettel a szobák tisztaságára, olcsóságára és az előzékeny kiszolgálásra. A szálloda közvetlen a Rákóczi-ut mellett van, így legközelebb a keleti pályaudvarhoz és könnyen megközelíthető. A tulajdonos mindent elkövet, hogy a vendégek jól érezzék magukat.

Royal-Orfeum. A Royal-Orfeum briliáns októberi favorit-műsoráról, mint páratlanul álló szenzációról beszél Budapest egész színházjáró közönsége. A kiváló művészi értékkel összeállított műsor világ-attrakciónak, operett-, bohózat- és kupé-újdonosságainak minden este zsúolt nézőtér társol. A variété részben: *The Hamamura-Family, Reuter Brothers, Piccadilly Company, Lise Ripert és a Prince of Wales Company* osztoznak a sikerben, míg a színházi részben *Zerkowits* Béla bájos kis operettje: *A kék róka*, valamint *Bárony és Tihanyi* kezeztató mőkája: *Tulista és Pitiáner és A casulus* című új bohózat aratnak nagy és általános tetszést. — *A Royal-Cabaretben* minden éjjel 40 új tánc és önek-attrakció lép fel. Vasárnap, október 22-én délután 3 és fél óraker mérsékelt helyáru nagy családi előadás lesz, melynek műsorán az összes attrakción kívül *Zerkowits* új operettje: *A kék róka* is szerepel.

Budapest legszebb részéről tudvalevően remek mozgófényképfelvételeket készített az Apolló-Színház. E felvételek közkívánatra újra bemutatásra kerülnek az Apolló-Színház felhelti műsorának keretében. Ez új műsor záróképe a „Kalanderok” című szenzációs dráma lesz.

Elveszett vagyon. Határozott könnyelműség, ha valaki nehezen szerzett vagyonát elcsukallítja, vagy egyéb módon elveszti. Viszont az is elveszett vagyonnak tekintendő, ha valaki nemörökösöségből vagy bizalmatlanságból másnak engedi át a szerencsét. Ugyanis sok gazdag ember jár közöttünk, aki sorsjegyven szerzte vagyonát, de ilyesmí természetesen — tekintve, hogy a bankok titoktartásra vannak kötelezve — nem derül ki. Akik nem zárkóznak el a szerencse elől, hanem havi néhány koronáért kilátást, eshetőséget akarnak sok százezer koronás nyereséményekre, azoknak figyelmebe ajánljuk lapunk „Egy szerencsés véletlen” című hírdetését.

Öreg emberek is hűségesen fogyasztják a rég bevált **Ferencz József-keserűvizet**, mert kitűnő oldó és hashajtó hatása már a három évök a nál bevételénél is elérhető. A „Ferencz József”-keserűviz fájdalom nélkül kellemesen működik, ezért még a legfinnyásabb egyének is kedvelik. Kérjünk a üzletekben kifejezetten valódi „Ferencz József”-vizet, nehogy valamilyen drasztikus ártalmas szert kapjunk.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(A bátor szerző.)

Márkus László első darabjával kegyetlenül bánt el a sajtó. Vékonyabb dongáju legény-lasonló helyzetben legalább évekre elcsüggedne. De „Attila” szerzője bizik az erejében és hogy sok mondani valója van.

Már a premiéret követő este ezt a programot tárta az asztaltársasága elé:

— „Attila” egy trilógiának az egyik réze. Most megírom a másik kettőt. Az egyiknek címe „Vattha”, a másiké: „Belső földök legényúja”, mely a honfoglalás előtti időben, Ázsiában játszódik. Hőse egy próféta szerű alak, amely megjósolja, hogy a nép kivándorolni lesz kénytelen. Azonkívül írlok egy szociálisztikus háttérű darabot. . . Azt hiszem „A király” lesz a címe. No meg „Balassa Bálint” alakját is feldolgozom és megpróbálkozom „Don Quijote”-val. . .

A kis Ince összecsapta a két kezét:

— Ezt mind megírja! Szent isten. . . mi lenne, ha a lapok agyondícsérték volna!

(Veszedelemes pályaválasztás.)

Molnár Rózsának, a Vidor Dezső operaházi rendező szép feleségének van egy tíz éves fiúcskaja. Nagyon élénk eszű, szép gyerek a kis Bandi. Büszke is rá a mamája s szívesen adomázik róla a Nemzeti Színház próbái közben.

— Mit csinál Bandika? Ezzel a stereotíp két, déssel fogadták ma reggel is a kollégák.

— Hagyjátok el! Söhajtott a fiatal mama. Tönszre tesz az a lurkó!

— Hogyan? Miért? Mit csinált?

— Minden áron fogorvos akar lenni.

— Hiszen ez egy nagyon tisztességes és jó védelmező pálya!

— Meglehet, de Bandinak furcsa fogalmai vannak róla. Képzeltétek: egész nap fogat húz. . . fogat plombál. . .

— Nem értem. . .

— Tudniillik a lakásom székéit nézi pácienseknek. Harapófogóval kibuzza belőlük a székeket és amikor plombál: lyukat fur a farészokba a kenyérbéllel plombálja be.

(Barkochba.)

Az ósrégi kérdés-felelet játékokat újabb Barkochba néven kapták fel. Ez az elnevezés arra az időre vezethető vissza, amikor a Goldfaden-féle „Sulamith” óriási sikere után a Népszínházban a nevezett szerző másik darabját, a „Barkochbát” adták elő.

Ez megbukott, de a címe tovább él. Budapest színházi köreiben, valóságos Barkochba-láz dúl. Színházban, öltözőkben, kávéházban, illiamason nem találkozhatk két ismerős anélkül, hogy így ne kezdenék:

— Gondoltam valamit?

— Ember?

És így tovább.

E napokban Hajdu József a Nemzeti szimpatikus tagja volt a kérdező. A társaság tekinthet gondolt. Mindentelre kereszkérdés után se jutott közelebb a feladott tárgyhoz. Mindenfelét kérdezték: „Élő ember? . . . tárgy? . . . tulvilági lény? . . . és így tovább.

Az egyik pajtása megszánta és segíteni akart neki:

— Hát mi vagy te? kérdezte.

Mire Hajdu Pepi észbe kapott:

— Já! . . . állat?

E nyomon haladva könnyen ki is találta a feladott szót.

(Elszólta magát.)

A Nemzetiben most a „Szerlem gyermeké” próbái járnak. Minden újdonság sok idegességet vált ki a vele foglalkozókból. Így van ez most is. A mai próba alatt Csathó Kálmán türelmét vesztve kiáltott fel:

— Sohse volt annyi baj, mint a „Szerlem gyermeké”-vel!

Mire Odry Árpád keservesen fohászkozott:

— Nekem mondja?

Egy látesőves ur.

(*) Després a Bohéméletben. A nyomor és a szürkeség színésznőjét, Susanne Desprést, aki mostanában a mondaine szerepében szereti bemutatni a párisi szabóművészet remekét, ma végre ismét a régi kartonruhában láttuk viszont: Mimit játszotta a Murger regényéből készült darabban. Neki kitünően is illett ez a ruha; a nyomor, a szenvedés, a tüdővész és a halál. Roppanó finomságu, halk szépségekkel díszítette szerepét és az egyszerűség legnagyobb művészetével tudott elfogni, meghalni; semmi verejtékes naturalizmus és mégis csupa meleg, emberi valóság. Az ő produkciója ismét elsőrangú volt, a társulatáé ismét igen silány. És ez itt, ahol vagy hat egyenlően nagy és fontos szerep nem enged maga fölé nőni egyet, még ha azt Després játsza is, még a szokottnál is nagyobb baj. Pedig szép és hálás közönséget vonzott össze a Després nálunk oly kedves művészeté. Csak sajnálunk lehet, hogy az idén ilyen nivótlan műsorral jött el hozzánk az a színésznő, aki egykor misszió gyanánt vállalta, hogy Ibsent meghonosítja Franciaországban.

(*) Az Operaházban holnap, csütörtökön Burrián Károly szász és württembergi kir. kamaracékes fellépésével Wagner Richard „Siegfried”-jét adják. A cím szereplő kamaracékesen kívül Nasquez (Brünnhilde), Sándor Erzsé (az erdei madár hangja), Bader Dóra (Erda ezuttal először), Déri (Mime), Szemere (a vándor), Venczell (Fafner) és dr. Dalnoki (Alberich), játszóak a fő szerepeket. Vezényel Kerner István karnagy, rendező Alszegehy Kálmán főrendező. Az előadást félhétkor kezdik. (Bérlétszűnet 53. szám, rendes helyárak). Pénteken huszonötödik kerül színpadra Zichy Géza eredeti történeti tárgyú magyar dalműve, a „Nemo”. A darabban II. Rákóczi Ferenc szerepét ez alkalommal először éneklő Rózsa S. Lajos, kivéve Flattné, Ambrusné, R. Bertis, Payer, Hardy, Arányi, Venczell, Mihályi, Pichler, Várady Sándor, Kertész Ödön, Kornai, dr. Dalnoki, Hegedűs, Déry, Ney B. és Budai vesznek részt az előadáson. (Évi bérlés 131. szám, kezdete 7 órakor.)

(*) Brahm — a Burgszínház igazgatója? Berlin művészkörében most, hogy arról van szó, hogy dr. Brahm Ottó visszavonul a Lessing Theater vezetésétől — az a híresztelés terjedt el, hogy Brahm van kiszemelve a bécsi Burgtheater jövődi igazgatójává. Bármily szerencsés volna is ez a gondolat, szinte bizonyos, hogy az eszme egészen meglepésszerűen éri a bécsi színház vezetői körét, mert erről sem őt, sem Brahm környezetében nem tudnak semmit. Különben is báró Berger szilárdan áll a maga helyén és vezetésével egy a közönség, mint a színház intendatúrája és személyzete meg van elégedve, így egyáltalában nincs szó róla, hogy a közeljövőben igazgatóválság legyen.

(*) Mosonyi színigazgató meghalt. A vidéki színházak egyik derék bajnoka, Mosonyi Károly színigazgató meghalt szülővárosában, Szegeden. Mosonyi Károly 1832. december 27-én született Szegeden, hol az ötödik gimnázium bevégeztése után, minthogy az akkor kiütő szabadságharc miatt az iskolák szüneteltek, kénytelen volt tanulmányait félbe szakítani. 1848—49-ben, 15 éves korában a szegedi nagy kórház vezetője volt. A szabadságharc után Bécsbe ment, hol a Politechnikum és Conservatorium bevégeztése után teljesen a zenetudományra foglalkozott, amely igyekezete eredményezte, hogy mint komponista is mindig megálta helyét. 1870-ben kezdte meg szülővárosában színigazgatását. Mindjárt kezdetben pályázatot hirdetett népszínmű és vígjátékokra, melyek közül a népszínmű 20 arany első díját Varga János aradi ügyvéd, a vígjáték 10 arany

első díját Szépfaludi Örlösi Ferenc, az „Egyetértés” munkatársa nyerte el „Szükség törvényt bont” című egyfelvonásos vígjátékával. Szegeden 3 évig működött, honnét Miskolcra, majd Győrbe ment. 1880-ban az aradi színházban folytatta működését, ahol csak a telet, a tavaszt Temesváron, míg a nyarat Nagyváradon töltötte. Három évi sikerteljes működése után 1883. évi februárban érte az a szerencsétlenség, hogy a színház leégett, amiután a tavaszt ismét Temesváron, a nyarat pedig Nagyváradon töltötte. 1884-ben már Szabadkán vette kezébe az igazgatást, de utána két-két telet ismét Temesváron és Pozsonyban töltött, a nyarat pedig Budán, a krisztinavárosi színházban. Utolsó téli szezonja ismét Arad volt a tavaszra nyugalomba vonult. A színházra sokat áldozott, társulata mindig jó volt szervezve és sok jeles erőt nevelt a magyar színházra.

(*) Egy híres amerikai szobrász Budapesten. Charles Moullikan, a legnagyobb amerikai szobrász európai körútján tegnap Budapestre érkezett. A művész a csikágói szobrászművészeti múzeum megbízásából tanulmányozza a magyar szobrász és építőművészetet. Ma délelőtt a művész megtekintette a város szobrait és délben megjelent Ligeti Miklós szobrászművésznék a Stefánia-úton levő műtermében és arra kérte őt, engedné át a csikágói szobrászművészeti múzeum számára a városligeti mezőgazdasági múzeum előtt levő Anonymus szobormását eredeti nagyságban, bronzba öntve. Ugyenfaján valószínű, hogy az Anonymus nem sokára az amerikai metropolisz múzeumának parkjában fogja a magyar szobrászművészet díszességét hirdetni.

(*) Liszt-ünnepélyek. Liszt Ferenc születésének századik évfordulója alkalmából október 22-én, vasárnap este tíz órakor fogadást lesz a Lipótvárosi Kaszinóban. Az estén meg fognak jelenni az országos Liszt-ünnep külföldi művészei, valamint a magyar közélet, az irodalom és a művészvilág kitünőségei. — Weimarban, Liszt Ferenc kedvelt tartózkodási helyén is nagyarányú ünnepélyeket rendeznek a mester születésének századik évfordulója alkalmából. Az emlékünnep során Peter Raabe udvari karmester vezetésével előadják Liszt Ferencnek egyik legnagyobb alkotását, a „Hungaria” című szimfonikus zenekölteményt. Az előadás után a „Hungaria” partitúráját, amely a mester eredeti kezeiről, közszemlére teszik a weimari Liszt-muzeumban.

(*) Hangversenyek. Metzger Otília, a hamburgi Opera híres altistája kedden, október 31-én rendező első budapesti dalestélyét a Royal-teremben rendkívül gazdag műsorral. — Székely Leó kamaracékes, a tenoristák fejedelme november 15-én tartja meg a Vigadó nagytermében egyetlen dalestélyét Dachs Oszkár zongoraművész, a bécsi Zenakadémia tanárának közreműködésével. — A jelenkor leghíresebb kamarazenekarai, a Cseh, Brüsszeli, Szevi- és Capet-zenekarok egymásután látogatnak el Budapestre az idén Mery Béla hangversenyirodájának meghívására. Az első estélyt közölkék a Szevi-zenekar rendező csütörtökön, november 9-én a Royal-teremben. Jégyek Metzger—Székely és a kamarahangversenyekre Mery Béla-nál váltandók.

FŐVÁROS.

(*) Faller tanácsos nyugalomba vonul. A tanácsos egy igen érdemes, kiválóan képzett és rokonszenves tagja: Faller Ferenc, a magánépítési ügyosztály vezetője ma benyújtotta a polgármesternek nyugdíjazás iránti kérvényét. Fallert régi kinzó betegsége köztette arra, hogy bucsút mondjon hivatalának, melyet oly meleg szeretettel, lelkesedéssel és buzgósággal töltött be negyedszázadon át. A legutóbbi időben gyengélkedésére való tekintettel már nem járhatott be hivatalára, szabadságot élvezett, de a rendkívül pedáns és lelkiismeretes tisztviselőnek ez az állapot nem volt inyére. A főváros adminisztrációja mindenképen sokat veszít Fallerben, akit ezidőszent Harrer Ferenc helyettesít hivatalában. Faller Ferenc harminczöt évig állott a főváros szolgálatában. Jó ideig főjegyzője volt a fővárosnak, 1897. óta pedig tanácsos. Mint tanácsos, egymásután megfordult a nehezebb ügyosztályok élén: így a tanügyi, a jogügyi, a katonai ügyi, legutóbb a magánépítési ügyosztályban. Mindenütt szerették, mert bár szigorú, de amellől konziliáns, kellemes és megnyerő modoru főnök volt. Váratlan távozása széles körökben kelt osztatlan sajnálkozást.

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitünő hatása.

Főraktár Budapesten: ÉDESKUTY L-nél.

(Az Auer-társaság és a főváros. Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a „Magyar Gázizzófény Részvénytársaság” (Auer-társaság) ajánlatot tett a fővárosnak egy olyan egyezség tárgyában, mely a fővárosnak teljesen ingyen, minden befektetés nélkül irányító befolyást juttat a társaságnál, és annak ellenében, hogy a főváros a gázlámpák harisnyáit, kizárólag az Auer-társaságtól szerzi be, a harisnyák mai egységárát tetemesen leszállítja és a társaság jövedelméből olyan részesedést juttat a városnak, mely első pillanatra is rendkívül kedvezőnek és előnyösnek látszik a fővárosra nézve. Ez a híradásunk ma testet öltött abban az előterjesztésben, melyet dr. Heltai Ferenc, a gázművek vezérigazgatója tett a főváros tanácsának és amely már *kész megállapodást tartalmaz* a székesfőváros gázművei és a Magyar Gázizzófény Részvénytársaság között. Ezt a megállapodást — melyet alább részletesen ismertetünk — legközelebb fogja tárgyalni a főváros tanácsa, és ha dr. Heltai Ferenc előterjesztését elfogadja, az egyezség a társaság és a gázművek között végleg megkötöttnek tekinthető. Az előterjesztés a létesítendő összeköttetést nagyobb vonásokban így ismerteti:

A Magyar Gázizzófény (Auer) Részvénytársaság a városi gázműveknek 1911. december 1-én átadta a kibocsátandó 3750 darab élevezeti jegyet, amelyek ellenértékéért és minden további ellenszolgáltatás nélkül a fővárosi gázművek 1911. december 31-én átadják a részvénytársaságnak a tulajdonukat képező felszerelési üzleteket. A részvénytársaság tartozik az üzletekkel egyidejűleg az összes felszerelési iróddal kapcsolatos és már fennálló szerződéseket átvenni. Az élevezeti jegyek a társaság vagyonában nem részesednek, de úgy a tiszta jövedelem felezésénél, valamint a közgyűlésen való szavazati jog gyakorlásánál és bármely más tekintetben a részvényesekkel egyenlő jogokat gyakorolnak. Az élevezeti jegyek 1912. április 1-től fogva részesednek a társaság jövedelméből. A folyó évben fizetendő osztalék a múlt évnél nagyobb nem lehet. A részvénytársaságnak tartaléktőkéje a folyó évben lezárando mérleg szerint körülbelül 1.200.000 korona lesz. A részvénytársaság ezt a tartalékot 5 százalékkal kamatoztatja és köteles ebből a kamatjövödelemből külön tartalékot alapítani és azt tizenöt év alatt 750.000 koronára gyarapítani.

Ennek a külön tartaléknak az lesz a rendelkezése, hogy 3750 darab 200 koronás új részvény kibocsátását lehetővé tegye, amely részvényeket a főváros annak idején az élevezeti jegyek ellenében átvesz. A részvénytársaság a gázműveknek öt éven belül kifejezendő kívánságára köteles 3756 darab 200 korona névértékű új részvényt kibocsátani, amelyekre a gázműveknek opciójogot biztosít. Az összes régi és új részvények és az élevezeti jegyek 6 százalékos osztalékra tarthatnak igényt. A részvénytársaság társaságában levő 10.222 darab nemzetségi gázizzófény részvénytársasági élevezeti jegyből, amelyeket be fognak cserélni, a részvénytársaság a becsere után 7500 darabot régi részvényesek között kioszt, 2722 darabot pedig a gázműveknek minden ellenérték nélkül átad. A részvénytársaság igazgatósága tagjai fele részben a régi részvényesek, fele részben pedig az élevezeti jegyek birtokosai által választatnak. Amennyiben a székesfőváros képviselői az igazgatóságban az izzótesteknek és a karbantartási díjszabásnak mérséklését kívánják, a részvénytársaság ezt a mérséklést azonnal köteles foganatosítani, még pedig oly módon, hogy a jelenleg érvényben levő 1 koronás és 80 filleres egységárak a nyersanyagárak alapul vétele mellett legfeljebb 40 százalékkal, a karbantartási díjszabás pedig 15 százalékkal mérséklendő.

Mint hogy a vezérigazgató az előterjesztett egyezség-tervezetet a fővárosra és annak fogyasztó közönségére nézve előnyösnek tartja, azt javasolja a tanácsnak, hogy a gázművek igazgatóságát az egyezség végleges megkötésére hatalmazza fel.

(A belügyminiszter a főváros letéteiről. A fővárosnál levő letétek legnagyobb része oly természetű, amelyeknek kezelése az 1871:XXXI. t.-ez. értelmében az állami pénztárakat illetné meg. A belügyminiszter ma érkezett leiratában közli, hogy a pénzügyminiszter annak a kívánságának adott kifejezést, hogy ezek az illetéktelenül kezelt letétek a budapesti IX. ker. állam-

pénztárnak, mint bírói letétpénztárnak a kezelésébe menjenek át. Felhívja ennek folytán a belügyminiszter a fővárost, hogy a kezelés ily módjának keresztülvitele céljából a főváros pénztárában kezelt ideiglenes és rendes letétekről kimutatást készítsen és azt hozzá terjeszse fel.

KÖZIGAZGATÁS.

A legigazibb közigazgatási reform.

Budapest, október 18.

Amikor ma az Országos Jogászggyűlés a tisztviselők kiképzésének problémájával foglalkozott, a sok reformra váró magyar közigazgatás legégetőbb kérdését tárgyalta. Olyanféle állapotban van a magyar közigazgatás, mint az a régi belvárosi ház, aminek előbb a homlokzatát alakítgatják át a kor ízlése szerint, azután átépítik a lépcsőházat, leveleztik a gázt, a villanyt. Amikor pedig mindezzel elkészültek, rájönnek, hogy bizony az ódon falak a modern dísz alatt repedeznek, morzsolódnak. Így azután a sok modernizálás után kénytelenek a házat földig lebontani és kemény kővel, vastatonnal újra megépíteni. Ilyen ma már a magyar közigazgatás ötletszerűen modernizált épülete: itt-ott nagyobb súly nehezedik az alapfalakra, néhol pedig vékonyabb tartók kerültek régi vastak oszlopok helyére. Új oszlopok, új falak keltenek ide. A közigazgatás ma nem az, a mi harmincz év előtt volt, sőt a legutóbbi tíz év is sok változást hozott. A legkötőbb emberanyag se bírja a rohamosan fejlődő igényekkel növekedő közigazgatási feladatok súlyát, ha az alapfalakat nem építjük át: a közigazgatási tisztviselői kar kiképzését nem reformáljuk a megváltozott viszonyoknak megfelelően.

Nem azt akarjuk az alábbiakban kimutatni, hogy a magyar közigazgatási tisztviselő tudása általában nem áll arányban azokkal az igényekkel, amelyeket a haladó kor vetett fel. A magyar közigazgatási tisztviselő — a sajnálatos kivételektől eltekintve — önképzés által és a vele született helyes érzék utmutatása mellett sokkal derekábban állja meg a helyét, mint amennyire azt tekintve az elméleti és gyakorlati kiképzésére vonatkozólag a létező törvényekben felállított alacsony mérték sejtetné. És itt kifejezetten külön dicsérettel emeljük ki és kivesszük az alább következőkből a községi és körjegyzői kart, melynek képzettsége igen jó a amely a feladatok óriási tömegével igen silány anyagi ellenszolgáltatás mellett fáradszónan buzgósággal birkózik meg. De szólunk az alábbiakban közigazgatási tisztviselőről, akire nézve fenáll ugyan az előbbi ítéletünk, de végre is nem lehet csupán az a közigazgatás rendjének az alapja, hogy igen sok tisztviselő *saját jószántából* megtanul annyit, amennyit tudnia kell. Egészséges, egységes reformra van itt szükség. Abban az előadói javaslatban, amelyet Némethy Károly belügyi államtitkár ebben a kérdésben — mint egyéni álláspontját — az Országos Jogászggyűlés elé terjesztett, arra vezet a viz. sz. Némethy e bajokat, hogy a közigazgatás előikolójának gyarló volta az egyetemi jogi oktatás egységének ama kettéválasztására vezethető vissza, amelynek kiinduló pontja a közigazgatás és az igazságszolgáltatás elkülönítése volt 1869-ben. Abban igazat adunk Némethynek, hogy ezt a kettéválasztást az életben nem lehet olyan merevséggel érvényesíteni, mint a törvénykönyvben. Ebben a kérdésben különben a jogászggyűlésen is különböző fogásokkal találkozunk. Értékes és érdemes munkát végeztek dr. Harrer Ferenc és dr. Benkó Albert a gyűlés elé terjesztett vélemények szerzői, e két jeles közigazgatási szakférfi, de itt egy ezütközés keretében nem terjeszkedhetünk ki részletesebben az ő alaposan átgondolt munkálataik részleteire, hanem egyelőre az előadói javaslatot vesszük borotválóra.

Némethy Károly felfogása az, hogy a közigazgatási és jogszolgáltatási elem, azon kívül is, hogy a közigazgatási tisztviselő gyakran teljesít bírói funkciót, annyira egymásba szövődik a közigazgatás keretében, hogy a közigazgatási tisztviselő sem nélkülözheti azt a — tőle megkívántnál magasabb — egyetemi jogi alap-minősítést, amely a bírói pályára lépés előfeltétele. A közigazgatási tisztviselőtől alacsonyabb jogi minősítést követelnek meg nálunk, mint amit Ausztriában, Németországban, Franciaországban követelnek meg, pedig ott általánosabb a jogérzék, a fenálló jogrend mélyebben gyökerezik a lelkekben s így a közigazgatási tisztviselő a fejlettebb intézmények számára egyszerűbb feladatokkal kerül szembe, mint a magyar közigazgatási tisztviselő, akinek igen gyakran a közviszonyainkból folyó különleges nehézségekkel is kell megküzdenie. A jogászai nevelés és a gyakorlati továbbképzés mai rendje mellett nagyon sokat bízunk a tisztviselő jó magyar eszére és ösztönére olyan kérdésekben is, ahol csak az alapozott tudás adhat teljes biztonságot. Már itt jelezzük, hogy feltétlenül megköveteljük, hogy a minőkör: *technikai kvalifikációjukkal* épügg emelkedhessenek a közigazgatásban a műszaki vonatkozású ügyek intézésében a legmagasabb fokozatig és bírjanak önálló hatáskörrel, mint a jogász.

A bajok orvoslása természetesen nehezebb, mint a felismerése. De a helyes diagnózis minden esetre megkönnyíti a reform irányának és tartalmának célravezető megállapítását. A rendszerváltozásnak már az egyetemen kell kezdődnie. Az egyetemen a jogi oktatás felületen, a tényleges tanulás még felületesebb, a hivatalba bekerülő tisztviselő pedig a közszolgálatban rendszerint elg ismer meg egyebet, mint a közigazgatásnak az iróasztalára rakott aktákból igen zavarosan visszatükröződő elszigetelt kis területét, egy-egy közigazgatási szaknak egy-egy ágát, néha annak is csak egyes részleteit. Különösen áll ez a központban működő tisztviselőre nézve, aki a mai rendszer mellett nem juthat ki vidékre, hanem a felületen egyetemi tanulmány után odaül az iróasztal mellé s a mi annak a perspektíváján kívül van, azt soha gyakorlati tapasztalatokból meg nem ismerheti. Mindezeket a szempontokat Némethy az előadásában a gyakorlati szakember kritikájával világítja meg és a megoldásukra részletes javaslatokkal szolgál. A vélemények a kérdés körül szétágnak. De igen nehéz nyomatókos ellenérvet találni Némethynek azzal az álláspontjával szemben, hogy a jogismeretek alapja, az egyetemen megszerezhető általános jogi és államtudományi tudás, legyen egységes, alapos és ölelje fel a közigazgatási és államtudományi tárgyak belterjesebb tanítását. Az egységes jogi képzés alapján a közszolgálatba lépve pedig találja meg az ifjú a gyakorlati kiképzés és továbbképzés feltételeit. Némethy azt javasolja, hogy a közigazgatási tisztviselők három évi gyakorlat után bocsáttassanak egységes közigazgatási szakvizsgára. Ezen a szakvizsgán állapítják meg a gyakorlati közigazgatási szakemberek köréből vett ellenőroket, hogy a vizsgázó mennyire tudja az egyetemen szerzett jogi ismereteket megemésztetni, tovább fejleszteni és különösen, mennyire tudja a gyakorlatba észlelt adatokkal és viszonyokkal összekapcsolni. Ezért kell arról gondoskodni, hogy a tisztviselő a három évi gyakorlatot, amely a szakvizsgát megelőzi, felváltva az önkormányzati és az állami közigazgatás körében töltse el, meg kell teremteni annak a biztosítékait, hogy a kezdő tisztviselő a közszolgálatban megfelelő, rendszeres gyakorlati utmutatással lássák el a hivatali előjárók, szóval, hogy ne csak ad actus darabokat intézzen el és blankettákat töltsön ki sablon szerint, hanem tanuljon is valamit. Ezen kívül közigazgatási továbbképző tanfolyamokról is kell gondoskodni. És az így a gyakorlati ismeretekkel kiegészített és mélyi-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomor-bajosoknak és székeszűrőjében szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

tett tudásáról adjon számot a tisztviselő az első három szolgálati év elteltével következő szakvizsgán, amely — legfeljebb a külön pénzügyi szakvizsgától eltekintve — Némethy szerint egységes közigazgatási vizsga volna, nem pedig részletok szerint eltérő tárgyu. Mert az imperiumot gyakorló közigazgatási tisztviselő elméleti és gyakorlati ismeretkörének egységesnek kell lennie, különben az általános szempontok iránt fogékony, széles látókörű férfiak helyett a külön szakmájuk zárt körén túl semmi iránt érzékkel vagy megértéssel nem bíró, egyoldalú bürokrataknak szolgáltatjuk ki a közigazgatást és így az egyéni boldogulás és a nemzeti fejlődés nagy és kis kérdéseit.

Pécs város pótdéje. A mai naptól kezdve Pécs sem dícselkedhetik azzal, hogy olesó város. Ellenkezőleg nagyon drága város: kiderült pedig ez a nevezetesség Pécsről az 1912-ik évi költségvetés révén, amelyet most állított össze a város törvényhatóságának a budget-bizottsága. És az előirányzat konstatalja, hogy a kiadás 2,633,291 korona, a bevétel pedig csak 2,142,627 korona, a hiány fedezésére pedig hatvanháromezer forintot vetnek ki. A polgármester évi javadalmazását a bizottság 14,000 koronára emeli.

TANÜGY.

Tanárok küldöttsége Náráy-Szabó államtitkárnál. A Tanítóképzőintézet Tanárok Országos Egyesülete tegnap nyújtotta át a közoktatásügyi miniszteriumban a teljesen önálló szakfelügyelet tárgyában készített emlékiratot. Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter nevében Náráy-Szabó Sándor államtitkár fogadta a népes küldöttséget. Dr. Baló József elnök a tanárok köszönetét tolmácsolta az új tanítóképzési vizsgálati szabályzat és a tanterv életbeléptetéséről, majd az érvek egész sorával bizonyította a mai felügyeleti rendszer hiányait e hangsúlyozta, hogy a tanítóképzés felügyeletére csak a tanítóképzőtanári készlettség, a gyakorlat, az ügy lényegébe való elmélyedés, annak szeretete képesít. Náráy-Szabó államtitkár a legnehezebb szavakkal vette át az emlékiratot. Igérte, hogy mint eddig, úgy ezután is örömmel fogja az egyesület minden törekvését, amely a tanítóképzés színvonalának emelésére irányul, támogatni. A szakfelügyelet törvényes szervezésénél a tanárok gazdag tapasztalatain nyugvó kívánságait figyelembe fogja venni s bízi, hogy a kérdés megoldása a tanárság teljes megaláztatását fogja kiváltani. A szíves fogadtatás után a küldöttség dr. Neményi Imre miniszteri tanácsosnál tiszteleg.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Hajós-Szövetség.** Az Országos Hajós-Szövetség folyó hó 17-én gróf Batthyány Tivadar elnöke alatt igen látogatott választmányi ülést tartott, amelyen a m. kir. vasúti és hajózási főfelügyelőséget Vázsonyi Jenő főfelügyelő képviselte. Gróf Batthyány Tivadar elnöki megnyitása után Fényi Ferenc ügyvezető elnök olvasta fel a központi vezetőségnél a múlt választmányi ülés óta kifejtett működésére vonatkozó jelentését, amelyet a választmány egyhangúlag tudomásul vett. A pénzügyi jelentésnek tudomásul vétele után utasította a választmány a központi vezetőséget, hogy a Dunagőzhajózási Társaságnál a még függőben lévő fizetésrendezési és nyugellátási kérdéseknek megoldását szorgalmazza és a nagy drágaságra való tekintettel a hajózási vállalatoktól az alkalmazottak részére drágasági pótlékot kérleljen.

(—) **Dőczy Imre előadása az alkoholizmusról.** Erről a kérdéstről tartott a Good Templar-rend „Fejlődés” páholyának mai igen látogatott ülésén dr. Dőczy Imre belügyminiszteri fogalmazó, az Országos Alkoholbizottság előadója. Előadásában ismertette az alkohol fajrontó hatását bizonyító eddig ismert tudományos adatokat. Dr. Dőczy Imre azzal fejezte be előadását, hogy felhívta az érdeklődőket a Good Templar-rend „Fejlődés” páholyához való csatlakozásra. Felvilágosítással szívesen szolgál az élőkör (VI., Teréz-kört 40. sz.).

Páratlan gyógyhatású
tűdőhurut, étvágytalanság és gyomorégés esetén a
Málnási Mária forrás
Főraktár: ÉDESKUTY L. Budapest, Kutkezelőség: Brassó.

SPORT.

() **Bécsi versenyek.** A negyedik nap értékét az Októberi kanczaverseny emeli valamelyest, mert máskülönbén igazán semmitmondó programot látunk. A 20.000 koronával dotált főszámban a következő mezőny startolására lehet számítani: Javorinka (Pretzner), Passe (Varga), Kassandra (Shaw), Ruth (Carlslake), Éva (Ferguson), Lira (Winkfield), Lady Love (Janek). Mint az indulók listájából láthatjuk, elsőrangú esemény lesz az értékes verseny, mert a favorit Éva-nak nagyon nehéz helyzete van s esetleges leveretése csöppet sem lepne meg. Legveszélyesebb ellenfelének Lira-t tartjuk, de kis súlyával keresztül húzhatja a számítást Passe is. Ha múlt évi formáját visszaszerezte, Lady Love a meglepetés lova. Az Elsősorú eladóverseny szintén nyílt verseny, mert sok esélyes youngstert látunk benne. A klasziszt Nem képviseli a társaságban, de tartunk attól, hogy az 1200 méter már hosszú lesz neki s így Love me, Coax me, Lamoral, Nemzetes, Herzkönig is számításba jöhetnek. Szűkebb választás után Nemzetes pártjára állunk Nem és Love me előtt. Az Őszi handicap 1000 méterén nagy field fog találkozni. Az annyiszor favorizált Nire talán megfelelő oddsot tudott már biztosítani istállója s így a Falb-kanczának nagy esélye van. Ellenkező esetben Wetter, Nemesis és Sunnyside fogják elintézni a versenyt. Jelöltjeink:

- I. Mautner-ist.—Landeskind—Elgin
- II. Milnc-ist.—Mautner-ist.—Romulus
- III. Éva—Lira—Passe
- IV. Nemzetes—Nem—Love me
- V. Nire—Wetter—Baltazzi-ist.
- VI. Rosalie—Trust—Ninus
- VII. Pretzner-lov.—Tchabouk—Negrop-ist.

() **Budapesti ügetőversenyek.** A vezetőség méltányolja a publikum pártfogását s napról-napra oly sikerült programot állít össze, amelyben senki nem találhat gáncsolni valót. A harmadik nap ugyiszólván rekordprogram, mert oly nagy a nevezések száma, hogy ennél különbet kívánni sem lehet. A Svábhegyi díj ígérkezik a nap legszébb futamának, mert igen jó társaság fog benne vetekedni az első helyért. Ezek közül Custer neve szinte kiemelkedik s mint az utóbbi időben tapasztaltuk, a Narquois-mén alábbhagyott idegeségével, ami egyértelmű azzal, hogy startolásával el van intézve a verseny. The Plunger egészen elülről indul s így volna valamelyes esélye, azonban nem tudunk iránta semmiképp sem bizalommal lenni, mert a hirtelen fordulás pályát nem tudja megszokni. Így a helyek Aufwieglerin és Fred Leyburn számára látszanak jó dolgoknak. Másik érdekessége a napnak az Eladóverseny lesz, melynek népes mezőnyében több oly ügető nevet látjuk, mely a győzelem reményével meggyűzőlembé. Illyenekül felemlíthetjük Csendör-t, Pogány-t, King Theses-t, Primus-t, Boy of Sheba-t, Dongó B.-t és Mánás-t. Dacára, hogy összes ellenfeleinek előnyt ad, ismert speedje Mánás-nak újabb diadalt hozhat, azonban igen nehéz helyzete lesz Boy of Sheba-val és King Theses-szel szemben. Meglepetést az Armstrong által hajtott ló szerezhet. Jelöltjeink:

- I. Subri—Azért is—Gryzelda
- II. Hauser-ist.—Adalbert—Pipisko
- III. Custer—Aufwieglerin—Fred Leyburn
- IV. Gitana—Miss Lancelot—Gipsy
- V. Obersberger-ist.—Boy of Sheba
- VI. Solyomossy-fog.—Sennyey-fog.

() **Hewitt ellen vizsgálatot indítottak,** mert a hírhet ausztráliai, aki két társával egyetemben megmértelyezte a turfot és a publikumot már jóformán elriasztotta a versenyek látogatásától, utasítás ellenére lovagolta Fivid-et és így szerencsésen el is vesztette a versenyt. Kíváncsiak vagyunk rá, hogy nem-e a megszokott recepte szerint fog végződni a vizsgálat: tudniillik Hewitt ur mentségeit kielégítőknékné fogják találni és így tovább üzheti bűnös manipulációit.

() **A doping-affér.** A lovaregyletek harezává átalakult Planner-ügy befőzéséhez közeleg. Kedden éjjel ülést volt Bécsben és erre táviratilag meghívták gróf Csekonics Gyulát, aki meg is jelent. Osztrák részről Baltazzi Arisztid, Dreher Jenő és

gróf Wenckheim Dénes voltak jelen s némi meglepetést keltett, hogy a három közül éppen gróf Wenckheim volt legerősebben Planner ellen. Az osztrák igazgatóság bemutatta bizonyítékait s igazolta, hogy eljárása az osztrák Jockey-Club szabályai szerint történt. Bemutatták gróf Csekonicsnak a külföldi vegyész véleményét s a két igazgatóság között megszünt az éles ellentét. Ezzel szemben egészen hiteles forrásból azt az értesítést nyertük, hogy a kedd éjjeli ülésen nem tartak meg egyezésre jutni s gróf Csekonics feltizenkettőkor szemmel láthatólag izgatott hangulatban távozott, míg az osztrák igazgatók még két óra hosszat tárgyaltak s végre is abban állapodtak meg, hogy csütörtökön új ülést tartanak.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ **Az Esterházyak hitbizománya.** A kir. táblán ma tárgyalták azt a nagyszabású családi pert, amely az id. gróf Esterházy Ferenc elhalálása folytán megüresedett cseklész—szempezi hitbizomány körül támadt, amelyet herceg Esterházy Miklós és az Esterházy grófok pápai, tatai és eszékvári ágai indítottak gróf Esterházy Károly és ennek fiutódái ellen a hitbizomány legközelebbi várományosi jogának megállapítása miatt. A kir. törvényszék kimondotta, hogy herceg Esterházy Miklós és cseklészei érdektársai a cseklész—szempezi hitbizományban várományosi joggal bírnak ugyan, de a legközelebbi várományosi jog nem őket, hanem gróf Esterházy Károlyt, illetve annak ágát illeti meg. Dr. Dombóváry Géza ügyvéd az utóbbi képviselőtében az elsőbbségi ítéletnek azon része ellen, amely felperesek várományosi jogát megállapította, felelőzettel élt. A felelőzettel folytán a budapesti kir. ítéletábla mai ülésében dr. Baumgarten Károly tanácselnök vezetése alatt ítéletileg kimondotta, hogy herceg Esterházy Miklós és társai a cseklész—szempezi hitbizományban várományosi joggal nem bírnak, ennél fogva őket az actoratusi jog nem illeti meg, kötelezte a felpereseket, hogy dr. Dombóváry ügyvédnek 32.000 koronában megállapított költségét egyetemlegesen fizessék meg. Így gróf Esterházy Károly, aki másfél évvel előtört a cseklész—szempezi hitbizományt oly romantikus módon önhatalmúlag elfoglalta és azóta háborítatlanul bírja, annak további birtokában megmarad.

§ **Molnár Ferenc párbaja.** Az idén január 12-én a nagykovácsi erdőben pisztolypárbaj folyt le Molnár Ferenc író és Széchy Illés gyárigazgató között. A párbajban egyik fél sem sebesült meg. Molnár Ferenc segédei dr. Bakonyi Károly miniszteri titkár és Mester Sándor szerkesztő, Széchy Illés segédei pedig dr. Baracs Marcell ügyvéd és dr. Alapy Henrik egyetemi tanár voltak. A királyi ügyészség úgy Molnár Ferenc, mint Széchy Illés ellen megindította az eljárás párbajdal vétsége miatt. Mára volt kitűzve ebben az ügyben a tárgyalás a büntető járásbírósnál Szilva Géza járásbíró előtt. Minthogy azonban Molnár Ferenc, Bakonyi Károly és Baracs Marcell nem jelentek meg a tárgyaláson, a bíróság a mai tárgyalást elnapolta. Az újabb tárgyalást ebben az ügyben előreláthatóan az év december havában tartja meg a járásbírószék.

§ **A német császár pöre.** Berlinből jelentik: Weingartner Félixnek a porosz király elleni perében a titkos igazságügyi tanácsos, miután panaszos a panasz első részét, amely a királyi színházak ügyei és árvapénztárába befizetett 9000 márfi visszafizetésére vonatkozik, eljuttatta, — a második részt elutasította és az eljárás költségeiben a panaszost elmarasztalta. A bíróság indokolatlannak találta azt az indítványt, mely szerint mondják ki az 1908-ban létrejött egyezmény semmisségét, mert az megnehezíti a panaszosnak kereseti tevékenységét, amennyiben kihasználja annak bajos helyzetét, tekintet nélkül arra, vajjon panaszos 1907—1908. év telén szerződésesszög lett-e vagy sem.

§ **Megrálgalmazott törvényszéki bíró.** A Nyitrai Közlönyben Weisz Vilmos nyitrai ügyvéd élesen megítámdta Argay Béla törvényszéki bírót, mert egy felelőviteli tárgyaláson kihirdette az ítéletet a nélkül, hogy bírótársával tanácskozott volna. A bíró panaszára a pozsonyi esküdthírbőség nyomtatvány útján elkövetett nyilvános rágalmozás vétsége miatt egy hónapi fogházra és ötszáz korona pénzbüntetésre ítélte az ügyvédet. A Kuria első büntető tanácsa ma Pollák Illés védelme után, az enyhítő szakasz alkalmazásával a vádlott büntetését ötszáz koronára szállította le.

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsde tekintélye. Arra a czikkünkre, melyet az Egyetértés mai számában a budapesti tőzsdéről s annak elnökéről írtunk, ma a Magyar Hírlap közgazdasági rovatának vezetője, mint fogadatlan prókátor hosszan reflektál, s izléstelenséggel vádol meg bennünket. Előzst zeng Horváth Elemérnek s egyben kilátásba helyezi, hogy a mi czikkünkkel szemben, a tőzsde bizonyos körök ovációban akarják Horváth Elemér elnököt részesíteni. Nekünk ez ellen az ováció ellen nem lehet kifogásunk; feltűnőnek sem tartjuk, hisz mindenki, aki közpályán van, akár megérdemli, akár nem, hódolókat mindig talál. Konstatálni akarjuk azonban, hogy a Magyar Hírlapnak ellenünk irányuló czikke ténybeli állításaink közül egyetlen egyet sem czáfol, nem is igyekszik czáfolni, s egyedüli rendeltetését csak abban látja, hogy piedesztálra emelje Horváth Elemert, s a „tőzsdei körök“ szöszlőjének maszkját ölti fel. A „tőzsdei körök“ véleményét Horváth Elemérről, legalább is olyan jól, mint a czikk írója, mi is ismerjük. Legalább annyi hivatottsággal, mint ő, bíráljuk mi is a tőzsde kétségtelen dekadenciáját. Annak okait s az azért felelős személyt is meg merjük mondani, mert semmi titkos érdek nem fűz ahhoz, hogy ami ellen mindenkinek jogérzéke tiltakozik, azt elhallgassuk. Amit írtunk, azt fentartjuk, a Magyar Hírlap közgazdasági rovatvezetőjének hexaméterekbe szedhető dieshimuszra daczára is. Hogy pedig mi izléses, mi izléstelen, annak megállapítására a Magyar Hírlap közgazdasági rovatvezetőjét tartjuk a legkevésbé hivatottnak.

Menynyi szubvenziót kap a Ganz-Danubius?

Az utolsó évtized legnagyobbasabú ipari alakulása hazánkban kétségtelenül a Ganz-féle vasöntő és gépgyárnak a Danubius hajó- és gépgyárral való fuziója volt, mely tudvalevőleg a kormány kezdeményezésére azért jött létre, hogy egy nagy hadihajó építészére is alkalmas hajógyárat építsen az egyesült társaság. Arról azonban, hogy az új hajógyárnak az állam minő kedvezményeket és segélyt nyújt, eddig mi sem szivárgott ki. Most azután a legilletékesebb forrásból ezt is sikerült megtudnunk. E szerint a kincstár 50 évi használatra átengedi a Ganz-Danubiussnak a fieme-bergundi kincstári hajóépítő-telepet. Mivel pedig ez kicsi, a kincstár kötelezte magát, hogy megveszi a szomszédos Whitehead-féle telkeket és azokat 1955. szeptember 5-ig a Ganz-Danubiussnak használatra átengedi. Viszont azonban a gyár köteles a terület részben hegylehordás, részben feltöltés által ugy planirozni, hogy az 11,8 m. magas sík felületet alkalossan a tengerszínre föltölti; ezenkívül a bergundi régi telep előtt is 23.000 négyzetméter területet kell a gyárnak feltölteni, mely még kötelezettséget vállalt arra, hogy 5 millió korona erejéig gyárépületeket, vágányokat, gépeket és a legnagyobb hadihajók építésére is alkalmas csuzdát is épít. E felszerelések a társaság tulajdonát képezik s a szerződés lejártakor azok a telepről eltávolítandók. Mind e munkálatokhoz a kincstár 3.750.000 korona segéllyel járul hozzá, amiből 1.965.000 korona Whitehead-telkek megszerzésére esik.

Uj távbeszélő központ. A kereskedelemügyi miniszter rendeletére Diósjenő (Nógrádmegye) törvényhatósági távbeszélő-központot megnyitották és a belföldi távbeszélő forgalomba bevonták.

A MÁV fejlesztése. Amióta a Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztersége alatt megkezdett államszati beruházások megakadtak, a MÁV teljesen képtelen lett a forgalom normális lebonyolítására. Az érdekelt üzleti körök részéről soha annyi panasz nem hangzott el a MÁV ellen, mint éppen az idén, amikor a MÁV pl. már június-júliusban is, tehát a vasut szempontjából a leggyengébb hónapokban, szállítási póthatáridőkkel dolgozott. Nem kis feltűnést kelt tehát egy delután lapban megjelent hosszabb nyilatkozat, amelyet állítólag a MÁV egyik „nagy szerepet vivő igazgatója“ tett az illető lap tudósítója előtt s amelyben a MÁV mizériáit egyenesen örvendetes jelenségnek tünteti föl az ország fejlődése szempontjából, mert — sze-

rinte — csak azt bizonyítja, hogy az ország ipara és kereskedelme erősen fellendült. Sajnos erről a nagyarányú föllendülésről maguk az iparosok és a kereskedők tudnak legkevésbé, ellenben azt igenis tudják, hogy a MÁV fejlesztése még az ipar és kereskedelem igen szerény mérvű fejlődésével sem tartott lépést. A nyilatkozat szerint a MÁV-nak mai kocsiállománya is csak terhére van és a kocsik szállítására gondolni sem szabadna egyelőre! Ellenben, hogyha a kereskedő, gyár, avagy bánya kocsikat kér rakodás céljára, akkor 10—20 napig is kell várnia, míg a kért kocsiknak felét megkaphatja. A nyilatkozat szerint a legközelebbi tennivaló az lenne, hogy mielőbb kiépíthessük a szolnok-arad-tővisi, a szabadka-ujvidéki és a budapest-szabadkai második vágányt. Égetően sürgősek már ezek mert valóságos istencsodája, hogy e vágányokon minden perczben nem történik valami borzasztó szerencsétlenség, annyira túl vannak vonatindítás-sal terhelve. Sajnos, a katonai vonatok néhányát csak egyoldalú katonai jelentőségű. Kivételek a miskolci és a ruttkai vágányok s ugyanez mondható a második vágányról, mely ősszel elkészül. Igaza van a nyilatkozatnak; az lenne az ideális állapot, ha a legközelebbi években évente legalább száz milliót ruházhatnánk be; a szerves további fejlődést, a gazdasági élettel lépést tartó haladást csakis ez biztosíthatja. De hát miért nem ruházunk be? Az országgyűlés készségesebben megszavazná, mint a katonai javaslatokat. A mérnök és személyzeti hiány pedig nem lehet akadály a fejlődésnek, mert hiszen a végzett mérnökök kb. 20 százaléka állás nélkül van s a személyzet kiegészítése sem ütközött még soha akadályokba. Egyetlen elfogadható része az interviúnak az, a mit a budapesti pályaudvarokról mond. Itt valóban — ütött az utolsó óra. Az itt mutatkozó baj mérlegelésre tudnunk kell, hogy a mi centralizált vasutrendszerünk mellett a budapesti pályaudvarok ugyanazt a szerepet játszzák a mi forgalmi életünkben, mint a szív az élő organizmusban. Ha ez a középpont zavarral és torlódással küzd, azt a végsőtagok, az ország legszélsőbb vidékei is megérzik. A helyzet illusztrálására elég például a lipótvárosi pályaudvar mestani zavarára hivatkozni. Ha ma itt megraknak egy vasuti kocsit, az a körvasuton két-három napot elvesztegel, mielőtt vidékre mehetne. Égetően kellene egy középponti darabú pályaudvar, hogy a be- és kirakodás eléggé gyors lehessen. A MÁV részéről kiadott eme nyilatkozatra egyébként még ma megadta az üzleti körök részéről a választ az Országos Iparegyesület, amely Matkovits Sándor v. b. t. t. elnöklete alatt tartott ülésében foglalkozott a MÁV forgalmi zavaraiival s a fölmerült panaszok alapján az egylet végrehajtó-bizottsága kimondotta, hogy nem csupán az egyesületközi ankét összehívása tárgyában keresi meg a többi egyesületeket, hanem felszólítja az egész iparosságot, hogy a forgalmi bajokra vonatkozó konkrét panaszait küldjék be az Országos Iparegyesülethez, amely azokat összegyűjtve fogja a kereskedelemügyi miniszter elé terjeszteni. Elhatározta még a végrehajtó-bizottság, hogy a panaszokat a célszerűnek talált javaslatokkal együtt legkésőbb február végéig állíttatja össze, egyuttal pedig felkéri a kereskedelemügyi minisztert, hogy a szokásos konferenciát júniusra hívja össze és akkor nyújtson programot a begyűlt panaszok teljes orvoslására nézve.

Háborús hírek a börzén. Az értéktőzsdén ma nagy volt a lanyhaság, mert nem szólvá a rendkívül szűk pénzügyi viszonyok nyomozó hatásáról, a spekuláció megijedt a háborús hírektől. Mindenekelőtt az a hír kedvetlenítette el a spekulánsokat, hogy Nagybritannia anektálja Egyiptomot. A tőzsde fantáziája ezután nagy mértékben fejlesztette ezt a hírt és hamarosan egészen lángba borította a Balkánt. Beszéltek Bulgária és Szerbia mozgósításáról, sőt arról is, hogy Magyarország és Ausztria is mozgósít, még pedig a temesvári és zágrábi hadtestek már meg is kapták a mozgósítási rendeletet. Mind e hírek következtében a gabonátőzsde nagyon szilárd irányt követett, ami még inkább lanyhitóbban hatott az értéktőzsdére. Felesleges volna ennek a híresztelésnek tendenciáját megírni, mindenki tudja, hogy a kontinent-párt a legjobban szeretné az egész világot felforgatni, hogy így azután kényelmesen tudjon operálni a börzén.

A pénzpiacról. A nemzetközi pénzpiac helyzete még mindig súlyos, améhez még a bizonytalan kínai helyzet is hozzájárul. Rövid idővel ez előtt ugyanis egy bankszindikátus a kínai kormányral 10 millió font sterling kölcsönszerződést kötött. A bankok azonban föntartották maguknak a jogot, hogy a szerződéstől, előre nem látott körülmények kényszerítő hatása alatt, visszalépjek. Így nagy a kilátás arra, hogy a bankok tényleg nem kötik meg a kölcsönt a kínai kormánnyal. Különböző kínai értékekben máris nagy az árfolyamesés a berlini tőzsdén. A kínai állampapírosok árfolyama 30 fillérrel csökkent egy nap alatt. Nemcsak a kínai belpolitikai viszonyok vannak különben hatással a pénzpiac értékeire, hanem annak az üzleti összeköttetésnek a megszorítása is, mely eddig Kína és Németország között fennállott. — A bécsi tőzsdén tegnap a magyar bankamalláb már egészen öt százalékkal emelkedett. Ez is csak azt bizonyítja, hogy a pénzkínálat a minimumra csökkent s a pénzpiac ismét kénytelen lesz a jegybankot fokozottabb mértékben igénybe venni. A benyújtások napról-napra emelkednek s ha hasonló arányban rohanják meg a jegybankot a hét többi napjain is, akkor a jegybank legközelebb kimutatásában már 280 millió korona lesz az adóköteles jegyforgalom összege. A devizapiacra a hangulat nem változott. A váltóárfolyamok szilárdak, sőt a frank váltó árfolyama 3 fillérrel ismét emelkedett s elérte a 95.92 és fél koronás árfolyamot, éppen 70 fillérrel áll pari fölött. A devizapiac mai helyzete különben olyan, hogy még hosszú ideig állandóan a tuimagas árfolyomokra, tehát a drága ércváltókra van kilátás. Kereslet ugyan nem nagy a külföldi váltókban, de kínálat épen-séggel nincs. Londonban a magánkamatláb változatlanul 3¼ százalékkal.

Az osztályorsjáték mai, utolsó napi húzásán a következő nagyobb nyerceményeket sorsolták ki:

Ötözer koronát és a hatszázézer koronás jutalmat nyerte: 55503.

Kétezer koronát nyertek: 35321 63303 85669.

Ezer koronát nyertek: 9378 15084 15747 27520 61206 66883 69137 69730 73058 73400 79366 93774.

Ötszáz koronát nyertek: 1020 20110 21966 25451 26409 27136 27244 31235 47485 50402 67421 73277 76460 86028 86579 93774 100091 104161 106030 106165 108593.

A többi sorsjegyek kétszáz koronát nyertek.

A Kőbánya- és Utépitő Vállalkozók Országos Egyesületének választmánya tegnap ülést tartott gróf Bathányi Lajos v. b. t. t. elnöklésével. A napirend legfontosabb tárgya az egyesület akciója volt a kereskedelmi minisztérium ama rendelkezésére vonatkozólag, amely szerint a közutak építésére és fentartására szolgáló anyagok augusztus hó 15-től november 15-ig — tehát a legalkalmasabb munkaidőben — nem lesznek vasuton szállíthatók. A választmány elhatározta, hogy a rendelkezés megváltoztatása végett felterjesztést intéz a kereskedelmi minisztériumhoz és a felterjesztés megszövegezésére bizottságot küldött ki. A közszállítási szabályzatra vonatkozólag pedig elhatározta a választmány, hogy csatlakozik a Gyáriparosok Országos Szövetségének és a többi érdekköröknek idevágó mozgalmához.

Illetékügyi mizériák. Aki iparüzési szándékát a hatóságnál bejelenti, az a városok lélekszáma szerint meghatározott kincstári illetéket tartozik fizetni. Arról, hogy a hatóságok a lélekszám változásáról hivatalosan tudomást vegyenek, eddig nem történt intézkedés és így esett meg, hogy Nagyváradon az ellenőrző pénzügyőrség egy vizsgálat során 1024 esetben állapított meg illetékrövidítést és 1024 iparost meg is bírságot. Az Ipartestületek Országos Szövetsége e miatt felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez és ennek nyomán a pénzügyminiszter a felfeltételeket törölte, egyben pedig gondoskodott arról, hogy az alsófokú iparhatóságok a lélekszám-statisztikát mindig szem előtt tartsák az illeték kivetésénél.

Felolós szerkesztő:

FURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Nyiltter.

szavatban közzétételét nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Az ég bőségesen ontja áldásait

az embernek a föld gyógyító forrásaiból s az ember kitalálta a módját, hogy a források gyógyítóerejét egy értékesítse, hogy bármikor és bármilyen távol a forrástól használhassa.

Főközpont Magyarországra és Ausztriára: W. Th. Guntzer, cs. és kir. udvari szállító, Wien IV., Grosse Neugasse Nr. 17.

Műértő közönségnek

meglehető látványosságot nyújt

Hegedüs Zsigmond

Andrássy-ut 9. sz. alatt

ujjonnan átalakított műkereskedése, Nászajándéktárgyai és lakásdíszei első rangnak és olcsóságuknál fogva bárki által könnyen megszerezhetőek.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, október 18.

A készáru piacra szilárd volt ma az irányzat. Kielegendő kínálat mellett a malom tartozékok voltak ugyan és csak igen nehézkesen vásároltak egy keveset, mérsékelttel jobb árak fizetése előtt azonban, tekintettel a szilárd határidőpiacra, nem zárkóztak el. A forgalom szűk arányú maradt, mindössze mintegy 22,000 q buza kelt el a tegnapi árnál 3 fillérrel drágábban.

Kötetett: Buza. Tiszavidéki: 200 q 81.5 k 24.85 K, 200 q 81.5 k 24.85 K, 300 q 81 k 24.70 K, 2200 q 81 k 25 K, 200 q 81 k 24.80 K, 150 q 80 k 24.70 K, 100 q 80 k 24.80 K.

Pestvidéki: 350 q 81 k 24.70 K, 150 q 80 k 24.35 K, 150 q 80 k 24.35 K, 300 q 80 k 24.50 K, 300 q 79.5 k 24.20 K, 200 q 79 k 24.50 K, 370 q 78.6 k 24.10 K.

Bácskai: 4500 q 78.5 k 22.65 K, Dunai: 4000 q 78 k 21.15 K, Szerb: 4000 q 78.5 k 23.60 K, 4100 q 76.8 k 23.05 K.

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetségi gabonáraktárak gabona és orlemény forgalmáról és készleteiről 1911. október 7-től október 14-ig.

Table with columns: A forgalom és készletek részletezése, Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa. Includes sub-sections I. Készlet és forgalom and II. Az 1911. október hó 14-én megállapított készletek részletezése.

Table with columns: A) Nyilvános áruraktárak, B) Szövetségi gabonáraktárak. Lists various locations like Baja, Barcs, Békéscsaba, etc., with corresponding quantities and prices.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ. kezű volt:

Table showing market prices for Buza, Rozs, and other grains, including details like 'Tiszavidéki, uj' and 'Bácskai, uj'.

Table with columns: Arpa takarmány I. rendű, II., Zab I. rendű, II., Tengeri belső uj, Köles. Lists prices for various types of grain.

A határidőpiacra kötött:

Table with columns: Déllelőtt, Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re; Buza 1912 áprilisra, Rozs áprilisra, etc.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: Buza áprilisra, Rozs októberre, etc., showing closing prices for various grain contracts.

Budapesti gabonaforgalom.

1911. október 16-tól 1911. október 17-ig.

Érkezett Elszállított métermázs

Table with columns: Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa. Shows arrival and shipment statistics for grain.

Értéktőzsde.

A sok kedvezőtlen külpolitikai esemény és a pénzpiac számos nehézségei ellenére, elég kedvező volt a mai előtőzsde megnyitása. A magyar bankrészvény a tegnapi drágábban nagy tételben kelt el.

Az előtőzsdén kötött: Osztrák hitelrészvény 635-636, Magyar hitelrészvény 828.50-830.75, Magyar államvasút 724.50-725, Déli vasút 110, Házai bank 306-306.50, Jelzálogbank 475-476, Leszámlitólbank 565-565.50, Rimamurányi vasút 686.50-688.50, Városi villamos 410.75-414.50, Közúti vasút 785.25-787.50, Magyar koronajáradék 90.70-90.75, Agrárbank 511, Kereskedelmi bank 410, Házai sorsjegy 114-114.25, Salgótarjáni 664-666, Csukor 3150, Budapesti villamos 484, Auer 905-911, Vasúti forgalom 463-464, Tannin 650, Adria 528-529.

A déli tőzsdén kötött: Osztrák hitelrészvény 635-635.50, Magyar hitelrészvény 828.75-830.25, Jelzálogbank 474.50-475.75, Leszámlitólbank 564.25-564.75, Rimamurányi vasút 687-688.50, Városi villamos 411-412.25, Közúti vasút 785.75-786.50, Magyar koronajáradék 90.65-90.72.50, Magyar bank 705.50-707, Házai 114.25-114.75, Hermes 371, Agrár 511-512, Szerb 4110, Erzsébet malom 464, Hungária 278, Ciment I. 288, Salgó 662, Ujlaki 410, Legszesz 1410, Budapesti villamos 490-491, Auer 903-905, Tannin 653-657, Adria 531.25-534, Atlantica 290-291.

Az utőtőzsde iránya csekély forgalom mellett tartott maradt. Kötetett: Magyar hitel 830.25-831, Közúti 787.50, Agrárbank 511.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, október 18. (Saját tudósítónktól.) Magasabb amerikai árjegyzések szilárdító hatással voltak az itteni piacra, buza és zab 5 fillérrel drágult, rozs és tengeri tartott, árpa irányzata nyugodtabb lett.

Csak a minőség

réven lett világhírű a valódi

PALMA kaucsuk Cipőszarok

Vertical text on the right edge of the page, including 'Csütörtök, október 19.', 'Jegyzék', 'Bécs', 'M. kir. Al', 'Magyar k', 'Államköl', '1870. évi', 'Horvát-sz', 'Magyar f', 'Horvát-sz', 'Tiszai és', 'Egyesült', 'Egyesült', 'Osztrák a', 'Osztrák k', 'Osztrák a', 'Osztrák a', 'Epest szel', 'Bécs szel', 'Orosz All', 'Temes-Bé', 'ZÁLOG', 'Belvárosi', 'Belvárosi', 'Egyesült', 'Egyesült', 'Ganz és t', 'Házai ban', 'Kisbirtok', 'Kisb. orsz', 'M. agrár-', 'M. agrár-', 'M. agrár-', 'Magyar a', 'Magyar a', 'Magyar f', 'Magyar f', 'Magyar je', 'Magyar je', 'M. jelzalo', 'M. jelzalo', 'Magyar or', 'Magyar or', 'Magyar ta', 'Magyar ta', 'M. takp. k', 'M. takp. k', 'Orsz. közp', 'Osztrák m', 'Pesti haza', 'Pesti haza', 'Pesti magy', 'Pesti m. k', 'M. leszám.', 'M. leszám.', 'Adria m.', 'Budapesti', 'Budapesti', 'Kassa-odr', 'M. folyam-'

Jegyzetelt busz: Tiszavideki 12.75—12.00, bánáti 12.50—12.80, mosoni és győri 12.30—12.55, felsőmagyarországi 12.20—12.40, marchfeldi 12.10—12.50.

Ross: Felsőmagyarországi 10.70—10.00, csepeli 10.60—10.80, pestmezei 10.70—10.80, déli vasúti 10.60—10.80, különféle magyarországi 10.55—10.75, ausztriai 10.70—10.90.

Árpa: Morvaországi 10—10.60, marchfeldi 9.20—9.75, bécsvidéki 9.30—9.70, felsőmagyarországi 8.75—10.20, csepeli és győri 8.80—9.50, déli vasúti 8.70—10, északmagyarországi 8.80—9.50, maláta 9.25—9.50, takarmány 9.80—9.10.

Magyar tengeri 9.90—10.10, Cinquantin 10—10.40. Magyar zab: válogatott 10.25—10.50, elsőrendű 10.15—10.30, közepes 9.90—10.20.

Hova menjünk ki-tűnő Bowlé-t inni?

Keressek föl Gárdonyi Sándor Kolozsvári éttermét. Eötvös-utca 17. sz. Andrássy-nál sarkán, ahol jó és olcsó házi konyhára akadunk.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 18. Az előtőzsde irányzata kezdetben kedvetlen volt, később azonban javult a piacz. Nyugodt irányzattal és tartott árfolyamokkal nyílt meg a déli tőzsde; a forgalom későbbi során jelentékeny visszavásárlások fordultak elő Alpesi és Skoda-részvényekben, aminek hatása alatt az irányzat javult. Berlin nyugodt magatartást követett.

10 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 635.50, Magyar hitel 829.50, Államvasút 724, Déli vasút 109.50, Alpesi 811.— (809.50 után), Rimamurányi 687.50, Skoda 671.— (669.— után), Török sorsjegye 235.25, Keleti vasút 698.—, 3 százalékos déli vasúti elsőbbség 263.50.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 635.50, Magyar hitel 829.50, Anglobank 321.75, Bankverein 536.25, Osztrák földhitel 1273, Laenderbank 536.50, Unionbank 614.50, Államvasút 724.50, Déli vasút 109.25, Dunagőzhajózás 1128, Alpesi 813, Rimamurányi 688, Brüxi közszabánya 755, Török sorsjegye 234, Skoda 673.50, 3 százalékos déli vasúti elsőbbség 263.50.

Bécs, október 18. (Magyar értékelési zárlat), 4 száze léko aranyjárdék 111.—, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 298.—, Magyar hitelbank részvény 829.75, Magyar leszámítoló és váltó részvény 564.—, Rima-

murányi 688.—, Magyar ezukoripar 3170.—, Adria hajózási részvénytársaság 500.—, Magyar koronajárdék 90.55, 4 százalékos magyar földterhm. kötvény —, Magy. nyerev. kölc. sorsjegye —, Kassa-Oderbergi Vasutárs. —, Magyar jelzálogbank 416.—, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, október 18. (Osztrák értékelési zárlat), 4.2 százalékos papírjárdék 91.30, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 115.45, 1860-as sorsjegye 1575.—, Osztrák hitel sorsjegye —, Angol-osztrák bankrészvény 323.—, Bécsi Bankverein 536.—, Osztrák-magyar bank 1986.—, Déli vasút 108.60, Dunagőzhajózási r.t. 1127.—, Dohány részv. 306.—, Cs. k. arany (vert) 11.40, Német bankv. 117.81, Osztr. Lloyd 62.50, 4.2 sz. ezüst jár. 91.25, 94.55, Osztr. koronajárdék 91.25, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 636.—, Union-Band 613.50, Osztrák Landerbank 534.75, Osztrák-magyar államvas. 794.—, Elbevolgyi vasút —, Alpesi részvény 812.50, 20 frankos 19.22, Londoni váltóár 241.47, Lipótkohó 591.—, Török sorsjegye 233.60.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 18. (Értéktőzsde.) A politikai viszonyok további alakulása miatt táplált aggodalmak következtében jelentékenyebb üzleti tevékenység ma sem tudott látnakapni. A nyersvaszindikátus leértékeléséről és a belga vasárak emeléséről szóló jelentések észrevehető hatás nélkül maradtak. Erősebben csökkentek a felső-sziléziai vasút szükségleti részvénytársaság és egyes villamosági értékek, valamint német tengerentúli részvények, míg bankok és vasutak túlnyomórészt magasabban jegyezték. Az érdeklődés középpontjában azonban gőzhajós részvények voltak. A tranzatlantikai forgalmi egyezmény meghosszabítása és ezen értékek szilárdsága következtében végül a többi értéknemben is szilárd irányzat kerekedett felül. A tőzsde jól tartott árfolyamok mellett szilárd irányzattal zárult, főleg miután a politikai helyzetet is kedvezőbben ítélték meg. A készáruipiac ipari értékei esendeseek, többnyire jól tartottak voltak. Napi pénz 4, magánkamatláb 4 1/2 százalékos.

Berlin, október 18. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék —, osztrák hitelrészvény 199.—, Déli vasút 19.60, orosz bankjegyek 216.10, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Discontó Commandit 184.30, Dinamitruszt 178.20, Harpeni 172.20, Unifikált török járadék 88.75, 4.2 százalékos ezüst jár

—, 4 százalékos magyar aranyjárdék 93.10, Magyar koronajárdék 90.30, Osztrák-magyar államvasút 154.40, Bécsi váltóár 848.—, Olasz járadék —, Ált. villamosági Edison 203.70, Gelsenkircheneri 181.—, Laurakohó 160.50

Frankfurt, október 18. Zárlat. 4.20% papírjárdék —, 4 sz. osztr. ar-jár. 97.65, Magy. ar-jár. 93.—, Osztr. hitelint. részv. 198.75, Osztrák-magyar államvasút 154.0, Északnyugati vasút —, Bustlehi radi vasút —, Londoni váltóár 204.72, Bécsi Bank verein 135.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 75.50, 4.2 százalékos ezüstjárdék 94.90, Osztrák koronajárdék 91.40, Magyar koronajárdék 90.20, Osztrák-magyar bank 142.50, Déli vasút részvény 20.—, Elbevolgyi vasút —, Bécsi váltóár 848.25, Párisi váltóár 814.16, Union bankrészv. —

Hamburg, október 18. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 94.10, 1860. sorsjegye —, Déli vasút 19.85, 4 százalékos aranyjárdék 97.10, Osztrák hitelrészvény 198.25, Osztrák-magyar államvasút —, Olasz járadék 100.75, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 92.70

London, október 18. Angol consol —

Páris, október 18. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 94.12, Osztr. aranyjárdék 97.12, Magyar arany járadék 95.65, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.—, 3/4 százalékos Olasz járadék 100.60, Déli vasúti elsőbbségi kötv. 278.—, 5 százalékos marokkói járadék 525.—, 4 százalékos 1890. román kölc. —, 4 százalékos amort. románjár. 1905. —, 5 százalékos orosz járadék 105.45, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 100.75, 4 százalékos spanyol jár. 91.10, 4 százalékos unifikált török jár. 87.55, Török sorsjegye 195.75, Török dohányrészvény 333.—, Osztrák földhitelintézet —, OsztrákLanderbank 574.—, Magyarjelzálogbank —, Banque de Paris 17.01, Banque Ottomane 683.—, Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút 113.—, Meridionalvasút 587.—, Hartman gépgyár 623.—, Rio Tinto —, Sucrerie d'Egypte 77.—, Tula —, Uríkányi kőszén —, Chartered 8.25, De Beers 462.—, East Rand 80.75, Jagersfontein 188.—, Trans. Land Comp. 43.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.68, Váltó német piaczokra (rövid) 122.68, Váltó Bécsre (rövid) 104.12, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó rövid 1/8, Váltó Svájcra (rövid) 7/8, Csekk Londonra 251.65, Magánkamatláb 3.50

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Table with columns: Milyen időre?, Nyers Finomított, Azonnali és decemberig terjedő szállításra, Október—májusra, Október—augusztusra, Irányzat: Változatlan.

Main financial table with columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró ár-folyam, Pénz, Ár, Osztr. az utolsó üz. évről, Részvények száma, Befizetés részv. által, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Közlekedési vállalatok.

Récsi nyersszeszjegyzés	62.50	63.50
Prágai	59.—	59.50
Lemberg	57.50	58.—

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállításra	13.20—13.40
1911. okt.—decz-re	13.—13.20
Durva korpa azonnali szállításra	13.60—13.80
1911. okt.—decz-re	1.60—13.70

Zsiradékok.

Disznózsír budapesti	161.—162.—
vidéki	—
Szalonna.	
Városi 4 drb-os	145.—146.—
3	146.—147.—

Kőbányai sertésvásár.

Október 18. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 154—156 fillér. Fiatal közép (párónként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 162—164 fillér. Közép (párónként 210—280 kgr.) 169—176 fillérig.

Sertéslétszám: 1911. évi október hó 16. napján volt készlet 29698 drb. — 1911. október 17-én felhajtott 210 drb. — 1911. október 18. napjára maradt készletben 29523 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: lanyha.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától.) Október 18. Előző napi eladatlan maradvány 511 drb sertés, 97 drb süldő. Pótfelhajtás 16 drb sertés, 4 drb süldő. Mai felhajtás 1118 drb sertés, összesen 1725 drb sertés, 101 drb süldő. Eladott 1075 drb sertés, 72 drb süldő, Mai maradvány 650 drb sertés, 29 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirterítés. Öreg I. rendű 350 klg. felüli ételsúlyvonással 155—158 fillér. Öreg II. rendű ételsúlyvonással 150—156 fillér. Fiatal nehéz 300 klg. felüli ételsúlyvonással 159—170 fillér. Fiatal közép 220—300 klg.-ig ételsúlyvonással 164—178 fillér. Fiatal könnyű 120 klg.-ig ételsúlyvonással 169—180 fillér. Husserítés könnyű 140—300 klg.-ig ételsúlyvonással 170—180 fillér. Süldő belföldi ételsúlyban 100—120 fillér. A vásár irányzata vonatott. Az árak változatlanok.

VIZÁLLÁS.

okt. 18. okt. 17. okt. 18. okt. 17.

méter		méter	
Inn	Schärding 1.88 0.70	Flaza	M.-Sziget 0.10 0.80
Duna	Passau 2.08 1.67	Telekháza	1.76 0.80
	Linz 0.72 0.90	V.-Namény	8.20 0.92
	Bécs 0.76 0.95	Tokaj	0.48 0.46
	Pozsony 0.81 0.37	Tiszafüred	0.40 0.88
	Komárom 1.84 1.54	Szolnok	1.54 1.18
	Budapest 1.15 0.82	Csongrád	1.12 1.68
	Páris 0.48 0.11	Szeged	0.58 0.89
	Mohács 1.16 0.59	T.-Becse	0.52 0.72
	Gombos 3.— 1.46	Titel	1.62 0.73
	Ujvidék 1.08 0.81	Óbuda	1.12 1.02
	Pancsova 1.28 0.52	Tapoly	0.14 0.38
	Páris 1.89 1.40	Bodrog	0.10 0.24
Morva	Morvafalu 0.60 0.86	Sajó	Zsolenza 1.37 1.18
Vág	Zsolna 0.14 0.34	Hernád	H.-Németi 0.21 0.58
	Trenosén 0.18 0.65	Berettyó	Margitta 0.32 0.36
	Szered 0.48 0.38	B.-Ujfalu	0.44 — 0.38
Rába	Szt.-Gottárd 0.11 0.02	Kőrös	Csucs 0.43 0.46
	Sárvár 1.81 1.45	N.-Váradi	Belényes 0.14 0.08
	Győr 2.15 2.85	Tenke	0.20 0.24
Órava	Várasd 0.72 0.87	Gurabonca	0.30 0.46
	Bárcs 1.66 0.61	Borosjenő	0.06 0.62
	Eszék 1.— 0.86	Békés	0.28 0.50
Mura	M.-Szerdah. 0.— 0.42	Gyoma	0.32 0.60
Száva	Zágráb 0.42 0.56	Gy.-Fehérvár	0.28 0.32
	Sziszék 3.23 0.56	Branyicska	6.— 0.—
	Mitrovicza 3.46 2.35	Arad	1.08 1.—
Szamos	Deés 0.58 0.56	Makó	0.10 0.10
	Szatmár 0.24 0.25	Lugos	0.40 0.65
Kraszna	N.-Majtény 0.53 0.—	Kiszertó	0.28 0.86
Latorozs	Ménkes 0.08 0.08	K.-Kostély	0.48 0.70
Laborcz	Homonna 0.10 0.30	Temesvár	0.80 0.64
Ung	Peresceay 0.65 0.62	Becsikereit	1.0 1.14

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap száraz, derült és hűvös idő uralkodott; az ország északkeleti nagyobb felében az éjjeli fagy általános volt s helyenként reggel délr is keletkezett. A hőmérséklet ország-szerte 3—7 C. fokkal alacsonyabb volt a normálisnál; a maximum 18 C. fok volt Fiumében, a minimum pedig —7 C. fok Boffalun.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Az időjárásban lényeges változás nem várható. (Sürgönyprognózis: Változás nem várható.)

Állomás	Lágyvonal m. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csupaoktóber		Hőmérséklet	
					mm.	h.	mm.	h.
A.-Szlátina	67.8	2.6	NE	3	0	15	0	
Ungvár	65.9	3.0	N	3	0	15	2	
Késmárk	—	—	—	—	—	—	—	
Losonc	67.4	0.6	NW	1	0	17	0	
Ógyalla	64.8	5.0	E	1	0	17	4	
Budapest	65.3	3.8	SW	1	0	16	3	
Hérsény	64.5	4.0	—	2	0	16	3	
Keszthely	64.0	6.6	—	0	0	18	4	
Pécs	64.7	6.6	—	0	0	16	4	
Zágráb	64.8	4.2	—	0	0	15	4	
Fiume	64.7	9.4	—	0	0	15	4	
Szeged	64.8	6.0	S	1	0	16	8	
Temesvár	64.9	5.1	E	1	0	19	8	
Nagyvárad	65.1	4.1	NE	1	0	16	3	
Kolozsvár	67.6	0.4	—	0	0	14	1	
Nagyvárad	67.3	0.1	SSE	1	0	13	1	
Szatmár	—	5.4	W	0	0	14	3	
Eger	—	2.6	—	—	—	13	1	
Arvavár	—	0.2	NE	1	0	14	3	
Selmeczbánya	—	4.8	NE	1	0	14	3	
Komárom	—	5.4	E	1	0	11	4	
Magyar-Óvár	—	4.0	SE	1	1	16	4	
Sopron	—	5.4	W	2	0	17	3	
Eszék	—	8.6	—	0	0	19	8	
Cikvenia	—	1.3	—	0	0	18	7	
Debrecen	—	—	—	—	—	16	1	
Késkemet	—	—	—	—	—	15	1	
Oroszáza	—	4.8	SW	0	0	16	4	
Arad	—	4.4	SW	1	0	20	4	
Zombolya	—	5.4	E	2	0	20	15	
Versecz	—	3.0	SE	1	0	21	10	
Orsova	—	2.2	S	2	0	19	10	

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 18. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Nemes Viktor jászberényi és Ruszinov Péter teregovai járásbírói tevékenységüket, jelenlegi alkalmazásuk helyén a IX. fizetési osztályba sorozott tevékenységűekké;

a külügyek minisztere Wallnöfer Egbert vámhivatali gyakorlatot a külügyek minisztériumába számjárnokká;

a kolozsvári ítélőtábla elnöke dr. Kiczko Lajos ügyvédjelöltet a kolozsvári ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká;

a nagybecskereki törvényszék elnöke Kiss József szegedi ítélőtáblai napidíjas szolgát a nagybecskereki törvényszékhez III-ad osztályú hivataloszállású névezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminisztere Rézler Kornél dr. zalaegezségi ügyészt a komáromi Csajághy Károly aradi ügyészt pedig a zalaegezségi kir. ügyészséghez helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Klauschek György budapesti lakos Kolossára, Botics József drávpálfalvai lakos Horvátira, Kisköru Prodán Jura (György) beregszászi lakos Szentpéterre, Márku József budapesti lakos család nevének Szabóra kért átváltoztatását megengedte.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Előfizetési igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Egy szerencsés és véletlen

Milliók vagyonhoz juttathatja, ha alant olvasható feltételek mellett sorsjegyeket vásárol nálunk. Oly módozatot ajánlunk Önnek, ahol havi részletek fizetése által tőkét gyűjt; értékben emelkedő, bármikor eladható értékpapírokat szerez meg és ezen sorsjegyek megvásárlásával évente számos huzásban nagy nyereményekre játszik. A nyereményszabályok értelmében minden sorsjegyenek legalább egyszer ki kell huzatnia.

A Konvertált Jelzálog sorsjegyek

évente 6 huzása van:
február 25. április 25.
júni 25. augusztus 25.
október 25. decemb. 25.

Évi nyeremények:

1 főnyeremény	1000000
1 " "	500000
1 " "	300000
2 " "	100000
2 " "	75000
1 " "	100000
1 " "	50000
1 " "	30000
3 " "	10000
6 " "	5000
3 " "	3000
9 " "	1500
15 " "	1000
48 " "	500
33 " "	400
600 " "	200

Játszik még 48 évig.
300.000 K nyertek nálunk részlet-íven eladott HAZAI sorsjeggyel.

Ha 48 havi 6 koronás részletfizetésre

1 drb Konvertált Jelzálog sorsjegyet
2 " Erzsébet királyné szanatórium sorsj.
1 " József sorsjegyet
vásárol nálunk, évenként 11 huzásban kb.

2.700.000 korona

nyereményre játszik.
Mind a négy sorsjegyéért összesen 48 hónapig havonként hat koronát kell fizetni és ha postautalványon az első hat koronás részletet megküldi, azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ellátott részletlevelet. Így már az első részlet megfizetésével a sorsjegyekre eső minden nyeremény önt illeti. Pénzét nem veszítheti el, mert
1. 48 hónap alatt a sorsjegyekre eső nyeremények az Ön tulajdonát képezik,
2. 48 hónap elteltével 4 sorsjegyet kap, melyet a napi árfolyamon készpénzért eladhat,
3. ha a sorsjegyeket megtartja, 37 illetve 58 évig számtalan huzásban nagy nyereményekre játszik és ezen idő alatt minden sorozat kivétel nélkül nyer. Huzás után sorozási jegyzeteket küldünk.

Huzás: október hó 25.
Központi Váltóüzlet Részv.-társ.
Budapest, V., Szabadság-tér 3.

Az Erzsébet kir. szanatórium

sorsjegyek évenként 3 huzása van:
március 1. július 1.
november 1.

Évi nyeremények:	Korona
1 főnyeremény	40000
1 " "	25000
1 " "	15000
3 nyeremény á 2000	6000
3 " "	1000
6 " "	500
15 " "	100
30 " "	50

Játszik még 58 évig.

A József sorsjegyek

évenként 2 huzása van:
május 15. november 15.

Évi nyeremények:	Korona
1 főnyeremény	30000
1 " "	20000
4 nyeremény á 2000	8000
4 " "	1000
10 " "	200
40 " "	50
40 " "	40

Játszik még 37 évig.

50.000K-át nyertek nálunk részlet-íven eladott HAZAI sorsjeggyel.

Illusztrált korrajz a párisi kommunáról!

RÁKOSI VIKTOR

A PÁRISI GYUJTOGATÓK

(A kommun története)

Regényes korrajz

Ára félre 6 korona,
vászonkötésben 8 korona.

Kapható

LAMPÉL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, Andrásy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Kis műkedvelők részére

most jelent meg a Franklin-

Társulat kiadásában:

Gyermek-

Színház.

Bjölcz eredeti színmű leányok és fiúk számára.

Iris Rudnyánszky Gyula.

Ára kötve 1 K 80 L.

Tartalom: A tavasz tündéré. — A karácsonyfa. — Alom az erdőben. — A hazug. — A fehér ruha. — A varázsgyűrű. — Egyszeregy. — A kályha titka.

Kapható: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrásy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Nagyobb csoport: évi 18 huzás 4 millió össznyeremény.

Ha több sorsjeggyel több huzáson akar játszani ajánljuk a következő sorsjegyeket:

- 1 drb. Konvertált Jelzálog sorsjegy,
- 1 drb. Festsí Házai Takarékpénztár sorsjegy,
- 1 drb. Olasz vöröskereszt sorsjegy,
- 1 drb. József sorsjegy,
- 2 drb. Erzsébet kir. szan. sorsjegy.

Mind a hat sorsjegyéért összesen 48 havi 11 (tizenny) K fizetendő.

ÉVENTE 18 HUZÁS.

K30000

CERES-DIJ-KIÍRÁS.

Azon ezélel, hogy a CERES-ételsirt ott is bevezessük, ahol azt régi szokásból vagy megokolatlan előítéletből kifolyólag még nem használják, azon kérséssel fordulunk hű vevőinkhez, akik meggyőződésből és praktikus tapasztalataik alapján használják ezen cikket, miszerint a következő kérdésekre válaszolni sziveskedjenek:

1. Mi készítette Önt arra, hogy a Ceres-ételsirral kísérletet tegyen? 2. Milyen előnyei vannak ezen ételsirnak más ételsirokkal szemben? 3. Mely előnyei teszik azt Önre nézve nélkülözhetetlenné? 4. Ismerőseit hogyan győzi meg ezen előnyükről?

Ezen kérdésekre vonatkozó jó válaszokra a következő díjakat tűzzük ki, a melyek kisorsoltatnak:

1 díj á K	1000 = K	1000	20 díj á K	100 = K	2000
10 díj á K	200 = K	2000	1000 díj á K	20 = K	20000
Összesen ..		K 3000			K 22.000

Azon pályázók között, akik a feleletek külalakja és tartalma folytán különösen jó válaszokat küldenek be, a következő nyeremények kerülnek kiosztásra:

1 nyeremény á K	1000 = K	1000	5 nyeremény á K	200 = K	1000
2 nyeremény á K	500 = K	1000	20 nyeremény á K	100 = K	2000
		K 2000			K 3000

Egy pályázati bíróság, melynek összeállítását annak idején az újságokban közölni fogjuk, el fogja **K. 30.000.** dönteni, mely válaszok fognak a 25.000 koronát kitevő díjak kiosztatása céljából kisorsoltatni és mely pályázók kapják meg a 28 nyereményt, melyek összege: 5000 K.

Ezen pályázaton mindazok részt vesznek, akik a fenti négy kérdésre vonatkozó jó választ alantí czégnnek legkésőbb 1911. évi november hó 15.-ig beküldik és legalább öt papírszalaggal (1/2 kg-os Ceres-koczkák vagy csomagokról) azt igazolják, hogy ami Ceres-ételsirunkat fogyasztják; minden további öt szalagért a jó válaszok beküldője egy-egy további sorsszámot kap és ezáltal a sorsolásnál kettős, illetve többszörös esélye van.

A huzás a jegyzői szabályzat 88. szakasza értelmében a cs. k. közjegyző, Dr. Kopetz H. R. ur jelenlétében s irodájában 1911. évi december hó 20-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni. A nyertesek a díjakat azonnal megkapják, minden levonás nélkül. Az összes nyertesek jegyzőke kinyomtatatik és kiváratva bárkinek beküldetik.

SCHICHT GYÖRGY R.-T. „Dij-pályázat“ AUSSIG, BÖHMEN.

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —

Irta: BILLY MARSH.

69

József bátya érezte, hogyan lesz hideg a keze a kezében és reszketni kezd.

— Csendesen! Csend! — suttogta — bízd rám a beszédet.

Ugyan e pillanatban mistress Pentreath titokban megrántotta a kulcsár kabátja szárnyát és odasugott, hogy legyen óvatosabb.

— Mistress Frankland levele — sugta a fülébe — határozottan azt parancsolja, hogy ne vétessük észre, hogy előre kapott utasítás szerint cselekszünk.

— Azt hiszi mistress Pentreath, hogy elfelejtettem valami olyant, amit emlékezetemben kellett tartanom? — válaszolt mr. Munder, aki mégis csak elfelejtette. — Ne higgye kérem, hogy akár most, akár máskor kompromittálom magamat. — Pedig nagyon közel volt hozzá, hogy elkövesse. — Bizza csak kérem teljesen rám a dolgot.

Ismét Sarahhoz fordult és ridegen szólt:

— Milyen okaim, asszonyom? Ne törődjék az okokkal, azokkal most nem veszdünk... most csupán tényekkel, körülményekkel és eseményekkel van dolgunk. Legyen olyan szives és erre gondolva ne szakítson félbe engem... Tehát azt akartam mondani, hogy önt uram és önt, asszonyom, körülvezették a kastélyban, fölvezették önt a nyugati lépcsőn, a díszlépcsőn, uram, legelőzékenyebb és legudvariasabb módon megmutatták önnek a reggeliző-szobát, a könyvtár-szobát és a társalgót. Ebben a társalgóban ön uram megengedi magának a legfelsztelenebb, hogy ne mondjam, sértő magaviseletet, ön pedig, asszonyom eltűnik, hogy ne mondjam, elszökik. Ilyen példátlan és hallatlan magaviselet természetesen enyem és mistress Pentreathot...

Mr. Munder megakadt és zavarba jött, mert nem talált illő kifejezést.

— Csodálkozással tölt el — egészítette ki mistress Pentreath hosszú szünet után.

— Nem, asszonyom — válaszolt mr. Munder szigorúan. — Nem helyes a szó.

Eppen nem csodálkoztunk, csupán meglepődünk. És mi következett ezután? Mit hallottunk uram, ön és én az első emeleten? — folytatta sötéten József bátyára meredve. — És mit hallott ön, mistress Pentreath, mi alatt az eltűntet kerestük a második emeleten? Mit hallott ön?

Ily módon személyes nyilatkozásra felszólította a házvezetőnő eltökélten és röviden felelt:

— Egy kiáltást!

— Nem, nem, nem! — kiáltott mr. Munder, tenyerével bosszusan veregetve az asztalt. — Sikoltás volt az, mistress Pentreath... sikoltás.

— És mi volt a jelentősége, ezélel és oka ennek a sikoltásnak? Ifjú nő — mr. Munder itt Betseyhez fordult — ezeket a sajtáságos és furcsa tényeket most egészen addig követjük, ahol te következel. Légy tehát oly jó, lépj elő és e két személy jelenlétében mondd el nekünk, mi adott neked okot arra a kiáltásra, a hogy mistress Pentreath mondja, de ahogy én nevezem: sikoltásra? Egy egyszerű, őszinte nyilatkozat elég, jó leány, egészen őszinte egyszerű nyilatkozat. És ifjú lány, még egy szót: beszélj bátran, értetted? Bátran szólhatsz.

E nyilvános és ünnepélyes beszéd folytán a legnagyobb zavarral küzdve követte mr. Munder példáját Betsey.

Kevés gondolatot nagy mondatokban fejezett ki épp úgy, mint mr. Munder.

Ha azt keressük, hogy ugyan mit is mondott, a következő választ kell adnunk:

Először elbeszélte, hogy akkor hallotta a lépcsők zaját, amikor a konyhában forgolódott.

Másodszor: hogy elhagyta a konyhát, mert kíváncsi volt, hogy ki járkal odakünn.

Harmadszor: megállt egy kanyarulatnál,

mert feladta a reményt, hogy azt a személyt, akinek lépteit hallotta, utólérje.

Negyedszer: újból neszt hallott Betsey. Félve, habozva felvetette magában a kérdést, hogy ha a szellemek otthagyták az egyik helyet, végleg eltűnnek-e vagy pedig más helyre húzódnak, tovább is rémitgetik az embereket.

Ötödször: Sokáig töprengett magában Betsey afölött, hogy a szellemek nyitott ajtón keresztül járnak-e, vagy csak a kulcslyukat használják erre a célra.

Hatodszor: Az ajtó felé olyan zajt hallott, mintha egy test zuhanna a földre.

Hetedszer: Annyira megijedt Betsey a zaj miatt, hogy majdnem elvesztette lélegzési képességét.

Nyolczadszor: halk kiáltást hallott Betsey s amilyen gyorsan csak tudott, rohant vissza a konyhába.

— Nagyon helyes! Nagyon helyes, — szólt mr. Munder, mikor bevégezte amaz beszédét.

— Nagyon helyes. Visszaléphetsz, leányom, befejezted a dolgod.

József bátya szörnyen mulatságosnak találta azt, ahogy Betsey vallomását elmondta és vidáman nevetett. Mr. Munder szigorúan fordult feléje:

— Ezen nincs mit nevetni, uram, — szólt — Sckkal jobban tenné, ha arra gondolna, ami ennek a fiatal lánynak a sikoltására következett. Mit csináltunk mindannyian, Sir? Oda siettünk, gyorsan feikerestük a helyet. És mit láttunk, uram? Önt láttuk, asszonyom, hanyattfekve a lépcsőházban s ott láttuk azokat a kulcsokat is, melyek most itt függenek a csarnok padlóján. Ezek olyan tények, körülmények és események, melyeket ön elé állított. Mi mondani valója van erre? Ugy van, mit fog erre felelni? Ünnepélyesen és teljes komolysággal hozzá teszem s felszólítottam önt a magam nevében, mistress Pentreath nevében és az uraim nevében, de a tisztaság nevében is, hogy nyilatkozzék, mit jelent ez.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1911. október 19-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Cyrano de Bergerac

Drama 5 felv. Irta: Rostand Ed. Fordította: Abrányi Emil.

Személyek:

Cyrano de Bergerac Pethes
De Neuville Garamszeghy
Guiche gróf Ivanli
Le Bret Rajnai
Carbon kapitány Szacsay
Lignière Mihályi
Valart vicomte Naay
Guigy Bonis
Brissaille Páli
Ragneneau Rózsahegy
Montfleury Horváth L.
Bellerose Balassa
Jodelet Kovács
1-60) marquis Horváth
2-60) Kádét Faludi
Kádét Kutty
Fogár Haidu
A. Ha Földesi a. n.
Egy testőr Mészáros
Más testőr Narcisz
Kapus Súrár
Tolvaj Márai
Spanyol tiszt Abonyi
Karmester Pécs
Egy író Várdi
Roxán Lenkey H.
Liza Vizváry M.

Kezdeté 1/8 órakor

MAGYAR SZÍNHÁZ

Az élet szava.

Színmű 3 felvonásban Irta: Schnitzler Arthur. Fordította: Salgó Ernő.

Személyek:

Az öreg Moser Sebestyén
Mári, a leánya Gombaszögi
Richterné T. Hami
Kamali, a leánya Simonyi
Dr. Schindler Papp
Rainer Ede Törz
Az ezredes Pártos
Iren, a felesége Harasztli
Max, fiatal tiszt Lugosi
Albert, Tarnay
Sebestyén, altiszt Gere
Kocsonya, nevelő Boross
Tarlóci, Krasznainé
Ma uola Soós M.
Mimi Bethlen G.
Thomson Raskó

Kezdeté 1/8 órakor

EL. KIR. OPERAHÁZ

Burrián Károly fellépésével

Siegfried.

A "Nibelung gyűrűje" című zenedráma - trilogiának második része 3 felv. Zenéjét és szövegét írta: Wagner R. Ford. Radó A

Személyek:

Siegfried Burrián
Mime Deri
A vándor (Wotan) Szemere
Alberich Dálnoki
Fafner Venczell
Brünnhilde Vasquezné
Erdei madár hangja Sándor E.
Erda Bader D.

Kezdeté 1/7 órakor.

Színház Varosigóli Színház

Nulla ur.

Bohózát 3 felvonásban. Irta: Gavault Pál és Mouézy Eon. Fordította: Góth Sándor.

Személyek:

A herceg Széreg
Lucien Fekete
Erdőné Feld I.
Georgette Radó N.
Jouguette Szabolcs
Bouillon Szalay
Farabouille Klenovics
Bébé Szőlősy R.
Beurdin Keller
Guilberte Kormendy I.
Julie Ottósy J.
Marionette Heitah O.
Fü Mányoky L.
Edouard Török

Kezdeté 1/8 órakor

APOLLO-PROJEKTÓGRÁF

Színház-utca 1-3. Telefon 68-39.

Mozgófénykép újság (heti aktualitások). A csokor (humor- és képek). A tripoliszi események (eredeti helyszíni felvétel). A majom (komédia). A morion előadása (detektív történet 3 felvonásban). Legközelebbi műsorváltozás: hétfőn, 1. hó 23-án.

Az első előadás hétköznapokon d. u. 1/8 órakor, vasár- és ünnepnapokon 4 órakor kezdődik

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

22 műsorszám!!

A fő attrakciók:

LOLA and OTTO TATE
GEORG NEUMÜLLER
KARTELLI
CARDOSH

Az előadás kezdete 8 órakor.

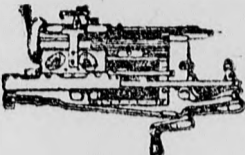
Jegyelvétel: 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál. A téli kertben reggeli 8 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez. Telefon 92-86.

Uj Styria kötőgépek

részletfizetésre

Fogl József Lajos

Budapest, VIII., József-körút 42. Arjegyzők ingyen és bérmentve.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.

Elnök: Herczeg Windischgraetz Lajos.
Minden asztal vagy háztartás hiányos Magyarország kincse, a felséges tokaji bor nélkül.

ÜNNEPI ALKALMAKRA

ajánljuk próbaküldemény vagy ajándék gyanánt:

- 5 kg.-os bérmentes postakosarak
- 2 palack 0.5 lit. 1904. évi zamatot számorodni és 2 " 0.5 lit. 1904. évi 3 putonos aszu és 1 " 0.5 lit. 1901. évi kiváló számorodni, együtt. K 12.-
- 3 palack 0.7 lit. 1901. évi kiváló számorodni K 7.40
- 5 palack 0.5 lit. 1906. évi 3 putonos édes aszu, K 14.25

Bérmentes vasuti ládák:

- 10 palack 0.7 lit. 1907. évi tokaji finom pécsenye bor (hercegi töltés) és 10 palack 0.5 lit. 1901. évi kiváló tokaji számorodni bor K 32.-

vagy

- 5 palack 0.25 lit. 1906. évi 2 putt. édes tokaji aszu és 5 " 0.25 " 1904. " 3 " " " és 5 " 0.25 " 1901. " 4 " kövér " " és 5 " 0.25 " 1899. " 4 " nehézgyógy, együttesen K 51.-

Bérmentes vasuti hordók:

- 60 liter 1908. évi tokaji asztali bor K 60.-
- 60 " 1907. " zamatot pécsenye bor K 72.-
- 60 " 1904. " kiváló számorodni bor K 90.-

Tantál-Lámpa

a legjobb fényszóró izzólámpa. Árammegtakarítás kb. 80%. Főber fénytelég. — Részletfizetésnek ellenáll. Egési óráinak száma meghaladja bármely izzólámpát. Minden helyzetben, tehát felfelé, alóla, ferdén, oldalt egyformán világít. Olcsóbb a többi fényszóró izzólámpánál. Nagyobb rendelkezésnél magas engedély.

MAGYAR SIEMENS-SCHÜCKERTMŰVEK
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 36. SZ.

"Palace" Szálló

Café-Restaurant és Souterrain helyiségei polgári árakkal.
Rákóczi-ut 43. szám
Kitünő magyar-francia konyha.
Minden délután fél 5-től fél 7 óráig Művész-Quartett zenehangverseny. — Esténként kolozsvári PONGRACZ LAJOS muzsikái.
UNTERREINER JA. OS volt alsótátrai vendéglős

Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, Városmajor-utca 74. szám.
Telefon 88-39.

A Kis Svábhegy lankás hegyoldalán, régi árvány park közepén, remek kilátással a budai hegyekre, Ozondús levegő. Budapest legcsodásabb területe. Harmincz, kényelemmel berendezett szoba, közös és társalgó-helyiségek, előkelő és meleg családi otthon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógykezelés összes eljárásai. Szénsavas, sos, mor, fenyő, villamos és fényfürdők. A szanatóriumban rendelkezésünkre állnak: emésztésszervek betegségei, anyagcsere hámalmak, cukorbetegség, máj, epék, vesebetegségek, neurasthenia, hátszervi betegségek, ellen-szavanyúság és általános esetek. — Igazgató-főorvos: csornyfalvi dr. Kozmutza Béla. — Felvétel a szanatóriumban egész nap. 110.

Megnyilt

MERÁN-szálloda

Budapest, V., Váci-körút 82/a.
Nyugati pályaudv. szemben
Tulajdonos:
Balog József.
100 szoba. Központi fűtés. Hűtés és meleg vízvezeték. Villanyvilágítás. Lift. Fürdők. Olvasó- és társalgótér. Buffet és kávéterem. Közlekedés a város minden irányába. A szobák árai 3.50 koronától feljebb.

A legjobb zongorák:

Chmel J. és fia

cs. és kir. udv. zongoragyárosoknál.
BUDAPEST, Gizella-tér, Haas-palota. és II. e.
Bösendorfer, Bechstein, Schiedmayer, Rönisch, Steck, Görs, Prokseh, Dörsam, Wirth stb.

egyedüli képviselő, valamint a "PIANCLA" zongorázó-készítők.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben)

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 órakor az októberi favorit-műsor.

A New-yorki botorok. A világhírű Piccad-csoport végtelenül mulatságos némajátéka. — The Mamoura Family. A japán mikádó udvari művészei 72000 koronás színpadi festszerelésükkel. — A KÉK RÓKA Zerkowitz Béla óriási sikert aratott új operettje. Játsszák: Szalontay Ferike, Mogy Ilnok, Viola Blaz, Máté Sándor, Doktor János és Dezsőffy László. — The Prince of Wales-csoport, ropant kedves angol fiúk és lányok. — Reuter Bros Gladiátorok Budapestben még nem látott mutatványa. — Liso Ripart, a párizsi párisi díj. A vasutas kacsagató új bohózat Tullista és Pittáner moka. Barsány és Vihányi a tükör előtt. — Azonkívül új darabok, új szökök, új szcenizált dalok és az összes októberi attrakciók.
A téli kertben ROYAL-CABARET, belépő-díj 1 kor., 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vincs és zenekara hajnalig muzsikál. Bai mobile. Keringő verseny. A legvidámabb budapesti hely.

Családi házakat építünk

minden tökélyfektetés nélkül köztisztviselőknél és nyugdíjas macanbivatalnokoknál, lakbérük lekötése ellenében Buda legzjobb részén és kitünő fekvésű helyen a Fildér- és Aladar-utcaiban és ezenkívül bárhol. — Jelentkezések mielőbb eszakielendők, mivel már csak néhány telek áll rendelkezésre. Bövebb felvilágosítást nyújt Budai Bank és Telepítő Részvénytársaság
I., Fehérvári-út 34-36. szám.

Farkashazi és Bíró zongoratermei

Váci-körút 12. szám.
alatt megnyiták.

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben

TELEFONSZÁMOK: 72-90, 73-97, 73-98, 73-99. **SALAMON JAKAB és TÁRSA** cégénél Budapest, V., Erzsébet-tér 5. szám. TELEFONSZÁMOK: 72-90, 73-97, 73-98, 73-99.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1911. október 19-én.

VIGSZÍNHÁZ.

Hit és haza.

Számú 4 felvonásban. Irta: Schönhen Károly.

Személyek:

Örg Rott	Fenyves
Rott Kristóf	Hegedűs
Rottné	Vasváry L.
Rott Péter	Köröndi
Sandorger	Szerény
Engl	Tapolczai
Csalós	Csontos
Falcsér	Vendray
Irak	Bárdi
Sosster	Győző
Wolf	Tanay
Dobos	Stella
Sándorger	G. Kertész E.
Kati	Makay M.
Rottné anyja	Rinaszkókné
Vereb	Kemenes

Kezdete 7/8 órakor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Irta: Martos Ferenc. Zenejét szerzte: dr. Rédy Aladár.

Személyek:

Agárdi Gábor gróf	Szirmai
László fia	Király
Howard Dorothy	Lonczay A.
Hosi	Fedák S.
Csibákné	Gerő I.
Zsolt, igazgató	Rátkay
Kálmán, önkéntes	Simai
Horonyi, riportér	Balázs
Schwarz, bankhiv.	Dévényi
Itató, színész	Németh
Egressi, színész	Latabár

Kezdete 7/8 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

A fehér ember útja.

Irta: Dr. Gáspár Ferenc.

Kezdete 7/8 órakor.

ROYAL-ORFÉUM.

VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor legelső-rangú színházi és variété-előadás.

A New-Yorki betörők!

A világhírű Ficoard - csoport végtelenül mulatságos némajátéka. — The Hamomura Family. A japán mikádó udvari művészi 72.000 koronás színpadi fölszerelésükkel.

A kék róka.

Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új operettje. — Játsszák: Szalontai Ferike, Mezey Ionka, Viola Giza, Mathé Sándor, Doktor János és Deszffy László. A téliakción Royal-Cabaret Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vince és zenekara. Bal-mabile. Keringő verseny. Tánc hajnalig. A legvilágosabb budapesti hely.

OMNIA

A főváros legnagyobb és legdiszibb mozgóképpalotája. Bejárat: József-körút 31. sz. Telefon 120-40

A hűtlenség áldozata

drama 2 részben. A Garda-tó (kinemacolor) és a teljesen új felhelt műsor. Kezdete délután 5 órakor, vasárnap 4 órakor.

Hölgyek, Urak,

pattanások, csunya foltok, kiütések

vannak és kipróbálták eredménytelenül a világ összes kenőcsét, szappanjait, szőpítószerét és bármilyen más czímen létező bőrápoló czikkeit: azoknak a legmelegebb figyelmébe ajánljuk a valódi

Erényi ICHTIOL-SALICIL-t

Nem létezik olyan foltos, olyan pattanásos nő vagy férfi, kinek 8 nap alatt

el nem múltak volna az összes fent leírt arcot és kezeket torzító bőrhíbai és bőrbajai.

A kezelés egyszerű, mert csak este lefekvés előtt használandó.

! Pattanásnál, kiütésnél, !

felülmulja a világon létező összes gyógy-szerket.

Egy doboz teljesen elegendő.

Az eredeti „Erényi-Ichtiol-Salicil” 3 koronás dobozokban kapható:

Erényi Béla

Diana-gyógyszertára Budapest, Ráday-körút 5.

(Postal megrendelések utánvétel mellett aznap szállítanak.)

Több mint egy millió köszönetlevél érkezett he a világ minden részéből.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám. Igazgató: Kolotai Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 7/8 órakor.

Der „Tugendwächter“ J. ARMIN-tól.

A KONKURENSEK SATYR-tól.

Továbbá: Princz Lulza, Szőke Szakál, Rott Sándor, Trebitsch, Bieza Giza, Gerő József, Springer.

CASINO DE PARIS 12 ÓRÁKOR.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. e. 9-11-g és d. u. 3-5-g. Hírszó nagytársaság Andrassy-ut 19. és Soronyi nagytársaság Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-5-ös emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világ legelső tánc-attrakciók fellépésével.

BUTOR

a legjobb minőségű olcsón, készpénzért vagy részlete, mely banknál törleszhető a legjobb módézer szerint és pedig minden 100 korona után havi 5 koronájával, kapható a

Műbutor Kereskedelmi részv.-társ.-nál

Budapest, VI., Magyar-utca 3. (Kessuth Lajos-utca sark) szelött BUDAPEST, IV., ARANYKÉZ-UTCA 5. szám alatt.

REICHENBERG JAKAB

szücsmeister, szőrme- és szücsáru üzlete BUDAPEST, VII., Dohány-utca 1/b.

a Dohány-utcai templommal szemben. Ajánlja olcsó árértékűn dusan felszerelt rakárát.

TYURIN!!

használata után nincs többé baromfivész.

1 nap alatt megszűntet mindenféle vész.

Sok számos elismerő bizonyítja, orvosi bizonyítványok igazolják e szer kitünőségét, minden gazdaembereknek szüksége van rá. Ahol ezen szert használják, ott baromfivész nincs, s hosszú időre vézmentesíti a baromfiakat.

1 nap alatt megszűnteti a vész.

Minden üveghez külön használati utasítás. Egy liter tartalmazó üveg ára 4 korona. Megrendelhető a főraktárosnál:

Dr. ODOR BÉLA gyógyszerész

Sürgönyozim: ODOR NAGYENYED. — Naponta postaszétküldés. — Szabadalmazva és törvényileg védve.

A Harris-bazár új épületebe való átköltözés miatt

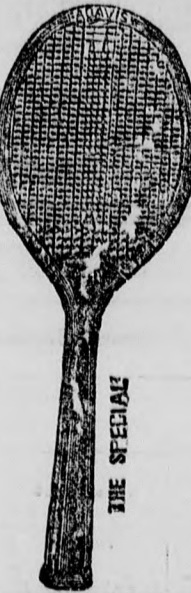
Sport-Szalkoinket

műtven lezállított árákon árussítjuk:

Weinberger és Fodor áruhaza

BUDAPEST

IV., Városház-tér 2. sz. (magas földszint)

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap. Kezdete 7/8 órakor. Ujéonság! 9 órakor!

Leboxits végakarata

11 órakor: KAKUK! KAKUK! 11 órakor!

Bolhózatok iriak: Glinger és Tauszig, ford. és átd. Steinhardt. STEINHARDT és HUNYADI új kuplékkal és elsőrendű külföldi számok: Vaszár és Áncsapos órántán előadás. Kezdete 7/4 kor.

Uj éjtél után a remek telikertben reggeli 6 óráig szigányzene, cabarett és tánc. Belépődíj nélkül. Jegyek: d. e. 19-1-g, d. u. 3-4-g a mulatóban és egész nap a kúrsch-féle nagytársaság Andrassy-ut 19 és a Hungaria-fürdő pénzügyi váltatók.

ROYAL-CABARET

A Royal-Orfeum épületében (VII. Erzsébet-körút 31. sz.)

Budapest lekedveltebb szórakozó helye. Minden éjtél 12 órakor nagy cabaret-előadás. 44 új tánc- és énekattrakció. Fellépnek: Mizze Werner, Claire Martens, Várady Margit, Lise Ripert, Weksa-Duo, Scrigli Francisca, Pelessényi Vali, La Soura, Steffy Lys, La belle Caritta, Louise Delleuse, Prince of Wales Corp., Gilda Vincenzo, Krasznay Ily, Váradi Aranka, Evely Anny, Pally Tusi, Kelemen Böske, Margot, Fodor Vilma, Eise Weltner, Die 4 Donauweiberin, Major Mariska, Szecey Etsa, Mona Welton, Ada Alstrup, Chitta Dolores, Oily Derby, Szabó Margit, Piko Jolan stb. stb. — Belépődíj éjteltől 1 óráig 1 korona; 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vince és zenekara hajnalig muzsikál. Bal-mabile. Keringő verseny. Uj nóták. Uj táncok.

Eckardt Vilmos és Hotop Ernő

Részvénnytársaság, Budapest, V. ker., Dorottya-utca 8. sz.

Tervezzük és építünk 1870 óta.

Téglaégetőket, cseréptéglagyárakat, chamoitegyárakat, mészégetőket, magnésit-műveket, mészhomoktégla-gyárakat, tüzelőberendezéseket, gyárkémiényeket, kazánfalazásokat.

Több mint 5000 építkezés.

Közvetlen keleti behozatal.

Valódi Perzsa és Smyrna szőnyegek

nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árulomelés nélkül részlettízetésre is.

SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

Bodnár Antal

szücsmester

Bpest, V., Nádor-u. 17.

Ajánlja saját műhelyében készült szücs- és szőrmeárut. Megrendelések és átalakítások a legszellőbb árérték arányú díjak szerint eszközöltek. Téli ruhák molykárólloni megóvására elfogadják!

TELEFON! TELEFON!

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN

Alapítva 1848-ban.

Magyarországi igazgatóság Budapesten
V., FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ.
(Saját palotájában)

Elitogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös és díjazott feltételek mellett. A „Gresham” könyvfeltételei kiválóan liberálisak. Kötvényel elővételre és megtámadhatatlanok. Lóghajózás (aviatika) következtében előálló halálesetekben — ha a biztosítás már 3 évig fennáll — a társaság feltétlenül kártérítést nyújt, pótdíj fizetés kötelezettség nélkül. Főzetelt letett könyveinél felelő kérésére a biztosítás érvénybe lépésekor azonnal kártérítési kötelezettséget vállal: öngyilkosság, párbaj vagy bírói ítélet folytán előálló halálesetekben.

Vagyonállás 1910. decz. 31-én	251.566.657.16
Ervényben levő biztosítások	610.000.000.—
Biztosított feleknek kifizetett kártérítés	642.829.227.92
A magyar üzletre tartalékba helyezendő összeg	25.764.941.50
Magyar értékben tényleg elhelyezett díjtartalék	28.042.252.10

Moskovits

Anatómiai Cipőgyár

R.-T. fiókja BUDAPEST Rákóczi-ut 6.
(Pannónia szállodával szemben).

Ajánlja: **őszi cipő-ujdonságait, gyermekcipő különlegességét ::**

Szabott egység-árak!

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

BUDAPEST Rákóczi-ut 6.

Gazdasszonyok és gazdák

ha sok tojást akarnak hozassanak,

Vajda-féle tojóport.

Biztos és eredménydus hatás. Doboz 1 K. Uradalmak részére 1 kg. 10 K franco szállítással. — Szétküldi: **Főhercegi udvari gyógyszertár Alcsut.**

ÁGYTOLLAK, „MARABU”-hoz

VII., Károly-körut 7. Ágytoll-gőztisztítás.
(Telefon 71-25.)

A háztól való el- és visszaszállítás még sznap díjtalanul eszközöltek.

Most jelent meg!

ÉLETEM ÉS MŰKÖDÉSEM MAGYARORSZÁGON

AZ 1848. ÉS 1849. ÉVEKBEN.

Irtta
GÖRGEY ARTHUR.
(Kiadta Brockhaus F. A. Lipcsében 1882.)

Fordította németből
id. GÖRGEY ISTVÁN.

Ára a két kötetnek 16 korona.

Kiadta a Franklin-Társulat Budapest,
IV. Egyetem-tér 4. szám.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

A huszadik század ipartechnika világraszóló vívmánya a

Mészöly-féle cipőlack.

Bármilyen bőrt; chevró, box, bagaria stb., gyönyörűen fényesít, a repedésektől megóvja, **puhítja és finomítja.** Egy üvegben 2-szer annyi van, mint az óriási cipőkrem dobozokban és mégis **csak 30 fillér.** Aki takarékos és csinos akar lenni, az csak **Mészöly-féle cipőlackal** tisztíttassa cipőit.

Az egész országban mindenütt kapható!

Feltalálta: **MÉSZÖLY OSZKÁR** vegyészeti gyáros
BUDAPEST, X., Kőbánya Halom-u. 30.

Elsőrendű Singer varró-gépeket

nagyban árban és minden árfel-omlás nélkül havi 8 és 10 K rész-letre szállítunk 10 évi jótállással és vidékre is bárhova

Láng Jakab és fia varrógép- és kerékpár nagykereskedők **Buda-pest, József-körut 41. szám.** Fióküzletek: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körut 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetések felvételnek.
e lap kiadóhivatalában.

Bőrbutoripar!

Kendi Antal,
Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivitel és árak tekintetében különös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédülő székek, foteuilok, férfszobák és irodahelyiségek butorzása!
Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ORAÜZLET.

Alapítva 1847.

Brausweller János

Szegeden Ca és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műórák, óltalálóják a remontoirs ingázóknak stb. stb.

ORÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltek.

Heti műsor:

Október hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Uránia
20 Péntek	Atilla	Nemo	—	Ta'fun	Sárga illom	A kis gróf	Nulla ur	A föld története
21 Szombat	A balga szüz	Szent Erzsébet legendája	A bor	Hit és haza	A Príncipez	A kis gróf	Nulla ur	Az orsz. színművészet aadómia előadása. A túrósnők
22 Vasárnap Délután: Este:	Babjáték Az ember tragédiája	Tannhauser	—	A tolvaj Hit és haza	A kis lord A Príncipez	Lotty ezredesi A kis gróf	Az ártatlan Zsuzsi Nulla ur	—

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia külön egységek. tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegeség tucattal 12. - korona. 3 tucattal 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegeség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. - 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és jácrcéren küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Olcsó czipőeladás!

VII., Rákóczi-ut 44. sz. (Népszínház-zal szemben)

Az összes raktáron lévő valódi amerikai és angol gyártmányok Barry, King Qualité, Titan és a legjobb hazai gyártmányok beszerzési áron árusítatnak.

BUTOR készpénzért és részletekért. Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Haló-, ebéd-, őr- és szalonberekendezések, őrési vászások, egyszerű és modern kiviteiben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

FŐNÖKÖK ezrel eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak irógéphez.

HA FIZETNEK havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható írást, visszaváltós, tabulátoros, összedobillentyűs, automatikus sorváltós, csupa acézből és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-klavíratúrás

Ujlaki-irógépet. Nem irak alá váltót és folytonosan halmozódó iródal munkálatokban könnyen

BOLDOGULNAK. Bármely rendszerű használt irógépet legmodernebb Ujlaki irógépünkre

BECSERÉLÜNK. Díjmentes bemutatás országsszerte. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet körút 28. sz.
Telefon 122-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellék-keresetre reflektálnak, közljkék címüket. Vidéki képviselők keresetnek.

A legszebb képes hetilap.

Most kezdődik az

UJ IDŐK-ben

HERCZEG FERENCZ új regénye!

Minden új előfizető

INGYEN KAPJA

Dumas 8 kötetes világhírű regényét, a

MONTE CRISTOT.

Az Uj Idők negyedévre ... 5 korona
Az Uj Idők félévre ... 10 korona

Multrványszámot ingyen küld a kiadóhivatal:
VI., Andrásy-ut 10. szám.

A legszebb képes hetilap.

Mindennemű férfi és női

NEMI BETEGSÉGEK

ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, hujakór (síphilis) és férfigyöngöség (impotencia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. KAJDACS Y

rendelő intézetét

BUDAPEST, VIII., József-körút 2. sz.

Rendel 10 órától 4-ig és este 7-8-ig. Levél útján is biztos gyógyulást találunk azok, kik személyesen meg nem jetehetnek vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasítással kívánatra küldetnek.

MAGYAR-NOVAT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-Y., FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba. A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzhajók közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyszintén Veneziában és Anconában az o. asz vonatokkal csatlakoznak Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. stb.

A gőzhajók modern kényelmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegytroda, Budapest (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókrodái.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK, NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEDELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰVEK IS

útlefében szereshetők és

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÖLÖNÖS BONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE

Újrendszerű butor-hitel.

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tiszteltbutorvásárlókönzönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számíttunk, csupán a tartozás után **6%** kamat fizetendő.

A kamat negyedévenként fizetendő és pedig mindig csak a hátralékos, csökkenő tartozás után.

Törlesztés: minden 100.- korona után havi 3.- korona vagy minden 100.- korona után 1/4 évi 9.- korona.

Vagy választék asztalos-, fűrész-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítőkben

BALÁZS és TÁRSA BUTORÁRUHÁZA BU JAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 43. (Saját ház.)

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,
akmányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6—C.

Férjhez menne
földbirtokos 21 éves leánya 250.000 kor. vagyonnal, továbbá sok száz vagyonos magyar, német, orosz és amerikai hölgy stb. Komoly szándéku urak (vagyon, vallás, foglalkozás mellékel) azonnal teljes díjmentes felvilágosítást kapnak. **L. Schlesinger,** Berlin 18.

Házasság közvetítés
legszigorúbb titoktartás mellett. Férjhezmenendő urhölgyek előjegyzve a legkülönbözőbb hozomány összeggel. Nősülendő urak a társadalom minden osztályából. Czejelzéstelen levelezés. Nősülendő urak férjhezmenendő urhölgyek vagy azok hozzátartozói legnagyobb bizalommal fordulhatnak Faragó Jenő elismerten jó hírű házasságközvetítő irodájához. Budapest, Rákóczi-ut 86. (Diszkrét, lépcsőházi bejárattal).

Akar Ön szellemes lenni?
Akarja, hogy kellemes társalgónak tartsák? Akar a társaságban tekintélyt elérni? Olvassa el a „Társalgás Művészete” (Elenállhatatlanság titka és Szellemszűkítők) rendkívül érdekes könyvet! Megtudja ebből, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót és fellebbezőt egyaránt megőssítson. E könyv korrekciót mutatja le az élet minden helyzetében, bákon, banketteknél, esküvőkön, színházban és mindenütt, ahol kisebb-nagyobb társaság van jelen. Attékinthető kivonatot, (tartalomjegyzéket) ingyen, diszkrétén küld: DEÁK, Budapest, Rákóczi-ut 86.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákos utca 4. szám. Telefon 116—40. 11261

Temetkezési
vállalkozás, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. 46.

Mézédes
csemege-szőlő mázsánként 36.—, postakosárként 2.20, zöldpaprikát, körtét, almát, szilvát 2.40 K-ért. Gyümölcskivitel, Csongrádról. 11388

Kézimunka
hímzésekhez, butorhoa függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-u. 46. szám.

Pályázatok.
Több száz pályázatot mindenféle szakmából közül az Országos Pályázati Közlöny mai száma. Ingyen mutatványszám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38.)

Meghülésből
származó hurutos bajoknál használjon Réthy-féle czukorkát. Ara gyógyszer-tárakban 60 fillér.

Juniperus
(nemes borovicska) 4 literes tartályban 11 korona bérmentve. Csemege-konzervekről árjegyzék ingyen. **Felkal konzervgyár, Barta József, Felka,** (Szepes megye.)

Diszkrétkedvelők
kérjenek árjegyzéket az Első magyar diszkrét-faiskolától. Tulajdonosa: **Copony Ede Körmentes.** 120 fajta túlelvélű fák, lombfák, sorfák, díszes-fák kaphatók. 6119

Asztalosok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Zálogszedulát,
brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget vesznek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonthagyományokat, szobrokat és olajfestményeket vesznek Kertész ékszerész és régiségeskereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45. Meghívásra jövök

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama nyilvánosságijoggal. Alapította **Markovics Iván 1863-ban.** Biztos állás-közvetítés. — Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től júl. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Hegedűs Sándor-u. 7., saját épületben; előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10.) Czinre vigyázzunk! — Az egyesület ozen kizárólagos szakiskolája írógépezégtől s más hirdetésünkét utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Veres áfonya
befőtt, szépséges, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29317

Üresedésben
fevő számos különféle állás jelentetett be, melyek teljes czímmel olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38. szám.)

Pénzt
akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149—00. Fiókküzet: Klauzál-tér 2. Telefon 78—97. 29387

Rizike
gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.—, sósleben kor. 7.—. **Barta József konzervgyára Felka** (Szepes megye). 29319

Zálogszedulákat
vesznek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

„Hungária”
beszélő-gépek
tölcseknélküliek is kizárólag eredeti első-rangu gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4.
Kérjen árjegyzéket.

Nemi betegek
Férfiak, nők
trippertől csak a valódi és világhírű **Laricin Capsulát** (Dr. Klein) gyógyulhatnak meg a legbiztosabban. — Több mint 100 orvosi bizonyítvány tanuskodik e gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utánvét mellett kizárólag a készítőnél 2 K 60 l.-ért illés Antal gyógyszer-tárakban, SZABADKA, Budapesti főraktáros: **Nyilas Gyusztáv** gyógyszerész Bpest, Fehérvári-ut. Utaztatoktól óvakodjunk.

Teliszőlőt
birsalmát, körtét, almát, postakosárként 2.80, baracklekvárnak kilóját 2.40, szilvalekvárnak 1.20. Szabó Csongrádról, ugyanottan „Fajboroknak” hektólitere 40.— koro a.

Singer varrógépek
Kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József
Budapest, Almássy-tér 14.
Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Ké- és árjegyzéket ingyen küld.

Birsalma
válogatva egy postakosár 2.60K, csemegealma 3.50K franko **Mezgrády, Gicze-Gömör.**

Gyorsírás és gyorsgépirás
A Gyakorló Gyorsíró Társaság megnagyobbított modernhygienikus ujhelyiségeiben (Andrássy-ut 12.) tartja gép- és gyorsírás magyar és német szaktanfolyamait. Gabelsberger-Markovits rendszer. Legalapabb kiképzés különféle rendszerű írógépeken. Tandij igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. **Glogowski és Társa** (Remington író-gép) VI., Andrássy-ut 12.

A világhírű „THE ROYAL”
Gramofonokat minden részegés vagy utozaj nélkül mesés tiszta hanggal, szigoruan az eredeti, nagyban gyári áron és minden arfólemelés nélkül havi 6—10 kor. részletfizetésre szálítjuk a vidékre is. Picióli Gramofonok 20 kor.-tól felebb.

Láng Jakab és Fia
grammofonagykereskedő, Budapest, József-körút 41. Fiókküzetek VIII., Baross-tér 4. Puda, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 20566

Csak 6 K-ért
küldök 4 1/2 kilót tevő 56 darab finom cnybe

toilette-szappant,
mely a sajátosnál némileg elformálódott **rosza n, gyöngyvirág, moschus, pacsuill** illattal. Ingyen ritka alkalmi vétel elárúsítóknak, szállodáknak, fürdőknél és háztartások számára. Szétküldés készpénz ellenében, vagy utánvételt (Gy 70 fill. több). Szétküldi **VAJDA E.,** Első felsőmagyarországi toilette-szappan gyára, Vág-Ujhely 879.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 felemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szönyegek, caillarok. Telefon 82—13. 28598

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítéssel, összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénnytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Ajtók, Ab'akok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon: 62—80.
Alapított 1850-ban

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv.-társ, Nagymező-utca 46.

Zálogszedulákat
vesznek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platínát és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Ugyanitt aranyénekek olcsón kaphatók.
SCHILLER ISZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest, Sip utca 8.
Telefon 54—74.

Titkos
betegségek,
hugycsőfolyás,
hugycsőszűkületek,
hólyagbántalmak,
alfesti sebek,
börbetegségek,
bujakor (syphills)
az önfertőzés utókövetkezményei;
elgyengült férfierő,
női bajok,
fehérfolyás, stb. stb.
alapos, gyors és gyökerező gyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált,
sikeres és lelkilemertes gyógymódjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai
— szakorvos —
rendelő-intézet,
Budapest, VI.,
Andrássy-ut 24.

FELTÜNÉS NÉLKÜLI
eredményes gyógyítás levélleg is.
Kívánatra gyógyszer-rol is gondoskodik.
Füvedl naponta 10 órától 4-ig és este 7—8 óráig.
Levelekre azonnal válaszol.

Dr. Garai
— szakorvos —
rendelő-intézet,
Budapest, VI.,
Andrássy-ut 24.

vehet
a leggyorsabbtól a legdrágábbá kivitelig minden fajta
BUTORT
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó (szé)
BUDAPEST,
Váci-körút 9. szám
(Bejárat Szereszen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

25 koronaért
készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben dívatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből. **Lichtman Sandor** férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre postátminták bérmentve, helyben szabószomat kívánatra házhoz küldöm. 28592

Szász királyság
Technikum
Mittweida.
Igazgató: A. Holz, tanár. Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektro-techn. és gépjárató laboratóriumok. Gyártmányok műhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénnytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Soványosság
Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a **dr. William Hartley** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót állást. Verszőgyógyászat, gyengesség, idegesség, ellet és gyomor-bajok soknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 irt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balázs Mór E.** Budapest, VII., István-ut 11. IV/1. Telefon 156—80.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól felebb; fűthető kádak 60 kor.-tól felebb. Elváltak mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 E. Telefon 113—46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részpénzért
vagy hitelképes egyneknek kedvező feltételek mellett szállított teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen

olcsón
sehol nem kap modern háló, bédő, uri és szalon szobákat stb. Gyözödjön meg, tekintse meg zsúfolt raktárakat, itt jutányosan

vehet
a leggyorsabbtól a legdrágábbá kivitelig minden fajta

BUTORT
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó (szé)
BUDAPEST,
Váci-körút 9. szám
(Bejárat Szereszen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.